Q. D. B. V.

DISSERTATIONEM JURIS PUBLICI

De

FEUDIS OBLATIS,

Von

Aufgetragenen Lehen/

SUB PRÆSIDIO

DN. CHRISTIANI THOMASII,

Præceptoris ſui venerandi,

IN ACADEMIA LIPSIENSI

Solenniter proponet

Johann Friedrich Egger/ Lipſienſ.

Ad diem 19. Auguſti Anno 1687.

H. L. Q. C.

LIPSIÆ,

Sumptib. Andr. Mart. Schedii. 1715.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

B. C. D.

DISPUTATIO JURIS PUBLICI

De

FEUDIS OBLATIS.

CAPUT I.

De

Origine & Natura Feudi Oblati.

SUMMARIA.

F*Eudorum origo an Germanis adſcribenda?* §. 1. *Feuda data antiquiora Oblatis.* §. 2. *An jus Longobardicum diſponat de Feudis oblatis? Explicatur capitulum II. F. 17.* §. 3. 4. 5. 6. *item aliud II. F. 54.* §. 7. *An de Feudis oblatis in LL. Alamannorum agatur?* §. 8. *Textus juris Saxonici de Feudis oblatis.* §. 9. *Tractatio de Feudis oblatis an pertineat ad Jus publicum?* §. 10. *& cauſæ variæ introducendorum feudorum oblatorum inter ſe comparatæ* §. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. *Feuda oblata an ævo, quo jus Feudale conditum fuit, innotuerint?* §. 18. *Exempla Ducatuum & Comitatuum.* §. 19. *item Feudorum nobilium oblatorum.* §. 20. *Feuda, quæ Electores, ab Epiſcopo Bambergenſi agnoſcunt, quænam ſint?* §. 21. *an ſint oblata?* §. 22. *Doctrina Monzambani.* §. 23. *de origine ſuperioritatis territorialis oblationi adſcribenda* §. 24. *oſtenditur eſſe conveniens cum aliis Juris publici ſcriptoribus* §. 25. 26. *& defenditur adverſus Hertium, Itterum & Kulpiſium* § 27. 28. *An expediat Imperio, ut territoria amiſſa iterum offerantur in feudum?* §. 29. *Ad intelligendam feudi oblati definitionem, de qua aliorum opiniones expenduntur,* §. 30. 31. *præſupponitur.* 1. *Feu-*

dum ſupponi tripliciter, II. Eſſe vel proprium vel improprium. III. Habere eſſentialia naturalia & accidentalia. IV. Feudum definiendum eſſe, quatenus pro contractu ſumitur. §.32. V. Feudum qua contractus eſt dicit proprium vel improprium. §.33. VI. In quinq; Philoſophorum prædicabilibus proprium non accurate ſecerni ab accidente. VII. Itaque per ea parum illuſtrari doctrinam de eſſentialibus naturalibus & accidentalibus contractuum. §.34. IIX. Horum genuina deſcriptio. §.35. IX. Impugnatur eſſentialium & naturalium ſubdiviſio. §.36. X. Feudum improprium non denotat æquivocum ſed irregulare. §.37. XI. Exponuntur feudi eſſentialia ac feudum in genere definitur. §.38. XII. Quænam ſint feudi naturalia & definitio feudi proprii. §.39. XIII. Quænam accidentalia feudi & definitio feudi improprii. §.40. XIV. Cur non omnis qualitas in contractu feudali varians ex proprio faciat improprium? §.41. XV. Feuda impropria vel alterant jus vaſalli vel domini, vel non alterant. §. 42. XVI. Poſterior ſpecies demonſtratur. §.43 XVII. Illa diviſio Feudorum impropriorum eſt annaloga. §.44. XIIX. Feuda impropria in reliquis retinere naturam communem Feudi §. 45. Summa & methodus dicendorum §.46. Definitio noſtra feudi oblati. Quid hic nomine inveſtituræ intelligatur. §.47. Differentia feudorum oblatorũ a datis. §.48. In oblatione rei in feudum non transferri dominium plenum. §.49. Reſpondetur ad objectionem ab oblatione ducatus Lüneburgenſis deſumptam. §.50. Tituli oblationem præcedentes quotuplices §.51. Oblatio feudi eſt vel vera vel ficta. §.52. An ſit oblatio ficta, ſi quis ſciens rem ſuam allodialem, abſque præcedente contractu & oblatione in feudum ab altero accipiat? §.53.54.55.56.57. Præſcriptio feudi oblati. §.58. An de jure Saxonico procedat oblatio ficta? Notata quædam ad intellectum artic. 34. L. 1. ſpec. Saxon. §.59. Feuda oblata eſſe impropria §.60.61. ratione acquiſitionis & objecti, §.62. non ratione finis. §.63. neque alterare jus Domini & Vaſalli §.64. Reſpondetur diſſentientibus, quod nempe in feudis oblatis Domini jus infirmius ſit, Vaſalli potius, §.65. & oſtenditur male in partes trahi Monzambanum, cujus doctrina de aptitudine Vaſallorum ad ſubjectionem & de comparatione feudorum oblatorum cum fœderibus inæqualibus defenditur. §.66. Senſus communis doctrinæ quod feuda oblata ſint feuda nova. §.67.

§. 1.

§. 1.

Feuda cuinam populo debeant originem, communiter diſceptari ſolet a Commentatoribus Juris Feudalis. Nobis rationes ſingulorum penſitantibus arridet eorum opinio, qui conſuetudini Gentium incertæ eandem adſcribunt, ita quidem ut pedetentim apud plures invaluerit beneficium, ſub conditione præſtandæ fidelitatis, (quæ duo eſſentiam feudi in genere abſolvunt;) inter quas tamen Germanis plurimum deberi non ſit diffitendum. *a*) Nam quod ſolis Germanis initia feudorum debeantur, argumenta pro iſta ſententia adducta evincere non videntur. *b*) Quod enim 1. affertur, quod non aliarum nationum, ſed ſoli rerum Germanicarum Hiſtorici feudorum faciant mentionem, ei quidem opponi poterit vulgatus Logicorum Canon, quod ab autoritate humana negative concludere non poſſimus, ut taceam, quod Ludovicus Molina *c*) memoret, apud Japonenſes ex antiquo inter eos more nil eſſe frequentius, quam feuda, cui accedit, quod aliarum gentium, v. g. Romanorum Scriptores antiqui voce feudi ut barbara uti noluerint, ſed pro eo beneficium dixerint. Deinde & ſi 2. ex ſolis Legibus nationum Germanicarum antiquarum de Feudis quædam conſtituta reperiantur, & ſi 3. nomina & formulæ in jure feudali maxima ex parte ſint Germanica, tamen præter reſponſionem modo datam, a Jure Feudali ad ipſorum feudorum originem non procedit illatio. Porro 4. non quidem negari poteſt feudorum inſtitutum apte congruere indoli Germanorum antiquorum, Tacito teſte, bellis nimium quantum deditorum, ſed exinde ſaltem iſtud probabiliter ſequitur, apud Germanos antiquos uſitata fuiſſe feuda, apud ſolos viguiſſe non poterit deduci; præprimis cum & alii populi ad artes bellicas valde, & ſæpe magis quam ad ſtudia pacis inclinarunt, ut de Romanis & Græcis ex hiſtoriis paſſim eſt notum. Denique 5. quod affertur hodie feuda fere in ſola Germania ac terris olim a Germanis occupatis eſſe recepta, quoniam a Francis Germanico populo in Galliam, a Longobardis in Italiam eadem ſint introducta; in aliis vero provinciis, ubi ſedes Germani non habuerint, uſum feudorum non vigere, ut in Hiſpania, id præterquam, quod data iterum inſtantia de Japonenſibus a Germanico populo haud quaquam oriundis infringi poſſit, ea etiam reſponſione poterit refelli, quod ex uſu moderno actuum receptorum illatio ad eorum primam originem ſæpius fallat. *e*)

a) *Excell. Dn. Stryk. Exam. Jur. Feud. c.* 1. *qu.* 4. *b*) *Vid. Dn. Struv. Synt. Jur. Feud.* 1.3. *p.* 8 *ſqq. c*) *de Juſt. & Jure tract.* 2. *diſp.* 48 5. *quem adducit ipſe Dn. Struvius d. l. d*) *vid. Illuſtr. Dn. de Rhez. Comment. ad Jus Feud. p.* 42. *th.* 13. *e*) *arg. l.* 1. *ff. de feriis.*

§. 2. Quicquid autem ſit de feudorum origine, in eo tamen conſentiunt Doctores, quod antiquiſſimis temporibus feuda a Domino directo Vaſallis in præmium officiorum militarium vel præſtandorum, vel maximam partem jam exhibitorum fuerint conceſſa, *a*) quod ipſum quantum Longobardos concernit, eo minus habet dubii, quoniam jure Longobardico militum & Vaſallorum nomen promiſcue uſurpatur. *b*) Unde etiamſi poſtea etiam aliis de cauſis feuda conceſſa fuerint, Jus tamen Longobardicum, ut mox videbimus diſtinctius, ſolum de feudis a Domino directo in vaſallos translatis, quæ adeo ad differentiam reliquorum *data* appellare poſſis, diſponit, feuda *oblata*, quæ ſcilicet a Vaſallis in potentiores aliquos libere ceſſa & poſtea ab iisdem iterum ſub obligatione ſervitiorum & promiſſione fidelitatis ſunt recognita, quæque propterea noſtro idiomate vocantur aufgetragene Lehen, *c*) prorſus ignorat, ut ita non, mirandum ſit, quod Commentatores Juris Feudalis eorum vel plane non, vel ſaltem obiter mentionem injiciant, cum tamen eorum hodiernis temporibus, quod ex ſequentibus patebit, æque frequentia ſint exempla, ſi non frequentiora, ac datorum, quorum occaſione aliquoties dubia oriri contingat. *d*)

a) *vide Struv. d. c.* 1. *aph.* 3. *n.* 3. *ſqq. b*) *II. Feud.* 21. 22. & 26. §. 1. *verſ. defuncto. I. F.* 21. *c*) *vid. Beſoldi Theſaur. Pract. & Speidelii ſpeculum in voce* aufgetragene Lehen. *d*) *Speidelius d. l. in fine.*

§. 3. De dictorum veritate ut conſtet melius, conſiderandum erit ante omnia, *annon textus quidam Juris Longobardici de feudis oblatis diſponant*? Duo hic potiſſimum capitula inſpectionem merentur. Prius de ſucceſſione feudali diſponit. *Et illud* inquit conſuetudinum feudalium compilator, *a*) *judicatum ſcio, ſi ille, qui proprium feudum ſuum mihi pro beneficio dedit, duobus filiis relictis deceſſerit, quorum unus filia tantum relicta obiit, alter vero filio maſculo relicto defunctus eſt: quod miles non debet feudum ſuum per fœminam recognoſcere, donec ſupereſt maſculus ex eo, qui primam inveſtituram fecit. Alii dicunt per filiam debere recognoſcere, cum de paterno allodio hoc eſſet feudum: alioqui ſi aliunde eſſet, verum eſſet, quod dicitur, per*

fœmi-

fœminam non debere recognoſcere. Poſſet enim quis ex verbis adductis inferre, in illis bonis, quæ ante allodialia ultro quis in feudum recognoſcit, fœminas cum viris ſuccedere, quoniam Feudiſta dicit, *per filium debere recognoſcere cum de paterno allodio eſſet feudum*, quam argumentationem tribuit Mauritio *b*) Hertius *c*) etſi ocularis Mauritii Inſpectio demonſtret contrarium. *d*)

a) *II F. 17. b*) *in Conſil. Chilon. II. 2. 16. p. m. 144. ſqq. c*) *de Feudis oblatis 1. 2. §. 34. p. 102. d*) *adducit equidem Mauritius ipſam concluſionem, ſed non adducit pro ejus probatione textum Juris feudalis.*

§. 4. Nos uti de ſucceſſione fœminarum in feudis oblatis infra ſuo loco diſſeremus fuſius, ita ſi modo paulo accuratius inſpiciatur intentio allati capituli, patebit, idem ad feudum oblatum omnino non reſpicere, ſed potius iſtum a Compilatore reſpici caſum. Vaſallus qui feudum acceperat ea lege, ut deficientibus maſculis filiæ in eo ſuccederent, id alii dederat in ſubfeudum; & deceſſerat relictis ex uno filio nepote, & ex altera nepte. Quærebatur, an ſubvaſallus tantum deberet inveſtituram petere a nepote an & nepte? (nam *per filiam* recognoſcere, hic, ut communis aſſentitur expoſitio, idem eſt, ac a filia recognoſcere.) & reſpondet Feudiſta a ſolo nepote id eum debere recognoſcere & ita in aliis caſibus ſimilibus a ſolis aſcendentibus maſculis primi vaſalli, quamdiu hi ſuperſunt, quoniam nempe etiam in feudo, quod ex pacto fœmineum eſt, fœminæ demum poſt maſculos ſuccedunt. In verbis vero finalibus: *Alii dicunt*, Compilator addit explicationem præcedentis definitionis, quod nimirum eadem valeat ſaltem in caſu propoſito, & ubi feudum fuerit alteri in ſubfeudum conceſſum; aliam vero rationem eſſe, ſi defunctus quæſtionis de ſuo allodio feciſſet inveſtituram, hoc enim caſu cum in allodiis fœminæ cum maſculis æquali jure ſuccedant, debere militem inveſtituram petere, æque a nepte ac a nepote defuncti. *a*)

a) *Conf. Bitſchium ad d. II. F. 17. p. m. 321.*

§. 5. Et nullum ſupereſſe quidem poterit dubium, ſi quis caſum exhibitum cum verbis capituli feudalis conferat, niſi quod quoad expoſitionem verſiculi: *Alii dicunt*, ille urgeat ſcrupulus, non probabile eſſe, quod Feudiſta in iis præcedentium explicationem vel limitationem, ut nos quidem modo diximus, voluerit proponere

cum

cum fere per inductionem omnium Juris feudalis capitulorum demonſtrari poſſit, ut, quoties verba: *Alii dicunt* vel ſimilia occurrunt, eadem contineant ſententiam præcedenti contrariam, quapropter & Cujacius *a*) non quidem ſine ratione ope manuſcriptorum librorum verba finalia emendavit, ut priori deciſioni contradicant, hunc in modum: *Alii dicunt, per filiam debere recognoſcere cum de paterno feudo eſſet hoc feudum, alioquin ſi allodium eſſet, verum eſſe quod dicitur, per fœminam non debere recognoſcere.* ut adeo inde quoad utrumq; membrum evadant opiniones contradictoriæ, quarum prior putaverit, vaſallum a nepte ſimul inveſtituræ renovationem debere petere, ſi ipſi allodium conceſſum fuerit, ſi feudum; a ſolo nepote; poſterior, in alia omnia iverit, ſi allodium fuiſſet indultum, a ſolo nepote renovationem eſſe impetrandam; ſin feudum, non eſſe negligendam & neptem, quæ tamen poſterior ſententia haud dubie non obtinuit, quoniam utrobiq; ſententias Jure Feudali communiter receptas impugnat, & quod in feudo fœminæ regulariter non, aut certe poſt maſculos ſuccedant, & quod in allodiis una cum maſculis ſuccedant ordinarie fœminæ; unde forte correctionem Cujacianam illud dubium non leviter premit, quod non facile præſumendum ſit, fuiſſe aliquos, qui iſtam poſteriorem ſententiam, ut maxime paradoxam, præprimis quod ſucceſſionem fœminarum in feudis attinet, defenderent.

a) *ad d. II. F. 17. in fine, vid. Bitſchium d. l. p.* 323.

§. 6. Quo pacto, quicquid etiam pro Cujaciana emendatione diſputet Bitſchius *a*) neſcio annon eidem præferenda ſit correctio Hotomanni, qui tantum in verbis initialibus citati textus: *ſi ille, qui proprium feudum ſuum militi pro* beneficio dedit, vocem *feudum* omittit *b*) reliquis omnibus vocabulis intactis; non ſolum, quod tantam verborum immutationem non adhibeat, ut Cujacii lectio, ſed &, quod eandem id, quod modo memoravimus, dubium non impugnet. Nam tunc iſta evadet periphraſis, ut caſus immutetur: Quærebatur, ſi quis allodium Vaſallo in feudum conceſſiſſet, (id enim tunc innuetur in verbis: *ſi quis proprium ſuum militi in beneficium dedit.*) & mortuus ſit relictis nepte & nepote; an vaſallus recognoſcere deberet a nepte etiam feudum? Et reſpondit Feudiſta, judicatum eſſe, quod non debeat a fœmina recognoſcere, alios tamen contra ſenſiſſe, putantes valere quidem iſtam deciſionem in ſubfeudo, quoniam videlicet tum filiæ

vaſalli

vaſalli primi non ſuccedunt cum maſculis, non tamen procedere in allodio, utpote in quo fœminæ ad ſucceſſionem admittantur. Hac enim recepta interpretatione neutra ſententia ſtatuit in feudo ſuccedere fœminas cum maſculis, ſed prior ſententia haud dubie, ut ipſe Hottomannus *c*) quoque innuit, rationem deciſionis ſuæ exinde deſumſit, quod putavit paritatem eſſe ſucceſſionis Feudalis quoad Vaſalli heredes, & allodii in feudum conceſſi, quoad heredes domini directi, ut quemadmodum in ſtirpe feudatarii, quamdiu mas extat, fœmina non ſuccedit in feudo, ita in patroni ſtirpe quamdiu mas ſupereſt, fœmina in patronatu non ſuccedat.

a) *d.p.*323. *b*) *ad d.II.F.* 17.*f.m.*695. *c*) *d.l.*

§. 7. Quamcunque igitur arripias dicti capituli expoſitionem ex ſingulis apparet, Feudiſtam non de oblato feudo, ſed de dato fuiſſe occupatum. Videamus nunc, an in altero hujus Longobardici textu ex titulo de allodiis deſumto, quicquam quod feuda oblata reſpiciat depromi poſſit; *Qui allodium ſuum vendiderit*, verba ſunt memorati capituli *a*) *diſtrictum & Jurisdictionem Imperatoris vendere non præſumat, &, ſi fiat, non valeat; ſi vero contigerit, allodium aliquod etiam infeudatum conferri Eccleſiæ vel pro oblatione fidelium, vel per emtionis & venditionis alteriusve hujusmodi contractum, infeudatus, niſi per gratiam Eccleſiæ, tanquam de novo recipere, feudum, quod habeat, retinere non poterit.* Ita alicui videri poſſet, qui Schoppii tractatum de allodiis legerit, ubi occaſione hujus capituli pro declaranda, ut inquit, iſtius doctrinæ feudalis praxi in curiis Germanicis non pauca de feudorum oblatione adducit, *b*) quaſi prius membrum de quæſtione agat, an oblatio feudi Jurisdictioni Imperatoris præjudicet, poſterius vero agat de feudo oblato Eccleſiæ; ſed revera tamen accurate rem perpendentibus apertum eſt, autori iſtius capituli de oblatione feudorum nihil plane veniſſe in mentem, quin potius in priori membro ſimpliciter agi de vulgari venditione allodii etiam ſine conditione, ut idem in feudum recipiatur, per eam videlicet non transferri jurisdictionem vel ipſius Imperatoris, quam in bonis ſubditorum ſuorum habet, ut communiter nec male textus exponitur a Dd. *c*), vel ipſius venditoris ſi ipſe jurisdictionem ab Imperatore habeat, ut cum paucis ſentit Cujacius *d.* non inepte quidem, ad paululum contortis verbis capituli. Poſterius autem membrum tractat de alienatione a domino directo facta in Ec-

 cleſiam

cleſiam & dominii directi quod ipſi in certum feudum competit, vel curtis in qua feuda ſunt [nam & hic Dd. *e.*) diſſentiunt, quid per *allodium infeudatum* intelligatur] diſponitque, quod hæc alienatio procedat, ut Vaſallus, ſi velit feudum ſuum retinere, neceſſe habeat, ab Eccleſia id recognoſcere.

a) *II. F. 54. b*) *vide Schoppium d. tract. de allod. c. 2. p. m. 14. ſqq. c*) *vid. Bitſch. ad h. l. p. 679. d*) *l. 4. de feudis tit. 19. Fridericus Schenck. L. B. a Tautenberg in Comment. ad h. l. e*) *Cujacius & Hottomannus ad h. l.*

§. 8. Quod ſi in aliis antiquorum Germanorum legibus inquiras, videtur equidem aliquid in feuda oblata pertinens deprehendi in legibus Alamannorum, ubi diſponitur *a*) de eo, qui res ſuas ad Eccleſiam Dei dederit, & poſthæc a paſtore Eccleſiæ eandem rem per beneficium ſuſceperit ad victualem neceſſitatem conquirendam diebus vitæ ſuæ &c. ſed videtur; cum reliquarum contextus oſtendat, beneficii vocem hic late accipi, pro contractu precariæ, quia agitur de ejusmodi translatione, ubi non recipitur dominium utile ad heredes feudales tranſitorium, ſed ſaltem uſusfructus ad dies vitæ, unde & Dn. Struvius hanc Alemannorum legem ad illuſtrationem doctrinæ de precariis adduxit.

a) *l. 2. Alem. in codice antiq. LL. Lindenbrogii f. m. 363. b*) *Synt. feud. c. 2. §. 10. n. 5. p. 75.*

§. 9. In Legibus Saxonicis tamen reperitur articulus, ubi de feudis oblatis aliquid conſtitutum legitur. *Si quis proprietatem ſuam domino ita dederit*, verba ſunt Compilatoris Speculi Saxonici *a*) *ut cum ea per dominum vice verſa infeudetur, iſta donatio domino non proderit, niſi eam proprietatem per annum & diem libere poſſideat. Peracto hoc ſpatio eandem proprietatem in feudum conferre ſecure poteſt, quia deinceps donator de ſua re in hac hereditate vel proprietate monſtranda non audietur*, vel ut alii textus habent: *nec ipſe donator nec heres ſuus illud proprium ſibi a modo poterunt in proprietatem vindicare.* Non pigebit addere textum Saxonicum pariter & Germanicum, ejusd. articuli, quoniam non ſolum ſenſus verborum eſt obſcurus & paululum diſcrepans, ſed & quia ipſa gloſſa juris Saxonici hæc articuli iſtius verba forte ob expoſitionis difficultatem diſtincte explicare omiſit, ut eo melius, quæ infra ſuo loco hac de lege dicturi ſumus, intelligantur. Ita vero idioma Saxonicum: Welck man ſin Gut

verge=

vergeret, und dat weder to Lene entfeet, deme Herrn ne helpet de Gave nicht, he ne beholde dat Gut an ſeinen Ledichliken wern Yar und dach, darna mach he id jeneme ſeckerlecken weder Lenen, ſo dat he ſin egen, noch ſin Erve dermeede bereden mach. Denique ita reddidit præcedentia verſio Germanica. Welcher man einem Herrn ſein eigen Gut giebet, und er ihm das hernach wieder zu einem Lehn leihet, der Herr hat keine Gabe mehr an dem Gut zu bereden, er hätte es denn Jahr und Tag hernach in ſeine Gewehr behalten, von der Zeit als er es dieſem zur Lehen that. Er mag es aber darnach ſicherlichen jenem wohl wiederleihen, alſo, daß er, noch ſeine Erben, kein eigen Förder daran bereden mögen, ſondern Lehen.

a) art. 34. l. 1.

§. 10. Quæ cum ita ſe habeant, eo magis videtur operæ pretium de natura feudorum oblatorum eorumque a feudorum datorum differentia disquirere, quo minus hæc materia in legibus publice promulgatis eſt obvia, quod adeo absque ulterioribus ambagibus aggrediemur, ſi modo unicum adhuc prænotaverimus. Facile enim prævidemus fore pleroſque, qui, quod diſſertationem noſtram, tanquam ex jure publico deſumtam, inſcripſerimus, ut ineptam novitatem ſint interpretaturi, cum tamen vel ex terminis conſtet, tractationem de feudis oblatis ad jus feudale pertinere. Sed his quidem non deſunt, quæ ex fundamento reponi poſſunt. Conſtat ſiquidem Jurisprudentiæ, quæ jus, quo in civitate utimur, exponit, duas eſſe partes, privatam unam, alteram publicam *a*). Conſtat porro doctrinam Juris feudalis ad Jurisprudentiam pertinere, quare neceſſe eſt, ut eadem aut ad privatum jus referatur, aut ad publicum. At nemo erit forte, qui conſuetudines feudales juri privato accenſere velit; niſi ducatus, Comitatus, inveſtituram petendarum ritus, Homagii jura, regalia, & alia ſublimiora jura ipſi juri privato etiam malit aſſerere *b*). Accedit, quod non ſolum ad regalia Imperatoris & ſtatuum pertineat Jus Feuda concedendi, ſed & doctrina de feudis nobilibus atque majoribus, potiſſima juris feudalis pars, a qua facienda eſt denominatio, ſi ad uſum praxeos Germanicæ accommodari debeat, omnino ex principiis Juris publici deduci debeat, quod eleganti tractatu oſtendit Itterus, quem de Feudis Imperii inſcripſit, ut ita haud dubie quemadmodum olim apud Romanos docente Plinio *c*) Senatorium jus pars juris publici erat, ita &

 Jus

Jus Feudale pro parte juris pubici habendum ſit. Ac oſtendent etiam in præſenti materia quæſtiones non paucæ, ineptisſimum eſſe ac illotis plane manibus tractationem de feudis oblatis aliquem accedere, qui interioribus juris publici doctrinis non eſt imbutus.

a) §. hujus ſtudii I. de J. & J. b) vide Illuſtr. Dn. de Rhez. Comm. in Jus Feudale p. 23. item 33. & 34. c) l. 8. Epiſt. 14. in princ.

§. 11. Jam quod originem feudorum oblatorum attinet, de ea enim conveniens eſt initium diſcurſus noſtri facere, notant Scriptores, ante ducentos annos, cum adhuc diffidationes in uſu erant, in Germania apud nobiles, ut hac ratione in potentioris alicujus tutelam & patrocinium venirent, ab eoque contra adverſarios asſiſtentiam haberent, plurimum invaluiſſe feuda oblata, ut ex innumeris antiquis inveſtiturarum inſtrumentis conſtat. Cum enim nobiles latrociniis graſſatorum tunc eſſent expoſiti & variis incurſionibus ſubinde vexarentur, in eam cogitationem venerunt, ut bona ſua immobilia in manus potentiorum offerrent, conſultius eſſe rati eorum directo dominio carere, quam eadem paulatim ab aliis male feriatis vaſtari & una ipſis bona mobilia auferri. Hoc conſilio igitur & tutelam & dignitatem ſibi parabant, gnari quod Dominus Feudi teneatur vices reddere vaſallo; eumque ab injuria hoſtium & latronum defendere *a*), ut ita quemadmodum feuda data ea intentione ortum ſumſerunt, ut dominus directus haberet milites, qui ipſum defenderent, ita feudorum oblatio, ex oppoſito intendit primario, ut vaſalli defenderentur a dominis.

a) Illuſtr. Dn. de Rhez. d. l. p. 45. Everard. vol. 1. conſ. 49. a princip. Speidel. voce Aufgetragene Lehen.

§. 12. Præter hanc alii & alias adducunt cauſas, ob quas feudorum oblatio inoleverit, & potisſimum Hertius in hujus quæſtionis expoſitione, diligentiam adhibuit non contemnendam, *ſeptem* omnino recenſens rationes feudorum oblatorum, quarum *prima* fuerit necesſitas & metus rei in ſolidum amittendæ, quando quidam alienæ potentiæ impares, & proinde jacturam rerum fortunarumque veriti, maluerunt offerre hoſtibus ſuis ultro, quod amiſſuri erant; *ſecunda* devotio erga Eccleſiam & perſonas Eccleſiaſticas, quæ primis temporibus adeo fervida erat, ut non ſolum precariæ & feudorum oblationes ſæpius Eccleſiæ factæ ſint, ſed & multa bona per ſimplicem donationem, in eandem translata, cui acceſſerit *tertia*, potentia videlicet ſtatuum Eccleſiaſticarum,

quorum

quorum benevolentiam captaturi non pauci in devotionem eorundem ſe per oblationem bonorum tradiderunt. Poſt has memoratur *quarta* cauſa ſtatus Germaniæ ab interregno Friderici II. ducentos per annos turbatiſſimus, unde maximum horum Feudorum incrementum primum in Germania, deinde & in Italia ortum fuerit, nobilibus, ut diximus, in potentiorum tutelam ſe jacientibus. *Quintam* cauſam fuiſſe pecuniarum defectum, quem aliqui ſancire ſategerint re ſua alteri quoad proprietatem conceſſa, fructibus ſibi ſervatis; *Sexto* in Flandria potiſſimum feuda oblata eſſe, propter familiarum conſervationem, ut per diviſionem allodiorum familiarum ſplendor non conſumeretur, ſed per feudi oblationem primogenito conſuleretur. *Septimo* propter æs alienum etiam oblationem eſſe factam ut illud expungeretur. *Octavo* denique ratione eorum in quos feuda per oblationem translata fuerint fuiſſe ſingularem prudentiam, ut, ubi proprietatem rerum conſequi non poſſent, fructum alteri callide relinquerent, qui ad ipſos vel cum tempore redire vel certe ſpecioſiori titulo & data occaſione aliquando occupari poſſet. *a*)

a) *vide Hertium de Feud. oblat. part. I. §. 4-14. pl. 9-32.*

§. 13. Quæ omnia ut methodice tradantur, ſic videtur, procedi poſſe: Separandæ erunt initio cauſæ, quæ moverunt dominos directos ut feuda oblata acceptarent, a cauſis impellentibus vaſallos ut feuda aliis offerrent. Illæ, cum Vaſallus & Dominus correlata ſint, ſi non ſemper, certe plerumque his ex adverſo correſpondebunt. Huc ſpectat *octava* Hertii cauſa, prudentia nempe acquirendi partem, ſi de acquiſitione totius dubium ſit, quæ correſpondet *prima* cauſæ ad offerentes referendæ, prudentiæ ſcilicet conſervandi partem, ſi totum conſervare nequeas. Cum igitur contrariorum contraria ſit ratio, & adeo cauſæ feudum oblatum acceptandi non magnum momentum in concluſionibus juris ſint allaturæ, neque de illis inquirant alii ſcriptores, tutius erit forte de his abſtinere.

§ 14. Quod vero attinet ipſos, qui feuda obtulerunt, illi, vel ex libera voluntate, vel ob prementem neceſſitatem ad oblationem ſunt commoti. Qui libere obtulerunt, feuda ſua fecerunt vel teſtandæ ſingularis devotionis gratia, quo pertinet cauſa *ſecunda* Hertii, vel propter ſplendorem familiæ conſervandum, quo referenda erit cauſa *ſexta.* Premens neceſſitas, vel fuit defectus pecuniarum, quo reſpicit cauſa

quinta & *ſeptima*, quas adeo neſcio cur ſeparaverit Hertius, vel metus potentiæ & amiſſionis bonorum, & vel a tertio incuſſus, unde habes *quartam* Hertii cauſam vel ab ipſis quibus feuda ſunt oblata, quo ſpectat cauſa *prima*. At utrumque hunc fontem referri poterit cauſa, quam *tertio* loco recenſebat Hertius, potentia ſtatuum, Eccleſiaſticorum, cum probabile ſit, alios iis feuda obtuliſſe, ne ab ipſis ſupprimerentur, alios, ut per ſtatus Eccleſiaſticos defenderentur contra vim aliorum.

§. 15. Poſſent etiam iſtæ cauſæ inter ſe comparari ratione antiquitatis, ut quædam antiquis temporibus obtinuerint, quædam ſerius fuerint uſurpatæ. Ad priorem claſſem referre poteris cauſas *quatuor* priores, quarum ſatis antiqua exempla refert Hertius, ad poſteriorem, vel ipſo Hertio *a*) conſentiente, cauſam *quintam, ſextam & ſeptimam*.

a) *d. l.* §. *II.*

§. 16. Denique & intuitu frequentiæ dividi poſſent iſtæ occaſiones feudorum oblatorum, ut aliæ ſint potiores, aliæ inter rarius contingentes numerandæ. Illis adſcribo cauſam *primam, ſecundam, quintam, ſextam* atque *ſeptimam*. De *prima* enim non ſolum Hertius unum ſaltem & alterum exemplum adducit *a*) ſed & aperte meminit *b*) ditiorem eſſe exemplis devotionem erga Eccleſiam, quam *ſecundo* loco recenſet, quæ & ipſa tamen claſſis in reſpectu ad cauſam quartam pro minus fœcunda erit habenda, cum hujus plurima & infinita fere ſuppeditari poſſint exempla; *Quintam* cauſam ipſe Hertius iterum fatetur *c*) exemplis minus eſſe frequentatam, quare & de *ſeptima* propter ea, quæ modo diximus *d*) idem erit ſentiendum. *Sexta* cauſa pertinet ad conſuetudines Flandriæ, ubi iterum Hertius addit, eandem non ubique locorum valere. Ut adeo ſola cauſa *quarta*, cui *tertia* ſuo modo eſt immixta *e*) frequentiora exempla nobis ſuppeditaverit.

a) *d. l.* §. 4. *b*) *ibid.* §. 5. *ab initio.* *c*) *ibid.* §. 11. *d*) §. 14. *e*) *ut oſtendimus d.* §. 14.

§. 17. Quare Dd. qui communiter cauſam introductorum feudorum oblatorum illam eſſe ajunt, quod aliqui ſuis viribus ſufficere inſultantibus non confiſi, aut alias rebus ſuis melius conſulturi, potentioribus in clientelam poſſeſſiones ſuas offerentes Feudi jure ab iisdem receperunt, *a*) commode cum Hertio conciliari poterunt. Illi enim reſpexerunt ad originem feudorum oblatorum, quorum plurima

rima

rima hodie proſtant exempla, non ad originem ſingulariſſimam unius & alterius feudi oblati, cujus vix extat memoria.

a) Illuſtr. Dn. de Rhez. de com. p. 45.

§. 18. Illud autem dubium eſt omnino leve, quod alio loco movet Hertius his verbis: *Subſiſtas vero, an recte D. Rhetius a) & alii aſſeruerint, ævo quo jus feudale conditum fuit feuda oblata nondum innotuiſſe, ſi expendas, quæ ſupra §. 4. & 5. produximus.* Produxerat autem §. 4. & 5. exemplum vix unum & alterum feudorum ſeculo nono & decimo oblatorum, cum tamen conſtet, compilatores juris feudalis ſeculo duodecimo floruiſſe. Innotuiſſe enim illud dicitur, non quod raro contingit, ſed quod ob frequentem exiſtentiam publice & in vulgus quaſi notum eſt. Unde quemadmodum ea, quæ ſemel aut bis fiunt prætereunda a Legislatoribus *b*) tanquam quæ publice incognita ſunt, a quibus reip. turbatio non metuitur, ita nec male Dd. communiter duos actus ad introducendam conſuetudinem non ſufficere arbitrantur, quoniam hos non probabile eſt innotuiſſe principi, a cujus tacita approbatione vis & efficacia conſuetudinis dependet.

a) d. p. 45. b) Inculcantibus Pomponio Celſo & Paulo l. 3. 4. 5. 6. ff. de LL.

§. 19. Commendanda tamen eſt ſolertia Hertii, in colligendis ac recenſendis exemplis feudorum oblatorum *a)*. Potiora ſunt & ſtatum Imperii noſtri præſentem ſpectant, quod Otto Dominus Brunsvigæ & Luneburgi omnes poſſeſſiones ſuas anno 1235. obtulit Imperio, quas poſtea in ducatum erectas jure feudi ipſi iterum conceſſit Imperator Friricus Secundus. *b*) Anno 1438. Comites Waldeccenſes Landgrafio Haſſiæ Comitatum ſuum obtulerunt. Utrasque literas & oblationis & inveſtituræ adducit Hertius *c*). Maria Domina Jeveræ, cum a vicino Domino Friſiæ orientalis moleſtaretur, ditionem Jeverenſem liberam Burgundicæ domui feudalem fecit *d*). Anno 1447. Comitatus Pleſſenſis Ludovico Haſſiæ Landgrafio oblatus, qui etiam Anno 1571. extincta familia Haſſiæ inſertus eſt. Similiter Comites Lippiaci, Schaumburgenſes, Diepholtenſes & Hojenſes Philippo Landgrafio Haſſiæ ſeculo ſuperiori, varias ditiones obtulerunt *e*). Ita & Comitatum Oldenburgicum ab Antonio I. Comite Anno 1531. Carolo V. Imperatori in feudum oblatum eſſe contendit Dux Holſato - Gottorfienſis, qui tamen hactenus contradixit Dux Holſato - Plœnenſis & antiquioribus longe temporibus Comitatum illum feudali vinculo annexum fuiſſe evincere laboravit. *f*)

a) d.

a) *d. part.* 1. §. *ad usq;* §. 16. *b*) *vide Meibomi opuſc. Hiſtor p.m.* 496. *ſqq. ubi recenſet hujus rei hiſtoriam & literas inveſtituræ. Conf. Itterum de feudis Imperii cap.* 1. *p.* 15. *c*) *d. l. part.* 3. *p.* 132. *ſqq d*) *Gryphiand. ap. Arum. diſc.* 26. *n.* 97. *Vol.* 2. *Speidel. in voce* auf≈getragene Lehen. *e*) *vide Hertium d. l. part. I.* §. 16. *p.* 36. *f*) *vide* ausführliche *refutation in puncto* Oldenburgiſcher und Delmenhorſtiſcher *ſucceſſion contra Ducem Holſato-Gottorfienſem a Plœnenſi editam in parte* 25. *Diar. Europ. p.* 154. *ſqq. Itter. d. p.* 25.

§. 20. De feudis a nobilibus oblatis dicere prolixum foret, nullus enim Archi-Epiſcopatus, Epiſcopatus, nulla Abbatia, nullus Ducatus aut Comitatus &c. fere exiſtit in Imperio, quorum potentia hac oblatione non ultra modum aucta ſit *a*). Quæ Landgrafio Haſſiæ oblata ſint, quædam enumerat Hertius *b*). Verſus Rhenum & in Franconia ante duo ſecula præſtantisſimarum familiarum ditiones fuiſſe allodiales, poſt tempora Rudolphi I. vero ſecuritatis aut alterius utilitatis cauſa eſſe oblatas, ex Gemmingii effato aſſerit Beſoldus, *c*), in Marchia & Pomerania multa oblata feuda eſſe veterum monumenta produnt. *d*) Unde non mirandum, quod idem Gemmingius opinatus fuerit, opima feuda omnia eſſe oblata, pauca ſaltem & exigui pretii ſupereſſe, quæ pro datis ſint habenda *e*) quod etſi cum grano ſalis & temporum diſtinctione accipiendum eſſe monuerit Eybenius, *f*) mallem tamen, ut idem mentem ſuum aperuiſſet diſtinctius.

a) *Hert. d. part.* 1. §. 6. *b*) *ibid.* §. 11. *c*) *in Theſaur. Pract. voce* Reichsſtand. *d*) *verba ſunt Illuſtr. Dn. de Rhez. Comm. Feud. p.* 46. *e*) *Beſold. d. l. f*) *Elect. Feud. cap.* 10. §. 12.

§. 21. Ipſa Feuda, quæ Sacri Romani Imperii Electores ab Epiſcopo Bambergenſi pro officiis Sedi Epiſcopali præſtandi posſident pro oblatis habet autor quidam *a*) Limnæo *b*) citatus. Solche officia, inquit, haben höchſtgemeldte Churfürſten nicht blößlich und allein dem freyen Käyſerlichen Stifft zu ehren über ſich genommen, ſondern auch von Ihren Königreichen und Churfürſtenthümen noch etliche anſehnliche Stücke darzu freywillig geſchlagen und zu Lehen aufgetragen. Wie denn die alte Stadt Prag zu dem Bambergiſ. Erb≈Schencken≈Amt gehörig, Auerbach aber, Wittenberg und Cüſtrin zu denen andern dreyen Bambergiſ. Creyß≈Aemtern und deren gebührenden Vertretung von denen alten Churfürſten gewidmet und offeri-

offeriret worden ſeyn ſollen. Scilicet Henricus II. Imperator, qui & Sanctus dicitur, cum Epiſcopatum Bambergenſem erexiſſet, eundemque aliis eximiis privilegiis reditibusque ornaſſet, pro ſummo affectu, quo locum iſtum proſequebatur, grandius ei quod tribueret, non habuit, quam ut quatuor principes officiales Imperii iisdem officiis & miniſteriis Epiſcopatui iſti adſcriberet. Et hinc eſt, quod Electores ſeculares nonnula bona ad Electoratum pertinentia ab Epiſcopo Bambergenſi in feudum habent, quorum reſpectu officium Imperatorio ſimile per ſubofficiales Epiſcopo illi præſtare ſolent *c*). Et quidem Regem Bohemiæ de civitate Pragenſi Bohemiæ metropoli a Bambergenſi Epiſcopo ob Supremi Pincernæ officium ipſi exhibendum inveſtiri dubitare non ſinunt documenta fide digna *d*). Similiter, quod de Aurbacenſi caſtro ſcriptor modo memoratus affert non diffitendum equidem, Palatinum priſcis ſeculis ab eodem Epiſcopo Bambergenſi id in feudum habuiſſe cum caſtro Hohenſtnin, idem oppidis Hersbruck, Vilſeck, Pägenz & Velden, ſed Rupertus, Elector Palatinus, in literis publicis aſſeruit, Hersbruck, Hohenſtein & Aurbach, eſſe feuda Imperii. Hodie autem Hersbruck, Pägenz & Velden ſpectat ad Rempubl. Norinbergenſem, Vilſeck ad Bambergenſem, Aurbacenſe autem caſtrum quidem ad Bavarum, Palatini in Electoratu ſucceſſorem pertinet, ſed illum tamen id a Bohemiæ Rege in Feudum recognoſcere obſervat Thulemarius *e*), qui ſimul addit *f*) putare nonnullos Electorem Bavariæ nunc Ambergenſem civitatem in ſuperiore Palatinatu, ab Epiſcopo Bambergenſi habere in feudum. De Wittenberga videant alii. *g*) At quod Cuſtrinum concernit, neſcio unde id hauſerit autor ex Limnæo allatus. Etſi enim negandum non ſit, Potentiſſimum Electorem Brandenburgicum inveſtiri a Bambergenſi de officio ſupremi Camerariatus, ac in inveſtitura mentionem fieri pertinentiarum aliquarum, non tamen conſtat, quænam ſint illæ pertinentiæ, ut larius oſtendit deductio ex Archivo Electorali Brandenburgico cum Rodolpho Gotofr. Knichenio communicata, *h*) prætendente Epiſcopo, quaſi feuda Bruneccenſia in Franconia ab ipſo recognoſci deberent, quæ tamen hactenus ab imperio in feudum accepta; ſimiliter ex altera parte fruſtranea prætenſione facta ſuper domo quadam Bambergæ ſita, quæ appellatur aula Brandenburgica. Unde cum utrobique nihil ſolidi poſſit afferri, receptum eſt, ut hucusque Epiſcopus literis inveſtituræ inſeruerit, debere Sereniſſimum Electo-

rem eo incumbere ut cognoſcat, quænam feuda ad Camerariatum Bambergenſem pertineant, ut ea in ſequentibus inveſtituris exprimantur. Quod ſi vera eſſent, quæ Autor iſte de Cuſtrino ſcripſit, admirationem mereretur, cur non Epiſcopus Bambergenſis loco feudorum Bruneccenſium poſtulaſſet ut Cuſtrinum ab ipſo recognoſceretur. Rurſus tamen iſte autor quisquis fuerit, cum in reliquis Electoribus de feudis ab Epiſcopo Bambergenſi dependentibus vera retulerit, videri poſſet & hic præſumtionem veritatis pro ſe habere, certe traditionem iſtam non de ſuo finxiſſe. Sed quemadmodum illa veritatis præſumtio pro leviori habenda foret, cum in controverſiis, quæ inter Principes exiſtunt, aſſertiones ejusmodi privatorum, documentis publicis haud ſuffultæ nullum pondus deciſioni afferant, ita ſi conjecturis hic locus eſt, videtur quidem Autor iſte aſſertionem ſuam de Cuſtrino hauſiſſe ex alia traditione vulgari, qua cuique Electoratui civitas aliqua principalis attribui ſolet, Bohemiæ Praga, Palatinatui Amberga vel Heidelberga, Saxoniæ Wittenberga, Brandenburgico Cuſtrinum *i*) in cujus quidem veritatem in præſenti inquirere non vacat, præprimis cum iterum, quod Cuſtrinum attinet, magnam dubitandi rationem ſuppeditet Illuſtr. Dn. de Rhez. *k*) Ergo cum forte ipſe autor hæreret in aſſignando feudo Brandenburgico, quod a Bambergenſi dependeret & vero deprehenderet Regem Bohemiæ Pragam, Electorem Saxoniæ Wittebergam ab eo accipere, quæ communiter pro Principalibus Electoratus civitatibus ſimul habentur, putavit ſe commode defectum iſtum ſupplere poſſe, ſi & Cuſtrinum inter Feuda Bambergenſia collocaret. Simul eadem conjectura habes fundamentum illius opinionis, quæ arbitratur, ut modo retulimus, Electorem Bavariæ nunc Ambergenſem civitatem (utpote quæ & ipſa in claſſe quatuor civitatum Electoralium fuit recenſita) ab Epiſcopo in feudum agnoſcere, quo pacto tamen, &, ſi non aliis rationibus nitatur iſta ſententia, non ſine ratione eandem in medio reliquit Thulemarius. *l.*)

a) Limnæus appellat autorem des wolgegründeten Gegenberichts des wider die Herren Grafen zu Löwenſtein und Wertheim von Biſchöffl. Räthen zu Würtzburgk ausgeſprengten vermeinten Berichts. *b*) *ad A.B.c.27.§.6.obſ.29.* *c*) *vide noviſſime Thulemar. tract. auct. de Octoviratu c.20.§.27.ſqq. & Wagenſeilii de S.R.I. ſummis officialibus, & ſub officialibus c.18.§.9.ſqq.p.288.ſqq.*

d) *quæ*

d) quæ adducit Thulemar. d. l. §. 18. e) d. l. §. 29. 30. f) §. 31. g) vid. Limn. ad capit. Carol. 5. p. 123. ſqq. & in add. ad lib. 3. c. 7. n. 77. h) quam refert ipſe in opere Politico l. 2. part. 3. ſect. 2. c. 1. & ex eo Thulemarius. d. l. §. 33. p. 327. ſqq. i) vid. Limn. ad cap. 20. A. B. obſ. 5. ubi provocat ad Goldaſt. tom. un. conſtit. Imper. p. 34. k) Comment. feud. p. 68. l) d. §. 31.

§. 22. Fuerunt iſta præſupponenda, (ne arbitreris nos inepte in alienis a doctrina feudorum oblatorum prolixius detinere,) ut conſtet fidem Autoris a Limnæo adducti non omnino eſſe omni exceptione majorem. Unde non ſine ratione ſuſpicio oriri poſſit, quæ idem tradit de oblatione iſtorum feudorum Epiſcopo Bambergenſi ab Electoribus facta, pariter a veritatis linea aberrare, præprimis cum communiter ſcriptores, qui officiorum horum mentionem injiciunt, *a)* iſtam oblationem taceant. Quinimo contraria omnia non improbabiliter videtur ſtatuere ipſe Clariſſimus Wagenſeilius, ita ſcribens: *b) Olim innuimus, tam Potentes Germaniæ Principes, ne ab Imperatore quidem facile ſe induci paſſuros fuiſſe, ut Bambergenſis Epiſcopi ſe miniſtros & officiales profiterentur, niſi præmia pro labore & perſonarii dignitate addita eſſent. Quamobrem opus erat, ut talia prius Epiſcopo donarentur, rurſus deinde ſuis Officialibus concedenda.* Ex quo ſequitur, quod arbitretur Vir celebris, feuda iſta Epiſcopo non ab ipſis Principibus fuiſſe oblata, ſed ab Imperatore ipſi, ſub conditione illa, ut concederet iis eadem cum officiis, in feudum fuiſſe donata. Sed quod pace ipſius dicere liceat, hoc non obſtante, ſententia Autoris Anonymi apud Limnæum videtur probabilior. Ut enim taceamus, aſſertionem Wagenſeilii, multis implicari difficultatibus; utrum feuda iſta ab Imperatore Epiſcopo donata fuerint Imperatoris propria? an Imperii? an ipſorum Principum? (quorum illud & iſtud, uti nulla probabilitate eſt ſubnixum, ita porro diſcutiendum foret, an tum Imperator habuerit poteſtatem, pro lubitu res Imperii alienandi? hoc vero, quod maxime videtur veritati eſſe conſentaneum, præprimis quod Pragam & Wittebergam attinet, auget rationem dubitandi ab ipſo propoſitam, cur Germaniæ iſti Potentes principes onus hoc ſibi imponi paſſi fuerint;) ad ipſam cauſam, quæ eum, ut hæc ſtatueret, movit, facilis videtur eſſe reſponſio, ſi dicamus, eadem ratione, quæ Imperatorem diſpoſuit, ut Epiſcopo tam opima privilegia conferret, Germaniæ quoque proce-

res fuiſſe commotos, ut non ſolum officia iſta lubenter ſuſciperent, ſed & ex ipſis bonis ſuis, ſive tum fuerint allodialia ſive feudalia, (quo pacto Imperator facile conſenſit) præcipuas civitates in feudum rurſus recipiendas offerrent. Nimirum cauſa nulla fuit alia, quam reverentia erga ſedes Epiſcopales, & religio, vel potius ſuperſtitio, ultra juſtum modum tum temporis aucta, quæ honori potius, quam oneri eſſe perſuadebat Principibus, ſi officia ejusmodi præſtarent Epiſcopo, & glorioſum maxime ac ſalutare opus committi, ſi Feuda ex bonis ſuis offerrent eidem. Id vero non ſolum ex aliis exemplis demonſtrari poteſt, dum Limnæus ex eodem autore narrat; Herbipolenſem Epiſcopum Anno 1168. ad imitationem aliorum Principum ſecularium 4. officia hereditaria ſuprema, Mareſchallatus, Camerariatus, Pincernatus & Dapiferatus inſtituiſſe, eaque Comitibus Hennebergenſibus, Wertheimenſibus, Caſtellanis & Rineccenſibus contuliſſe, hos vero religionis & honoris ergo pro more iſtius ſeculi ex corporibus Comitatuum ſuorum bona quædam obtuliſſe ſedi Epiſcopali, ut illa inſeparabiliter officiis illis adhærerent, & ab ipſis ſimul in feudum reciperentur *c*); ſed &, ne nobis objicias, autorem iſtum incongrue produci teſtem in cauſa propria, maxime confirmat ſententiam noſtram, quod eidem aſſentiatur allegata deductio ex Archivo Brandenburgico, verbis: *d*) Woraus denn wohl ſo viel erſcheinet, daß das Ober-Cämmerer-Amt, ſo ſeine Churfl. Durchl. vom Stifft Bamberg recognoſciren, wohl mehr ex devotione Majorum hergefloſſen, und dem Stifft zu Nutz und Beſten angeſehen, als daß derſelben dannenhero eine dignität oder Nutze zuwachſen ſolte. Quare etiam, cum hæc devotio ſuperſtitioſa hodie ceſſet, &, ut diximus de feudo, quod ſimul acquirat Potentiſſimus Elector, non conſtet, inveſtituræ renovatio non ita ſtricte ab ipſo ſolet obſervari, ut nempe ea toties, quoties novus Epiſcopus conſtituitur, petatur, ſed ſolum petitio fieri ſolet, quoties mutatio contingit in perſona Electoris. Et reſponſum fuit ex parte Brandenburgica, facta reliquorum coelectorum ipſi non poſſe præjudicare, *e*) quoniam videlicet hi de certo feudo, quod nunc quidem pro lucro habendum eſt, inveſtiantur.

a) *vide quos paſſim citant Thulemarius, & Wagenſeilius dd. ll. Nec ipſe Thulemarius, magna diligentia colligens, quæ ad hanc quæſtionem pertinent, de oblatione quicquam habet. b*) *d. l. §. 12. p. 290.*

p.290. c) vid. Limn. ad d.c.27.§.6.A.B.Obſerv.ult.n.7. d) vide Thulemar. d.l.p.327. e) d. deductio ap. Thulemar.p.328.

§. 23. Tranſirem relicta conſideratione Feudorum Hiſtorica ad meditationem naturæ eorundem, niſi viderem ab Hertio *a*) in cenſuram vocari perſonatum ſcriptorem Severinum de Monzambano, *quod is vinculum feudale Principum & Comitum in Germania a voluntaria oblatione derivet*, eandemque ſententiam præter dictum ſcriptorem, ab amico Hertii, clariſſimo Ittero *b*) imputari Illuſtri Pufendorffio & Celeberrimo Rachelio, quibus ſe adjungit doctiſſimus Kulpiſius, *c*) notans Severinum, quod aſſerat, ac ſi Principes ipſi Imperatori obtulerint ditiones ſuas, ut easdem tanquam feuda ab eo recognoſcerent, cum tamen hoc cum rerum veritate minus conveniat. Antequam eorum rationes, quibus iſtam doctrinam refutare aggreſſi ſunt viri laudati, perpendamus, neceſſarium videtur, ut prius diſpiciamus de ipſius Severini mente, cujus verba in ſummam contracta id volunt. *d*) Præſupponit: Olim apud Francos Duces non ſolum bellis ſed & provinciis regen[d]is tempore pacis præfectos eſſe, iis etiam ſæpius Comites fuiſſe adjunctos, omnem tamen horum poteſtatem non aliam fuiſſe, quam Magiſtratuum proprie dictorum; poſtea ſucceſſu temporis factum eſſe, poſtquam iſti Duces ad vitam conſtituerentur, & patribus plerumque filii ſurrogarentur, ut ipſi paulatim Regum ſuorum autoritatem leviorem habere & provincias ſibi concreditas velut in patrimonio ſuo cœperint numerare, idque non ſine detrimento Reipubl. Inde Carolum M. animadverſo majorum errore plerosque Ducatus lata nimis ſpatia complexos ſuſtuliſſe & provincias ampliores in plures diviſiſſe partes, easque Comitum variis generibus tradidiſſe regendas, neque in perpetuum aut jure hereditario, ſed ut revocandi poteſtas foret. Poſt Carolum tamen ad antiquum errorem fuiſſe reditum, & præterquam, quod filii fere patribus ſurrogati, etiam ex coalitione plurium Comitatuum, aut voluntate poſterorum Caroli aliquot Ducatus inſtitutos eſſe magna terrarum ſpatia amplexos. His præfectos, evileſcente per inteſtinas diſcordias magis magisque autoritate & potentia Imperatoris, proprias ſtabiliendi opes occaſione ſolerter fuiſſe uſos; quosdam vero Principes Imperatorum liberalitati ditiones ſuas in in acceptis tuliſſe, aliorum potentiam emtionibus, hereditatibus partisq; per vim inter turbas Reip. opibus magnum augmentum ſumſiſſe. Cæ-

terum cum ſine perturbatione totius Germaniæ & fortaſſe non ſine exitio convellentium, iſta Principium potentia convelli non poſſet, ſatius viſum Regibus, præſertim *poſtquam alia conditione in regnum ipſos non eſſent adſcituri Principes*, poſſeſſionem eorundem confirmare, ita ut deinceps ditiones ſuas tanquam feuda ab Imperatore recognoſcerent, & fidem eidem atque Imperio jurarent. Et exinde factum eſſe, ut *quocunque modo partæ opes* Principum, feudi titulo poſſideri dicerentur. Neque tamen multum potentiæ & faſtigio Principum Germaniæ per vocabulum Vaſallorum deceſſiſſe, non etiam Proceres opes ſuas abſoluto Imperatoris dominio ſubjeciſſe, ſed cum extincta ſtirpe Carolina in plenam libertatem evaſerit Germania, & jam tum complures proceres amplas ſibi ditiones quæſiverint, potius eosdem quæſiviſſe validum bonorum ſuorum protectorem, cui ſe ut inæqualiter fœderatos adjunxerint, iſtiusque majeſtatem comiter colere obſtrinxerint. Hæc Monzambano. Illuſtris Puſendorffius vero eo, quem innuit Itterus, loco *e*) non diſerte de feudorum Imperialium origine agit, ſed ſaltem quæſtionem tractat: an a nexu feudali ad ſubjectionem valeat ſubſequentia, & exponit tantum modos, quomodo ex feudo dato poſſit fieri oblatum. Denique Dn. Rachelius *f*) nihil aliud facit, quam ut doctrinam Puſendorffianam ſummatim exhibeat.

a) *de Feud. obl. part. I. §. 15. b*) *cap. I. de Feud. imperii* §. 12. *p.* 84. *c*) *Comment. ad Monzamb. cap.* 3. §. 4. *p.m.* 14. *d*) *De ſtatu Imperii Germanici. c.* 3. §. §. 4. *prior. e*) *de Rep. irreg.* §. 12. & 13. *f*) *Diſſert. de Capitul. c.* 6. §. 9.

§. 24. His præſuppoſitis, etſi initio ex iis quæ ultimo loco ex Monzambano adduximus, ſuperfunctorie adſpicientibus videri poſſit, illum id aſſerere, ac ſi prima origo feudorum a principibus Germaniæ poſſeſſorum oblationi debeatur, revera tamen ex monito Celſi *a.*) incivilitatis notam effugere cupienti, & integrum diſcurſum elegantiſſimi ſcriptoris profundius rimanti, patebit, haudquaquam eam ipſius intentionem fuiſſe, ſed potius, ut demonſtraret, ultimam originem eminentis iſtius & majeſtatis æmulæ poteſtatis, quæ hactenus ſub in volucro Superioritatis territorialis in multorum ore quidem verſatur, vereor tamen ut & in intellectu. Oſtendit hoc inſcriptio capitis iſtius: *De origine Statuum Imperii & quibus gradibus ad iſtam potentiam adſcenderint*, Oſtendunt idem omnes aſſertiones, ipſam

de

de feudis mentionem præcedentes: quod olim Principum poteſtas ad inſtar merorum magiſtratuum ſe habuerit, quod poſtea paulatim majorem debitæ potentiam ſibi arrogaverint; quod Carolus M. malo huic mederi voluerit; quod poſt hunc Procerum Germaniæ potentia variis modis una cum eorum patrimoniis aucta fuerit; quod iidem ſtatu Germaniæ maxime turbato, multum remiſerint a reverentia & obſequio Imperatoribus debitis; quod ſtirpe Carolina extincta plenam libertatem adepti fuerint, quod alia conditione novo Regi regnum non detulerint, quam ut poſſeſſionem eorundem intuitu ampliſſimorum territoriorum quocunque modo partorum confirmaret, & ex liberrima poteſtate per extinctam ſtirpem Carolinam adepta pleraque momenta, & quæ cum nexu feudali conſiſtere poſſent, ipſis relinqueret. Hic itaque apertum eſt, quod acutiſſimus autor de quæſtione, qualis fuerit nexus principum ante Carolinam ſtirpem extinctam, an feudalis an non? abſtrahat, & ſaltem de *origine & tempore* agat, *ex quo quocunque modo partæ opes Principum* (ſive ex conceſſione Imperatorum eas fuerint adepti, ſive per vim, ſive per emtiones & hæreditates, & quidem ſive per modum feudorum ſive allodiorum,) *una cum iisdem adjuncta magna illa potentia*, cujus antea ab Imperatoribus ſive in indultu & translatione eorum ſimplici, ſive etiam in literis inveſtituræ nulla facta erat mentio, *feudi titulo poſſideri dicerentur.* Faciunt huc egregie, quæ, ut modo diximus, de variis modis, quibus Vaſalli feuda data cum ſubjectione posſidentes vinculo ſubjectionis exuere, & poſtea eadem alteri in feudum rurſus absque ſubjectione genuina offerre posſunt, eruditisſime diſſerit optimus Severini interpres vere Sapiens Pufendorffius. *b*)

a) *l.* 24. *ff. de LL. b*) *d. l.* §. 12.

§. 25. Atque ſic tantum abeſt, ut ea quæ Monzambano de origine inveſtituræ feudalis, qua ſuperioritas ſimul fuit confirmata, ſenſit, a rei veritate aliena ſint, ut potius eadem omnino ſentiant præcipui ex modernis Juris Publici Scriptoribus. Unus ſit inſtar omnium Conſultisſimus Schvvederus *a*) qui, cum de origine potentiæ Statuum Imperii plane ſimilia diſcurſui Severini protuliſſet, concludit; *Imperatores ergo his ipſorum tum temporis præfectis præter adminiſtrationem dominium quoddam* & jus Superioritatis *in aſſignatas provincias jure feudi concedere coacti fuere.* Similia habet Boxhornius in Hiſtoria

uni-

univerſali *b*) & conſentit iniquior alias Monzambano Cenſor Pacificus a Lapide *c*). Unde facile patet, quod obiter dictum ſit, quam perſpicue ex hac doctrina, quod origo ſuperioritatis territorialis feudis oblatis adſcribenda ſit, poſſit illuſtrari poſitio iſta verisſima, ſtatus jus ſuperioritatis territorialis una cum territoriis jure proprio & non ex conceſsione Imperii & Imperatoris posſidere *d*), quæ alias ex hypotheſi quod eadem ad feuda data referenda ſit, redditur obſcurisſima.

a) *Introductione in jus publ. Part. Spec. Sect. 2. cap. 10. §. 6. p. 874. ſqq. b*) *p. m. 528. ſqq. c*) *p. m. 349. d*) *de qua vide ſuccincte Ill. Dn. de Rhez. inſt. Jur. publ. lib. 2. tit. 2. §. 37. p. m. 372. ſqq. ubi ſimul ad modo laudatum Dn. Puſendorffii locum provocat.*

§. 26. Nec abeunt a mente Monzambani ea, quæ cenſuræ ſuæ præmiſit Kulpiſius, quin potius in eo eſt, ut illa, quæ Monzambano de Carolo M. & ejus poſteris ſtatuit, ex Lehmanno, Conringio, Ludolpho Hugone & Eibenio confirmet, & dilucide ſtatuit, Principes Germaniæ paulatim in plenum veluti patrimonium ditiones ſibi concreditas vindicaſſe. *a*)

a) *vid. Kulpis d. l. p. 78.*

§. 27. His ita præmisſis nil fere reſtat, quam ut ſaltem ea, quæ Hertius & reliqui opponunt, recenſeamus. In univerſum concedi non poſſe dicit Hertius vinculum feudale Principum & Comitum Germaniæ a voluntaria oblatione derivandum eſſe, ſi reſpiciamus ad tempora Caroli M. Illis enim & quæ diu ſequuntur temporibus, Imperatores in uſu habuiſſe Principatus & Comitatus Jure Feudi tribuere; Progreſſu vero temporis cum Ducatus & Comitatus hæreditarios redderent, quod inprimis auſpiciis Henrici VI. factum fuerit, probabile non eſſe, Imperatores, eos nullo vinculo ſibi alligatos retinuiſſe. Quin & jam tempore Ottonis IV. Principes publice confeſſos fuiſſe, ſe feuda quæ posſideant ab Imperatoris manu recepiſſe *a*). Similia disſerit Itterus: Dubitari, an ante tempora Caroli M. feuda imperialia fuerint, hoc certum eſſe, quod Carolus M. multos Ducatus & Comitatus dederit in feudum, idemque feciſſe etiam ejus ſucceſſores, quare quod Severinus de Monzambano Clarisſim. Puſendorffius & Rachelius arbitrentur, ac ſi partas pridem ſtabilique jure acquiſitas Principum opes recens electi Imperatores adhibito qualicunque beneficiario vinculo, confirmare neceſſe habuerint omnisque Feudalitius Princi-

patuum

patuum & Comitatuum nexus, quo hodieque ditiones iſtæ affectæ ſunt, ex voluntaria Ordinum oblatione derivandus ſit, id ſi univerſaliter capiatur, Hiſtoriæ repugnare, & ab Hertio non immerito fuiſſe ſub cenſuram vocatum. Et ſane tot paſſim provinciarum atque Principatuum, qui ſuam originem priſtinorum Cæſarum liberalitati debent, & ab iis, antequam quicquam Juris imperii Cives in iisdem ſibi vindicare poſſent, beneficiario titulo, ſuis quondam militibus conceſſorum exempla occurrere, ut ludere operam cenſendus ſit, qui anxie conquiſitis rationibus & documentis huic rei fidem facere nitatur. *b*) Prolixior quidem reliquis eſt Kulpiſius, *c*) ſed ſumma eodem recidit; nomen feudi ſerioris ſeculi eſſe & apud Francicos Scriptores non extare, nihilominus rem ipſam jam a Clodovæi temporibus fuiſſe in uſu, Imperatores vero Francicos ac Germanicos bona non procerum propria, ſed ſua, ex regni patrimonio decerpta, in beneficium illis detuliſſe, quod vero de oblatione bonorum allodialium aliquando reperitur, non de feudis in univerſum, ſed de certa feudorum ſpecie, quæ oblata dicuntur, eſſe intelligendum, & quidem de ſubalternis magis, quam immediatis &c. Nos vero, etſi in ſingulis his regeſſionibus forte unum & alterum adhuc notare poſſimus, ne tamen, quod Itterus monebat, operam ludamus, hoc unicum, pace Virorum eruditorum, ipſis reponimus, gratis hæc omnia adverſus Monzambanum diſputari, cum nunquam ipſi in mentem venerit, primam feudorum Germanicorum originem vocare in dubium, ac meliorem in præſumtionem meritus ſit Vir in hiſtoria Germanica, quod ſingulæ acuratiſſimi ſcripti lineæ profitentur, profundiſſime doctus, (quæ ſimul omnia ad Excellentisſimos Viros, Puſendorffium & Rachelium applicata volumus,) quam ut hæc, quæ in vulgus nota ſunt, ignoraſſe aut contra fidem hiſtoricam tam notabilem errorem commiſiſſe in ſuſpicionem venire debuerit; quare fruſtra feciſſe eos ſibi hac parte Monzambano adverſarium, & potius, ſi quid contra ipſius ſententiam ſolidi demonſtrare voluiſſent, debuiſſe oſtendere, quod Carolina ſtirpe extincta Proceres Germani libertatem omnimodam non fuerint conſecuti, neque Reges poſtea electos ad ejus confirmationem per conventionem adegerint. Sed de hoc quidem ſilent.

a) *vid. Hertius d.* §. 15. *b*) *vid. Itterus d. l. p.* 21. *ſeqq. c*) *d. l. p.* 14. *ſeqq.*

§. 28. Niſi forte huc trahere velis, quæ mox ſubjicit Kulpiſius *a*): Feuda Ducum & Comitum Germaniæ talia fuiſſe ut vinculo neceſſitatis & obligatione ad inveſtituram petendam, niſi feuda amittere voluerint, fuerint coacti, nam *extincta ſtirpe Carolina* cum regium nomen alicui ex proceribus impoſitum, non pleniorem fuiſſe factam *in hisce quidem cæterorum facultatem.* De Conrado I. conſtare, eum adeo jus ſuum exercuiſſe, ut cum Erchingerus, Bertoldus & Luitfridus plus, quam par erat ſibi vindicare voluerint, prædia illorum ademerit, & in fiſcum redegerit; In Ottone M. ac ſequentibus Imperatoribus ſimilia paſſim deprehendi; Poſt electionem Ottonis IV. Principes ad Pontificem fateri, quod feuda ab ipſo agnoverint; Rudolphum vero I. principes hoc facere detrectantes in ordinem redegiſſe &c. Sed hæc omnia exempla meo quidem judicio, neque infringunt, quod Duces Germaniæ extincta ſtirpe Carolina ducatus ſuos quaſi patrimonia propria poſſederint, eosque Conrado I. aut Imperatoribus poſt eum in feudum obtulerint, neque obſtant ſententiæ Monzambani, qui nexum principum illorum comparat cum fœdere inæquali. Nam præterquam quod iſta comparatio ſaltem intendat differentiam oſtendere inter obligationem feudalem & ſubjectionem, non tollere differentiam, quæ inter fœdus inæquale eſt, & feudum, adeoque non neget Monzambano, eum qui feudum alicui offert facta ſemel oblatione obſtrictum eſſe ad renovandam inveſtituram; nec quicquam exempla iſta, de quorum circumſtantiis peculiaribus jam inquirere non vacat, opponere poſſes oblationi feudorum primitus factæ, etiamſi omnia id expreſſe aſſererent, Duces & Comites ab ipſis Imperatoribus propter neglectam inveſtituræ petitionem ad officium fuiſſe redactos (quod tamen non ſit ubique) quia & in feudis oblatis, quod antea erat liberæ voluntatis, poſtea ut neceſſitas imputatur, ut infra ſuo loco explicanimus fuſius.

a) *d. l. p.* 17.

§. 29. Non pœniret vero, quæſtionem iſtam de ſuperioritatis territorialis origine paulo prolixius diſcusſiſſe, partim ut defenderemus Scriptorem perſpicaciſſimum, cujus lectionem, & doctrinam, quicunque ultra ſcholam & umbram ſapere, & ſtudia ad prudentiam aulicam diſponere vult, commendatam habebit; partim ut firmaremus hypotheſin, a qua forte in ſequentibus deciſiones quæſtionum quarundam aliarum dependebunt: Iſtam autem controverſiam meam non

facio:

facio: an expediat Imperio ſi lex feratur, ut territoria olim amiſſa, & denuo a principibus privata opera recuperata Imperio iterum offerantur in feudum? recordatus, ad privatos in Academia viventes neque Jurisprudentiam Legislatoriam neque Conſultatoriam pertinere, ſed ſolam judicialem, quæ disquirit, non, quid expediat Imperio, ſed quid juſtum ſit vel injuſtum. Et quemadmodum, ſi quis non rogatus concivi ſuo conſilium inexpectatum ſuppeditat, minimam reportat gratiam, ita veremur, ne pedantisſimi fiamus rei, ſi ad Imperatorem & Status aut eos quibus ab his cura conſiliorum demandata eſt, pertinenti, nos velimus immiſcere. *a*)

a) *vide interim Text. de Rat. ſtat. c.* 19. *a quo diſſentit Hertius d. l. part. I. §. ult.*

§. 30. Potius diſpiciamus de feudi oblati definitione. Hertius *a*) definit. *Jus inter duos quorum unus rem ſuam ſub fiducia mancipat, alter eatenus volenti remancipat peculiari mutuæ fidei datione affectam.* Sed hic initio notandum, genus remotum pro proximo poni, cum multa ſint jura ſpecie inter ſe variantia. Exprimendum ergo fuiſſet, quale jus ſit feudum oblatum. Neque juvabit excuſatio, ideo jus allatum eſſe, non dominium, non ſervitutem aut illius ſpecies, uſumfructum vel uſum, quod magna alias litigia inter Interpretes peperit; quia entia moralia vim ſuam ex impoſitione habent, quam non ſit neceſſe juxta alia metiri & obſcurare verius, quam illuſtrare. Uti enim per relationem ſpeciei ad genus res potius illuſtratur, quam obſcuratur, ita qui neque rem aliquam ad alias metiri, neque tamen vim, quam ex impoſitione habet exponere audet, & ipſe rem obſcurat, certe non illuſtrat. Deinde vocem mancipationis & remancipationis fatente Hertio ipſo ex Jurisprudentia antiqua mutuatus eſt, quæ ad rem præſentem non omnimodo quadrat. Etſi vero afferat, vix compoſitius in latinitate reperiri, tamen in definitionibus non intendere magis debemus linguæ elegantiam, quam verborum proprietatem ac perſpicuitatem, & pro nimis delicato putandus eſt, qui voces traditionis & inveſtituræ aut ſimiles hodie reſpuit.

a) *d. l. part.* 2. *§.* 3. *p.* 48.

§. 31. Magis accommoda eſt definitio Taboris, *a*) qui dicit eſſe *feudū, quod a Vaſallo de Patrimonio ſuo oblatum eſt Domino ea lege, ut ipſi offerenti viciſſim in feudum conferatur,* a qua non multum abit illa Struvii *b*), eſſe *feudum, cujus dominium plenum in Dominum*

 a Va-

a Vaſallo translatum, utile vero iterum cum vinculo Vaſallitico ab eo acceptum fuit. Quoniam vero in conceptu rei rite formando ante omnia conceptus generis debet eſſe diſtinctus, & vero in feudi, quod hic genus eſt, eſſentia & natura explicanda Feudiſtæ tot prope ſententias fovent, quot ſunt Scriptores, neceſſe eſt, ut ante omnia hic ſummatim ſententiam exponamus noſtram, per hypotheſes tamen magis & præſuppoſita, quam prolixas demonſtrationes, cum exercitium Academicum ſcribamus, non ſyſtema.

a) Ichnogr. P. I. 7. b) Diſp. De feudis oblatis. cap. 2. §. 1.

§. 32. Ergo præſuppono I. feudi vocem potisſimum ſumi tripliciter. (1) Pro re quæ in feudum datur, (2) pro contractu feudali, (3) pro jure ex contractu iſto orto, ſive id ſit jus Domini directi, ſive Vaſalli. Præſuppono II. Feudum late acceptum dividi in feudum proprium & improprium: Præſuppono III. Feudum habere ſua eſſentialia, naturalia & accidentalia. Ex his præſuppoſitis infero IV. quamvis Dd. communiter qui doctrinam juris Feudalis ſummatim expoſuerunt, feudum pro jure & potisſimum Vaſalli acceptum definiendum eſſe arbitrentur, re tamen exactius penſitata dicendum eſſe, quod tradi potius debeat definitio feudi quatenus pro contractu ſumitur. Equidem, ſi methodum proponendi doctrinam feudalem in genere reſpicias, nihil videtur intereſſe, quam acceptionem adhibeas. Sive enim *rem feudalem* definias, poterit poſtea ſubjici tractatio juris, quod in iſta re terminatur, & hujus occaſione de perſonis, quibus jus competit, & modo, quo jus conſtituitur diſſertatio inſtitui: ſive *contractum feudalem*; facilis inde tranſitus ad perſonas contrahentes, rem de qua contrahitur & jus ex contractu ortum; ſive deniq; *Jus Vaſalli & Domini*; non obſcura erit methodus, ſi inde tranſeas ad perſonas jus conſtituentes, rem quæ juris objectum eſt, & modum jus transferendi. At ſi in ſpecie diviſionem feudi reſpicias, exigit regula methodice ratiocinandi, ut in eo ſignificatu feudum definiatur, in quo eſt dividendum. Cum ergo potisſima ac principalis feudi diviſio ſit, qua aliud proprium dicitur, aliud improprium, & vero in his ſpeciebus feudum neceſſario pro contractu feudali ſupponatur, ſi confuſionem evitare volumus, & in definitione reſpiciendum erit ad contractum feudalem. Quod & ipſum obſervavit Obertus feudum per beneficium, ſeu benevolam actionem definiens, *a*)

a) *II. F. 23. confer. II. F. 3. §. 1. & II. F. 9. §. ſi vero. ubi per feudum intelligitur contractus Feudalis.*

§. 33. Sed negas forte, feudum qua in proprium & improprium diſpeſcitur, pro contractu feudali uſurpari. Probo id V. quia non ſolum antiqui Scriptores in definitione eorundem, verbis expresſis ad contractum feudalem reſpexerunt *a*) ſed &, quod communiter Neoterici definitiones iſtas in ſummam contrahendo proprium vocant, quod feudi eſſentialia & naturalia ſalva habet, improprium, quod a communi feudi natura, vel ut alii addunt, eſſentia recedit *b*). Sed præterquam quod ex Jure Civili conſtat, Naturalia, Eſſentialia & Accidentalia a Jureconſultis Romanis non de rebus nec de jure circa res ſed de contractibus prædicari, *c*) communiter Feudiſtæ ad meliorem intellectum Feudorum propriorum & impropriorum præmittunt doctrinam de ſubſtantialibus naturalibus & accidentalibus contractuum, eamque recte ex jure civili a contractibus in genere ad contractum feudalem applicari aſſerunt *d*), quod utinam firmiter obſervaſſent Doctores, non ita plerumque fluctuarent in definiendis generibus feudorum propriorum & impropriorum. *e*)

a) *vide Alvarotti, Sonsbecci, Schraderi, Zaſii, Boceri definitiones feudi proprii ap. Wurmſ. de Feud. impropriis p. m. 31. ſqq.* *b*) *vide ex pluribus Wurmſer. d. l. p. 102. Struv. Synt. J. F. cap. 4. Aphor. I.* *c*) *vid. Strauch. Diſſ. 12. th. 11. & Dd. paſſim ad tit. ff. de pactis, aut ad tit. de contrah. emt.* *d*) *vide iterum Wurmſer. Claſſ. 1. ſect. 3. p. 13. ſqq. potiſſimum p. 17. §. 15.* *e*) *exemplo ſit Wurmſerus d. tract. per integr.*

§. 34. Quoniam autem feudum in genere a proprio & improprio præſcindere debet, adeoque haud dubie certa quædam eſſentialia, quæ utrique ſpeciei inſint, continere, Doctores autem iterum in determinandis pariter contractuum in genere atque ſpecialiter feudi eſſentialibus, naturalibus, & accidentalibus mirum quantum variant, imo & ipſos terminos ſubſtantialium &c. ambigue uſurpant, ſine cognitione tamen certa hujus doctrinæ nihil fere ſolidi in jure feudali diſceptari poteſt, neceſſe eſt ut & ea de re ſententiam noſtram ſuccincte exponamus. Igitur præſuppono VI. ex quinque prædicabilibus, quæ in logicis exhibentur, genus quidem, ſpeciem & differentiam ſatis accurate inter ſe diſcerni, ſed proprium & accidens ſubtiliter magis quam

vero a ſe invicem ſeparantur, cum proprio poſſit definitio accidentis omnino accommodari. Unde VII. quamvis multi naturalia & accidentalia ex doctrina de proprio & accidente illuſtrare aggreſſi ſint, vereor tamen, ne ita rem magis obſcuraverint, præprimis cum Philoſophi in prædicabilibus iſtis ad creaturas corporeas & potiſſimum ad hominem reſpexerint. Quemadmodum ergo ad res morales ab impoſitione hominum dependentes, verbi gratia doctrina prædicamentorum & cauſarum obtorto collo transfertur ſæpius, ita quoque multæ poſſent afferri rationes, cur idem dicendum ſit de prædicabilibus & regulis, quæ intuitu illorum inculcantur.

§. 35. Quare VIII. magis perſpicue in contractibus videtur ſic procedi poſſe. Omnia pacta naturam ſuam a paciſcentibus nanciſcuntur. In ſocietate vero Civili determinatio ſpecialis ſingulorum contractuum uti omnium terminorum dependet ab arbitrio civitatis. Ergo ei qui τὸ κύριον gerit in Republica, competit disponere, quid audito vocabulo cujusque contractus ſubditi debeant ſubintelligere, & in quantum ſingulis privatis paciſcentibus liceat per expreſſam voluntatem conceptui iſti communi vel addere vel detrahere aliquid, ſic tamen ut vocabulum ipſum, aut conceptus ejusdem reliqui non mutentur. Inde quæ ita ex voluntate Principis deſcriptionem contractus ingrediuntur, ut, ſi paciſcentes aliquid ex iis dertahant, contractus nomen ſuum amittunt dicuntur *eſſentialia* ab aliis ſubſtantialia, ab aliis ſubſtantialia interna, ab aliis naturalia interna, e. g. in emtione venditione: conſenſus, merx & pretium: Quæ vero ſic ſub conceptu contractus involvuntur, ut tamen a paciſcentibus removeri poſſint ſalvo manente ipſe contractu, ea ſunt *naturalia*, aliis ſubſtantialia externa, item naturalia interna, aut naturalia externa, vel etiam accidentalia interna, e. g. præſtatio evictionis in emtione. Denique quæ utrisq; adjiciuntur, vel naturalibus detrahunt (nam quæ detrahunt eſſentialibus regulariter contractum plane immutant) appellantur *accidentalia*, vel naturalia externa, aut etiam accidentalia externa, e. g. in emtione, quod pretium non in parata pecunia ſolvendum ſit, ſed dilationes concedi debeant, quod evictio præſtari debeat, etiamſi emtor venditori litem non denunciaverit, quod evictio præſtari non debeat, &c. Quod ſi omnino rem terminis logicis efferre velis, commodiſſime dices ea quæ prædicantur de Contractu ut genus & differentia ſpe-

ſpecifica, eſſe contractus *eſſentialia*, quæ ut accidens ordinarium & regulare (quod regulariter adeſt, ſed tamen ſalva definitione tolli poteſt,) eſſe *naturalia*, quæ ut accidens extraordinarium & irregulare, (quod citra pacta non adeſt nec ad rei definitionem pertinet,) eſſe *accidentalia*.

§. 36. Fluit ex dictis IX. quod ii Doctores, qui in contractibus ad iſta tria, eſſentialia, naturalia, & accidentalia reſpiciendum eſſe inculcant, & tamen eſſentialia ſubdividunt in ea, quæ ipſam eſſentiam conſtituunt, & quæ conſtitutam eſſentiam neceſſario conſequuntur, bene diſtinguendo non adeo bene doceant, cum entia præter neceſſitatem non ſunt multiplicanda, & eſſentialia iſta poſterioris generis vel non differant in effectu ab eſſentialibus prioribus vel referri debeant ad contractuum naturalia. Eadem eſt obſervatio de illis, qui etſi eſſentialia & naturalia contractuum ſeparent, tamen naturalia iterum dividunt in intrinſeca ſeu inſeparabilia, & extrinſeca ſeu ſeparabilia, quoniam naturalia intrinſeca revera nihil aliud ſunt, quam eſſentialia.

§. 37. X. Præſupponendum eſt, dum feudum aliud nominatur proprium, aliud improprium, improprietatis terminum hic nequaquam in ſignificatu famoſiore ſupponi pro æquivoco, alias enim feudum improprium plane non eſſet ſpecies vera feudi, ſed iſta potius diſtinctio foret æquivoci. Igitur per proprietatem & improprietatem, hic potius reſpicitur ad notam analogiæ, cum diviſio iſta indicio ſaltem ſit, ſpecies feudi inæqualiter participare de generica feudi definitione, ita ut feudum proprium ſit analogatum nobilius, tanquam quod totam feudi naturam retinet; nec quicquam ultra eam admittit, improprium autem ſit ſpecies ignobilior, quoniam hic quædam ex naturalibus ſunt mutata vel alia quædam ſuperaddita, naturæ communi & eſſentiæ feudi. Ergo vides feudum proprium idem eſſe ac contractum feudalem, prout ordinarie ſe habet, & feudum improprium denotare contractum feudalem extraordinarium ſeu irregularem. Paucis. Eſſentialia conſtituunt feudum in genere: Naturalia faciunt feudum proprium. Improprium ab accidentalibus ita dicitur.

§. 38. XI. Ut ergo determinemus, quænam ſint requiſita feudi eſſentialia ſtatuimus, 1. genus feudi eſſe contractum, non innominatum, ſed nominatum, neque tamen realem, aut verbalem aut literalem

talem, aut conſenſualem, ſed feudalem, qui tanquam ſpecies monadica nullas ſub ſe comprehendit, plures ſpecies, magis tanquam literali aut verbali accedentem, quam reliquis duabus ſpeciebus, quoniam utrobiq; ſolennitas ad eſſentiam contractus requiritur, ibi verborum aut ſcripturæ, hic ſolennitas inveſtituræ. 2. Eſſentialia ſpecifica feudi abſolvuntur partim translatione Dominii utilis in Vaſallum, retento dominio directo, partim mutua fidelitate inter Vaſallum & dominum. Unde concludimus, quod ubi unum horum requiſitorum deficiat, ibi non ſit feudum ne quidem improprium, & quod plura requiſita ad feudum in genere non ſint neceſſaria. Et adeo diſſentimus ab illis, qui dominium utile quidem reſpectu Vaſalli habent pro feudi eſſentiali, ſed quo detracto & dominio pleno in vaſallum translato, fiat ſaltem feudum improprium. Ut enim implicat, eſſe eſſentiale contractus & tamen ſalva ejus eſſentia abeſſe poſſe, ita origo doctrinæ iſtius deſcendit ex non recte intellecta Juris feudalis ſententia, qua feudis impropriis annumeratur, quod ita conceſſum eſt, *ut vaſallus & ejus heredes & cui ipſi dederint, id habeant, a)* ſeu ubi conceſſa eſt vaſallo poteſtas alienandi quaſi eo ipſo plenum dominium in vaſallum ſit translatum, & quaſi, ut alia jam taceam, vel ſola emphyteuſeos natura non oſtenderet, ſubſiſtere poſſe dominium directum, etiamſi poteſtas rem alienandi alteri ſit indulta. Deinde & ab iſtis diſſentimus, qui eodem textu Juris feudalis ſeducti in alteram ſententiam delapſi ſunt, quaſi retentio dominii directi non pertineret ad feudi eſſentialia. Denique nec cum iis facimus, qui ad eſſentialia feudi referunt, ut conſtituatur in re immobili, aut qui præſtationem ſervitiorum inſerunt generali definitioni feudi, quæ quidem ſecundum noſtram ſententiam alia eſſe non poterit, quam quod feudum ſit *contractus de rei alicujus dominio utili, retento dominio directo, in alterum ſub præſtatione mutuæ fidelitatis, transferendo.*

a) II. F. 48.

§. 39. XII. Quod naturalia feudi concernit, ea paſſim inculcantur a Doctoribus, & ſe per totum Jus Feudale diffundunt, neque adeo diſſenſus hic facile metuendus eſt, ſi modo pauca excipias, quæ ut jam diximus ex claſſe naturalium in claſſem eſſentialium a quibusdam translocantur. Facit vero eorum pluralitas ac varietas ut exactam feudi proprii deſcriptionem dare non poſſimus, ſed generalis illa, *Feudum proprium eſt feudum, quod omnia feudi naturalia ſalva habet, iisq; contentum*

tentum eſt, ſufficere debeat. Ubi diſſentimus tamen ab illis, qui verba noſtra ultima: *usq; contentum eſt*, in deſcriptione feudi proprii non adhibent, putantes videlicet ad feuda propria referri debere, quæ adjectione pactorum jus domini vel vaſalli augent, modo naturalia ſalva maneant, de qua ſententia ſtatim.

§. 40. Scilicet XIII. in determinatione accidentalium feudi Dd. diſcrepant; Nos ſuperius *a*) aſſeruimus eſſentialia & naturalia a voluntate legislatoris, accidentalia ſemper ex pacto contrahentium oriri, ſimul vero defendimus, *b*) quod Impropria denominentur ab accidentalibus Feudi. Unde rurſus ſequitur, quod, quia pacta infinitis modis variant, generali iterum deſcriptione Feudi improprii, nos debere contentos eſſe, quæ iſtis præſuppoſitis non alia poterit eſſe, quam iſta: *Feudum impropriũ eſt feudum, cui naturalia quædam pactis contrahentium adempta ſunt, aut cujus eſſentialibus vel naturalibus aliquid per pacta contrahentium eſt adjectum.* Sed hic duplex Commentatorum Feudalium diſſenſus obſervandus eſt. Alii arbitrantur feudum improprium præter pacta produci etiam aliquando ex diſpoſitione juris feudalis, exemplo feudorum de Camera & Cavena, utpote quæ ex diſpoſitione Juris Feudalis non tranſeant ad hæredes *c*). Quod ſi procederet, nimium quantum turbarentur circuli noſtri. Sed facilis eſt reſponſio. Nequaquam legem iſtam Feudalem præcipere ut feudum Soldatæ, quod feudum de Camera & Cavena tanquam ſpecies ſub ſe comprehendit, debeat non tranſire ad hæredes, ſed exponere ſaltem deſcriptionem iſtius feudi ut ſenſus ſit: *Soldata autem eſt præſtatio quædam annua gratuita, quæ* ex conventione partium, *a neutra parte tranſit in hæredes*. Nam ita receptum eſt moribus, ut iſtud feudum Soldatæ appelletur, quod *morte dantis vel accipientis interveniente finitur*. Alii porro docent, diſtinguendum eſſe inter pacta adjicientia & detrahentia. Hæc tantum ſi naturalibus aliquid auferatur, facere feuda impropria, non illa, quæ ſalvis feudi naturalibus quid adjiciunt, quod alias feudo non cohæret, v. g. ſi feudum hac conditione conceſſum fuerit, ut vaſallus præter uſitata ſervitia etiam ad certum aliquod & inſolitum obſtrictus ſit; Sed præterquam quod hæc opinio ſaltem profertur, nulla ratione, nullo textu feudali ſtabilitur, vel ex præſuppoſito X. ubi improprium feudum hic non pro æquivoco, ſed irregulari ſumi notavimus, quod communiter etiam ab iſtis Dd. admittitur, illa opinio refutari poteſt,

Irregulare enim illud etiam eſt, quod abundat, non ſolum, cui quid deeſt. Ita v. g. irregulare pariter eſt, ſi homo habeat ſex digitos, quam ſi uno careat. Ita emtio etiam irregularis eſt, ubi pacto adjicitur, quod emtor debeat pati, ut venditor per aliquod tempus ædibus gratis inhabitet. Unde nec immeriro majori ratione feudum, ubi præter ordinaria etiam inſolitum præſtatur ſervitium, impropriis adſcribere poterimus. Summa eo redit; diſtinctio inter pacta adjicientia & detrahentia quantum ad naturalia, nullum habet uſum. In eſſentialibus autem omnino attendenda erit, non aliter tamen, quam ut adjicientia faciant feudum improprium, detrahentia autem alium plane contractum forment, quam feudalem.

a) §. 25. *b*) §. 37. *in fine*. *c*) *II. F.* 10.

§. 41. XIV. Illud dubium inſuper removendum erit, qui fiat, quod non omnis mutatio qualitatis feudo cohærentis inferat feudum improprium. Nam ratione acquiſitionis feudum eſt vel vetus vel novum, ratione objecti ſeu rei in feudum datæ vel ſeculare vel Eccleſiaſticum ratione adjunctæ qualitatis vel nobile vel ignobile, illud vel regale vel nobile ſtricte dictum, regale vel ſeculare vel Eccleſiaſticum, denique ratione ſitus vel in curte vel extra curtem. Etiamſi igitur hæc prædicata etiam in juris effectu ſuis peculiaribus effectibus non deſtituantur, tamen propterea, ſi modo cætera ſint paria, feudum utrobique poterit manere proprium. Ita etiamſi ex diſpoſitione Juris feudalis feudum Regale ſit indiviſibile, non regale diviſibile, etiamſi inſuper a voluntate paciſcentium dependeat, utrum feudum regale aut non regale velint conſtituere, tamen utrumque accenſetur feudis propriis &c. Hic equidem nolim reſpondere, quod quidam faciunt, rationem iſtam afferentes, quod ſi levis aliqua qualitas mutetur in feudo, feudum non ſtatim fiat improprium, aut ſi quid mutetur in feudo, quod revera non eſt de natura feudi; in cujus reſponſionis declarationem afferunt exemplum de feudo regali & non regali, ut modo diximus. Etenim poſterior reſponſio petit id, quod eſt in principio, cum in quæſtione erat, cur diviſibilitas feudi aut ejus indiviſibilitas non æque ſit de natura feudi, ac v. g. de natura feudi eſt ejus transmiſſio ad hæredes maſculos tantum. Prior vero reſponſio, quod levis aliqua qualitas ſit hic mutata, inſuper obſcura eſt, ſiquidem non exponitur, quænam qualitas feudi pro levi haberi debeat, quænam minus. Et rurſus difficile

cile foret oſtendere, cur circumſtantia indiviſibilitatis feudi pro qualitate leviori haberi debeat, quam ejusdem transmiſſio ad maſculos. Accedit, quod nec iſtæ rationes ſufficiant, ſi quis aliunde, quam a feudis Regalibus formet objectionem. Quid enim? ſi in re mobili feudum conſtituitur, eſt improprium; ſi in re ſeculari vel Eccleſiaſtica conſtituatur, neutro modo improprium eſt. Cur igitur immobilitas rei ad naturalia feudi refertur, pertinentia vero ejusdem nullum momentum affert in naturalibus? aut unde demonſtrabis, pertinentiam rei eſſe levem feudi qualitatem, immobilitatem ejusdem levibus qualitatibus non eſſe annumerandum? Igitur ſic videtur non incommode dici poſſe. Non eſt dubium in omnibus contractibus, infinitis modis variare poſſe circumſtantias, ſive modum contrahendi reſpicias, ſive perſonas contrahentes, ſive rem, cujus intuitu contractus celebratur, ſive obligationem ex contractu oriundam, quam contrahentes intendunt, (ſimpliciter loquor & perſpicue, non tamen repugnaturus, ſi quis ſermonem iſtum floſculis Metaphyſicis, cauſæ efficientis, materiæ, formæ & finis exornare voluerit.) Hæc variatio autem ſummatim duobus modis contingit. Aut enim circumſtantiæ iſtæ modo adſunt, modo plane non apparent; aut modo ſub hoc ſchemate ſe ſiſtunt, modo aliter. Quæ igitur communiter, hoc eſt in actibus frequentioribus contrahentium ſub nomine certi alicujus contractus celebratis, adeſſe ſolent, dicuntur naturalia; quæ, contractu ſemel recepto, adjiciuntur circumſtantiis communibus aut illis, quid detrahunt, ſunt accidentalia, quæ vero æque frequenter & adeſſe & abeſſe ſolent, neutro jure cenſentur, ſed ſpecies pariunt contractuum æque regularium ac irregularium. Ita moribus communibus populorum feuda uſurpantium ſolitum fuit æque feuda cum dignitate nobili aut regali, quam absque ea concedere, ita æque res Eccleſiaſticæ ac ſeculares in feudum datæ ſunt; Sed rarius contigit, ut quis v. g. de re mobili contractum feudalem iniret, aut pactum de ſucceſſione fœminarum contractui adjiceret &c.

§.42. XV. Ulterius illud ex dictis ſua ſponte ſequitur, quod quoniam irregularitas poterit accidere occaſioni contractus, modo contrahendi, perſonis, rei, juri vel obligationi inde orientibus, etiam reſpectu horum omnium feudum aliquod improprium dici poſſe, ſed cum differentia, ut vel improprietas illa afficiat ſimul jus domini vel vaſalli, aut ut non afficiat. Quare feudum improprium ante omnia videtur ſubdi-

videndum eſſe in id quod alterat jus domini aut vaſalli & quod non alterat. Prior ſpecies oritur non ſolum ex circumſtantiis irregularibus, quæ immediate reſpiciunt jus domini vel vaſalli, ut ſi pactum de ſucceſſione fœminarum in inveſtitura fuerit additum, ſed etiam ex circumſtantiis perſonarum aut rei feudalis, quatenus nempe jura domini vel vaſalli reſpectum ad iſtas circumſtantias habent: ut ſi feudum indulgeatur fœminæ, tacite actum cenſetur, ut non ſolum in iſto feudo ſuccedant fœminæ; ſed & ut ipſa fœmina per ſubſtitutum præſtet ſervitia. Ad poſteriorem ſpeciem commode videntur referri debere iſta feuda, ubi quid irregularitatis invaſit occaſionem contractus aut modum contrahendi, quoniam videlicet jura domini aut vaſalli non facile ad duas haſce circumſtantias ſe referunt, ut ſi quis feudum emat.

§. 43. XVI. Utramque hanc ſpeciem pertinere vere ad feudum improprium, non ſolum probatur ex definitione feudi improprii ſuperius tradita *a*), ſed & declarari commode poteſt exemplo emtionis venditionis. Neque enim iſte tantum emtionis contractus pro irregulari haberi debet, ubi per pactum alteratur jus emtoris aut venditoris, ut ſi v. g. evictionis præſtatio remittatur, verum etiam haud dubie emtio irregularis eſt, ubi demum poſt Scripturam obligatio oritur, cum naturale emtionis ſit, ut quocunque modo in ea conſenſus declarari poſſit, etſi per hunc irregularem contrahendi modum nil quicquam alteretur jus emtoris & venditoris.

a) *vide ſupra* §. 40.

§. 44. XVII. Id tamen haud erit diffitendum, quia diviſiones feudorum, ut aliarum rerum moralium, potiſſimum eum in finem docentur, ut appareat, diverſum eorum eſſe uſum in praxi ſeu applicatione ad caſus in vita communi obvenientes, adeoque quo magis per contractum aliquem jus contrahentium vel obligatio alteratur, eo majorem curam eſſe habendam, ut is per clarum & diſtinctum conceptum fiat cognitus; diviſionem iſtam feudorum impropriorum eſſe diviſionem non univocam ſed analogam, atque pro nobiliſſima ſpecie hic habendam eſſe illam, quæ ſimul jus Vaſalli aut Domini mutat, utpote quæ fere ſola ad uſum practicum eſt accommoda. Quæ ratio clavem Tibi ſuppeditabit, ut cauſa non ſit obſcura, cur de poſteriori improprietatis claſſe Doctores fere non hæſitaverint in recenſione feudorum impropriorum, ac circa priorem claſſem maximam partem litigari ſoleat, an

feudum,

feudum, quod comitatur irregularis iſtiusmodi, v. g. modum contrahendi reſpiciens, ſit habendum pro proprio an improprio? Nam qui prius affirmarunt ſub notione feudi improprii comprehenderunt nobiliſſimam ejus ſpeciem, quæ jus contrahentium alterat, qui poſterius reſpexerunt ad definitionem generalem feudi improprii. Res nota eſt in controverſia de feudo emto.

§. 45. Scilicet XVIII. Uſus diſtinctionis feudi in proprium & improprium fere abſolvitur iſto canone: Feudum improprium tantum in capitulis per pactum alteratis mutatur, in reliquis vero communem feudi naturam retinet. Cujus ratio dubio procul fundatur in alio canone, cujus veritas ex definitione naturalium eluceſcit, quod naturalia non expreſſa etiam inſint feudo, niſi per pactum eadem ſint ſublata. Ergo neceſſe eſt, ut, quæ non ſublata ſunt, remaneant. Qui canon tamen ex natura pactorum omnium iſtam admittit limitationem, niſi mens contrahentium aliud ſuadeat, modo limitationem hanc recte exponas. Quippe ejus ſenſus eſſe non poterit, de eo quod partes paciſcentes per verba expreſſa & perſpicua alterarunt ulterius, nam de hoc quæſtio foret Domitiana, & limitatio hoc pacto idem contineret, quod regula; ſed ubi per bonam conſequentiam verba paciſcentium extenduntur ad caſum ſub verbis non comprehenſum. Ut vero iſta extenſio procedat, neceſſe erit, ut aut iſta conſequentia nitatur in ratiocinatione neceſſario concluſionem inferente, unde v. g. ſi fœminæ feudum ſit conceſſum, aut fœminæ per pactum ad ſucceſſionem admittantur, neceſſario ſequitur, ut Dominus admittat præſtationem ſervitiorum feudalium per ſubſtitutum; aut ſi ratiocinatio in ſe conſiderata non neceſſario inferat, & forte unam atque alteram inſtantiam patiatur, ut omnis dubii tollendi gratia legibus feudalibus in Imperio receptis eadem ſit approbata. Ita v. g. ſi feudum ſit conceſſum fœminæ, non ſine ratione dubitatum fuit, utrum in eo fœminæ debeant admitti ad ſuccesſionem *a*), quia nempe iſta ratiocinatio non eſt neceſſaria: Dedi rem in feudum fœminæ, ergo volo, ut & in poſterum fœminæ ſuccedant, ſed quod nihilominus fœminæ ibi ad ſuccesſionem admittantur, facit diſpoſitio Juris feudalis *b*). Quod ſi itaque ratiocinatio aut neceſſaria aut confirmatione legis feudalis ſubnixa deficiat, putarem canonem initio adductum ſubſiſtere. Quare facile judicare poteris, quid ſentiam de communi doctrina, qua ſtatuitur fœminas in feudo franco etiam ad ſuccesſionem admitti, quia

 videli-

videlicet illa aſſertio neq; per ratiocinationem neceſſario concludentem, ex indultu ac remiſſione ſervitiorum feudalium demonſtrari poteſt, neque capitulo aliquo Juris Feudalis ſubnititur, ſed ſaltem extraordinario *c*), quod vim probandi nullam habet.

a) *vid.* II. *F.* 30. *b*) *d. II. F. 30. junct. II. F.* II. *& II. F.* 50. *c*) *II. F.* 104.

§. 46. Potuiſſem abſtinere a præſuppoſitorum horum fuſiore deductione, ſi, qui de feudis ſcripſerunt, eadem diſtincte explicare fuiſſent ſoliti: Nunc cum fere communiter ea tantum ſuperfunctorie tractari aut plane omitti ſoleant, ne in ſequentibus more andabatarum in definitione quæſtionum de feudis oblatis occurrentium pugnemus, ea loco fundamenti fuerunt præſtruenda. Quibus ita præſuppoſitis non expectabis a nobis, ut ſingulas quæſtiones juris feudalis ad communem feudorum propriorum & impropriorum eſſentiam pertinentes, ad feuda oblata applicemus, utpote quod ineptum fore judicamus, cum iis referta ſint commentaria Feudiſtarum, ſed id ſolum intendimus, ut præmiſſa conciſa Feudi oblati definitione, poſtea ex poſitis principiis ſuccincte dijudicemus, utrum ad feudi proprii an improprii ſpecies feudum oblatum pertineat, tum, ſi ad improprium referri debeat, in quantum idem a communi feudorum natura recedat, aut, in quantum alias applicatio juris feudalis ad feuda oblata propter alias difficultates dubia & obſcura reddatur.

§. 47. Igitur definimus feudum oblatum, quod ſit *feudum, quo dominus de re antea ipſi a vaſallo ſub conditione inveſtiendi tradita, vaſallum inveſtit.* Per *feudum* quod genus eſt in hac definitione intelligo contractum feudalem per præſuppoſitum, 4. qui contractus communiter inveſtituræ nomine appellari conſuevit. Ubi non diſquiram prolixe, an inveſtitura recte dividetur in inveſtituram propriam & abuſivam nec ne *a*), ſed paucis ut de mente mea conſtet, textum Feudalem, qui occaſionem dedit ad litigia ſic παραβραδζω. *Inveſtitura* ait Feudiſta *b*) *quidem proprie dicitur poſſeſſio*; hoc eſt, cum translatio poſſeſſionis ſtatim ſolennitatibus contractus feudalis juncta eſt, (hanc enim expoſitionem quicquid alii dicant *c*) ſuadet oppoſitio verborum ſequentium) *abuſivo autem modo dicitur inveſtitura, quando haſta vel aliud corporeum quidlibet porrigitur a domino feudi, ſe inveſtituram facere dicente* neque tamen ſimul transferente poſſeſſionem rei feudalis. Unde

etiam

etiam ſtatuo per ſolum contractum feudalem ſeu inveſtituram abuſivam non produci vaſallo jus in re, ſed ſolum jus ad rem *d*). In allata definitione, inveſtituræ & inveſtiendi vocabulum in lata acceptione uſurpo, ut ſub ſe & propriam & abuſivam inveſtituram comprehendat, quare in hoc feudum oblatum cum dato omnino conveniet.

a) prius facit poſt alios Dn. Struv. Synt. Jur. Feud. cap. 8. aph. 1. ſqq. poſterius Eyben Elect. Feud. cap. 5. §. 6. b) II. F. 2. in pr. c) vid. quos citat Eyben dd. ll. d) per ea quæ late diſſerit Dn. Struv. d. cap. 8. aph. 9. ubi reſpondet ad argumenta diſſentientium.

§. 48. Differentia in eo conſiſtit, quod res, quæ a domino in feudum conceditur, 1. antea a Vaſallo fuerit in Dominum translata, & quidem 2. ea conditione ut in feudum detur, quæ requiſita ita ſunt conjungenda, ut ſi unum eorum deficiat, feudum non pro oblato ſed pro dato habendum ſit. Neque enim illa ſolum feuda datis accenſenda ſunt, cum dominus rem allodialem, quam jamdiu poſſedit pleno & libero jure in vaſallum ſub præſtatione ſervitiorum & fidelitatis transfert, de quibus nullum poterit eſſe dubium ob carentiam utriusq;, quod poſuimus requiſiti, ſed & iſta feuda ad data ſpectant, quæ dominus aliunde quam a vaſallo acquiſivit, etſi acquiſiverit ſub conditione, ut poſtea vaſallum de iis inveſtiret, quia hic deficit requiſitum primum, imo & iſta feuda a claſſe oblatorum erunt eximenda, quæ a Vaſallo in dominum antea pleniſſime ſive ex titulo lucrativo ſive oneroſo translata fuerant absque conditione appoſita, ut eadem rurſus in feudum indulgerentur Vaſallo, quæ tamen poſtea Dominus ſponte, & liberrime priori domino iterum in feudum dedit: Nam hic deficit requiſitum ſecundum.

§. 49. Fluit ex dictis 1. quod non ſine cauſa in definitione mentionem dominii pleni omiſerimus, quam alii *a*) immiſcent, quod ſcilicet dominium plenum ante conceſſionem feudalem a vaſallo in dominum directum fuerit translatum. Etſi enim non diffitear, alias differentiam eſſe inter dominium plenum & liberum, ut quis dominium plenum ſine libero habere poſſit, quale eſt dominium minorum, & iterum liberum absque plenitudine ut emphyteuta, quo pacto dicendum videbatur, ſemper in oblatione præcedenti contractum feudalem dominium rei plenum in dominum transferri, etſi propter conditionis adjectionem, idem non ſit liberum, quia dominus non poterit id pro

lubi-

lubitu alienare aut ad alios uſus transferre, tamen quoniam iſta adjectio conditionis tendit ad diminutionem plenitudinis, & alias jure communi cingendus habetur pro cincto, non apparet, quomodo univoce iſtud jus, quod interim in dominum eſt translatum, pro dominio pleno venditari poſſit. Quamvis non negandum, idem ante inveſtituram nec accurate pro dominio directo haberi poſſe, ſed eſſe jus aliquod irregulare & mediæ quaſi naturæ inter dominium plenum & directum. Maluimus igitur plane abſtinere a mentione dominii in definitione noſtra.

a) *vide ſupra* §. 31.

§. 50. Deinde reſpondendum erit nobis ad objectionem aliquam, quam quis ex traditis contra id, quod ſupra *a*) aſſeruimus, Ducatum Lüneburgenſem pertinere ad Feuda oblata, formare poſſet. Nam literæ inveſtituræ expreſſe docent, ditiones Lüneburgenſes plane Cæſarei arbitrii ab Ottone factas eſſe, ſive, ut Imperator, poſtquam Ottonem ad genua ſua provolutum, ſi quam offenſam incurriſſet, modeſte & humiliter deprecatum eſſe retuliſſet, loquitur *b*): *inſuper proprium ſuum caſtrum Lüneborg, quod Idiomate Teutonico vocatur* Eygen, *cum multis alius caſtris terris & hominibus eidem caſtro pertinentibus in noſtram proprietatem & dominium ſpecialiter aſſignavit, ut de eo, quicquid nobis placeret, tanquam de noſtro proprio faceremus.* Unde quis concludet, ac ſi conceſſio Imperatoris *pro feudo oblato* haberi non debeat, cum Otto caſtrum ſuum non obtuliſſet ſub conditione reſtituendi idem. Sed ad iſta quidem illud regeri poſſet, oſtendere circumſtantias reliquas hiſtoriæ oblationis *c*) ab Ottone Lüneburgenſi factæ, quod ante oblationem præceſſerint, ut in ejusmodi controverſiis fieri ſolet, tractationes cum Imperatore, interponentibus ſe videlicet amicis Ottonis. Unde maxime probabile eſt de conditionibus iſtis clam fuiſſe ab amicis Ottonis cum Imperatore actum, & plenam iſtam oblationem, quæ poſtea publice ſubſecuta eſt, magis externi honoris Imperatori teſtandi gratia factam fuiſſe, quam quod Otto revera bonis ſuis ſe in totum privare & a ſola generoſitate Imperatoris eorundem reſtitutionem voluerit expectare. Facit pro hac conjectura maxime, quod Ferdinandus II. Imperator jam pridem agnoverit in reſcripto de Ao. 1625. *d*) per hunc actum Ottonis Lüneburgenſis Lünebergenſem ducatum revera Imperatori in feudum tum temporis fuiſſe

oblatum

oblatum *c.)* Poſſet etiam ex aliorum hypotheſi reſponderi, oblationem bonorum, ſi expreſſe fiat, tacite in ſe continere conditionem reſtituendi. *f.)* Sed iſta quidem hypotheſis non videtur conveniens analogiæ juris.

a.) *§. 19. b.) vide Meibomii opuſc. Hiſtor. p. 544 c.) vid. Meibom. d. l. d.) quod extat ap. Stuck. conſ. 25. n. 75. e) Itter. c. 1. de feud. imper. §. 12. p. 26. f.) Hertius de feudis oblatis Part. 2. p. 91. §. 29.*

§. 51. Cæterum traditionem Vaſalli quod attinet, quam in definitione inveſtituram præcedere debere diximus, de ea ſic tenendum. Cum omnis traditio, quatenus dominium transfert, titulum juſtum prærequirat, ideo & traditio in noſtro caſu ex titulo ad dominium transferendum habili ortum ſuum ducit. Qui titulus vel per actum inter vivos, puta donationem, venditionem, celebratur, vel per ultimam voluntatem: cum iſta tamen differentia ut ex priore domino ſaltem oriatur actio perſonalis adverſus futurum vaſallum qui traditionem facere detrectat, ex poſteriore autem actio realis, per principia communia *a.)*. Duobus vero potiſſimum modis contingere poſſe, Doctores notant, ut ultima voluntate dominium directum in aliquem transferri poſſit, uno, ſi quis inſtitutus ſit hæres in dominio directo, alteri vero relictum ſit per legatum aut fideicommiſſum dominium utile, altero, ſi legatum ſit alicui dominium directum *b)*. Ex his duobus modis arbitror illum non pertinere ad feuda oblata; ſed hunc ſaltem, quoniam in illo vaſallus ante inveſtituram nihil de ſuo offert domino directo.

a.) conf. Struv. Synt. J. F. c. 7. aphor. 10. p. m. 251. ſeqq. b.) Dn. Struv. d. l. p. 252.

§. 52. Traditio autem ipſa hic fieri poteſt vel vere vel ficte. Vere, ſi poſſeſſio vacua transferatur in Dominum & poſtea accedente inveſtitura iterum recipiatur a Vaſallo, ficte, ſi poſt oblationem verbis ſolum declaratam, absque reali translatione vaſallus de re ſua ſe patiatur inveſtiri *a.)*. Neque obſtat, quod potius dicendum videatur hunc modum transferendi magis pertinere ad conſtitutum poſſeſſorium *b.)* quam ad traditionem fictam, quia conſtitutum poſſeſſorium eſt fictæ traditionis ſpecies. Tel enim is qui poſſidebat alieno nomine, incipit poſſidere ſuo nomine conſenſu alterius, quod appellatur traditio per fictionem brevis manus ſtricte ſic dicta *c.)* vel, qui hactenus poſſidebat ſuo nomine incipit conſenſu alterius poſſidere nomine alieno, quod eſt

conſtitutum poſſeſſorium, quorſum pertinet traditio ficta, quam diximus feudi oblati.

a) argumento l. 28. C. de donat. l. 77. de R. V. l. 18. de A. P. Eyben. Elect. Feud. c. 5. §. 17. p. m. 78. ſeqq. b) argumento dd. text. & ita etiam appellatur ab Eyben. p. 79. c) vid. §. 43. Inſt. de R. D. & ibi Vinn. in notis.

§. 23. Cum præcedenti traditione ficta rei in feudum oblatæ non confundendus eſt ille modus, quando absque præcedente diſtincta aliqua promiſſione aut oblatione verbis declarata, quis rem ſuam allodialem ſciens in feudum ab aliquo recognoſcit ac inveſtituram ſuſcipit. Nam an & tunc brevi manu translatum eſſe dominium directum cenſeatur, Doctores graviter diſſenſerunt, *a)* putantibus quibusdam quod ſi in literis inveſtituræ ita forte dictum fuerit; *ego ſciens fundum Tuſculanum eſſe meum allodialem ſeu liberum egi cum Titio, ut cum ab ipſo in Feudum recognoſcam & habeam*, aut alio ſimili modo, valeat quidem translatio dominii directi & conſtitutio feudi, quoniam hic literæ inveſtituræ teſtantur præceſſiſſe promiſſionem adeoque hunc caſum pertinere ad §um præcedentem; at ſi ſimpliciter in inſtrumento legatur forte ita: *Ego Sejus ſciens fundum meum Tuſculanum a Titio in feudum accepi ſeu recognovi*, tum contractum vel inveſtituram non valere, ſed eſſe nullam, neque poſſe hic locum habere traditionem fictam, ob apertam diſparitatis rationem a priori caſu, in eo conſiſtentem, quod ibi promiſſio ſeu titulus verus affuerit & fingatur ſaltem translatio poſſeſſionis, hic vero non ſolum fingenda foret poſſeſſionis translatio, ſed & ſimul titulus ad dominium transferendum habilis, quod non procedat, quia jura non admittat fictionis fictionem. *b)*

a) vide omnino Roſenthal. de feudis c. 6. concl. 68. n. 17. b) vide Barboſ. axiom. voce Fictio axiom. 2.

§. 54. Qua tamen ratione non obſtante putarunt alii, & hic procedere feudi conſtitutionem *a)*, quamvis ad allatum Brocardicum diverſimode reſpondeant. Hertius *b)* initio aſſerit, brocardicis ejusmodi raro fidem ineſſe, quam tamen rationem meam facere hic nolo, utpote quæ non tam objectionem perſpicue reſolvere, ſed objectum tantum diſputationis mutare, & anſam infinitis objectionibus ex doctrina de fictionibus deſumendis ſuppeditare videtur. Deinde idem, *c)* nihil

c) nihil obſtare, ait, cur donatio & rei donatæ traditio fingi una opera non poſſint, præcipue cum duo hi actus amice invicem conſentiant, & poſterior priorem quaſi ſponte ſua inferat. Sed vereor, ut & iſta reſponſio objectioni ſatisfaciat, partim, quod hic inquirendum foret, an canon, quod fictio fictionis non ſint admittenda, iſtam limitationem admittat, ut non procedat in actibus affinibus aut conſentaneis, de quo valde dubito; partim quod altera ratio, quaſi ſcilicet translatio poſſeſſionis ut actus poſterior priorem ſeu titulum quaſi ſponte ſua inferat, petat id, quod eſt in quæſtione. Nam cum vere traditio ſola non inferat titulum, ſed per aliquam imputationem ſaltem, in quæſtione jam eſt, an illa imputatio hîc locum ſibi vindicari poſſit, quoniam nec vera traditio hîc adeſt, ſed ſaltem ficta, quæ videbatur impedire, ut traditio per imputationem aliquam inferat titulum, quoniam videlicet fictio fictionis non datur.

a) *Ipſe Roſenthal. d. l. Struv. d. l. p. 251. Hertius d. l. p. 93. §. 30. qui tamen videtur duplicem illum caſum confundere.* b) *d. p. 93.* c) *Ibid.*

§. 55. Aliter Roſenthal, *Non adverſatur*, inquit a, *quod de duplici fictione dicitur. Reſpondeo enim in feudis hanc cauſam ſubeſſe, ut ſcilicet ego defendar a domino, quæ ſi recte conſideretur, non eſt levis, & ſic vides, non fictum ſed verum titulum habere Titium, ut ſcilicet me defendat, licet rurſus ego eum defendere cogar. Nec hæc eſt ſimplex donatio ſed conventio ob graves cauſas.* Breviter: negat adeſſe titulum per fictionem, ſed ex rei veritate, quoniam nempe revera vaſallus ſe paſſus fuerit inveſtiri, ut defendatur a domino, quæ intentio fuerit vera non ficta. Sed & hic, præterquam, quod Vaſallus ſi nolit ſervare contractum feudalem, ſimul negaturus ſit, ſe habuiſſe intentionem, ut defendatur a Domino, adeoque hoc pacto & Roſenthal videatur committere petitionem principii, deducendo quaſi intentionem defenſionis ex natura feudi oblati, cum tamen iam quæſtio ſit, an inveſtitura iſta plane pro feudo ſit habenda; illud inſuper notandum eſſe exiſtimo, confundere hîc Roſenthalium cauſam finalem cum titulo. Quærebatur enim: an hic ſubſit verus titulus ad dominium transferendum habilis an ſaltem fictus? & ipſe reſpondet de intentione contrahentium, quam habent in celebrando contractu. A baculo ad angulum.

a) *d. c. 6. concl. 68. n. 25.*

§. 56. Sentiens igitur infirmitatem illius reſponſionis ipſe Roſenthalius,

thalius, aliud effugium quærit: *Ad hac*, ait *a.*), *videntur interpretes hallucinari, dum dicunt, his & ſimilibus caſibus ſubeſſe fictum titulum donationis ſcilicet, cum tamen fictum id ſit, ubi a legibus quidem fingitur quid, quod revera non ſubeſt. Sed hic revera aliquid ſubeſt, donatio ſcilicet, licet illa fortaſſe præſumta dici queat, at valde aperte præſumta.* Similis eſt hæc reſponſio illi, ſi quis velit negare, tabulam coloribus variis induſtam eſſe picturam, & aſſerat eam eſſe egregiam imaginem. Nam profecto præſumtum & fictum eſſe ſunt Synonyma, & illud lex præſumit, quod non adeſt, cum ſi revera adeſſet, nulla præſumtione foret opus.

a.) *d. l.*

§. 57. Quid ergo nos dicemus? Tentabimus, an ita res procedat. Jam alio loco fuſius expoſuit Dn. Præſes *a.*) in legibus Romanis diſtinctionem memorabilem deprehendi inter conſenſum tacitum & præſumtum, etſi utrumque terminum communiter miſceant Doctores. Eadem mixtura haud dubie etiam commiſſa fuit in doctrina fictionis, quoniam præſumtionem & fictionem pene Synonymice uſurpari diximus, ut nempe ſæpe pro fictione haberetur, ubi fictio non eſt, ſed voluntas ſaltem tacita non præſumta. Ita, quod inferatur, illum v. g. qui alicui rem tradit ſciens, alteri eam donare voluiſſe, ſi nullam cauſam traditionis expreſſe addat, non ex conſenſu præſumto & proprie loquendo ficto eſt, ſed ex conſenſu tacito, quia quilibet ratione recta utens etiam citra legem humanam ex iſto facto illam conclusionem inferret. Jam dico: canonem, quod fictio fictionis non ſit admittenda, intelligendum eſſe de fictione proprie dicta, quæ præſumtioni ſtricte acceptæ reſpondet, cum lex tale quid præſumit, quod ſi citra eam foret, per ratiocinationem nemo aſſequeretur, ut fit v.g. in fictione poſtliminii & legis Corneliæ, non autem de fictione abuſive accepta, quæ æquipollet voluntati tacite declaratæ, qualis eſt etiam in noſtro caſu. Nam ſi quis ſciens ſe patiatur inveſtiri ab altero de ſuo proprio allodio, non alium finem eum habuiſſe per ratiocinationem conſequi poſſumus, quam ut dominium directum in alterum transferre voluerit, quod ratione naturali etiam per nudam voluntatis ſuæ declarationem citra traditionem facere poteſt, ut adeo hac parte nulla fictione ſit opus. Nunquam enim præſumuntur homines, actus ſerios celebrantes ludere voluiſſe, (quod hic fieret, ſi inveſtitura in dato caſu nullum haberet effectum) niſi voluntatem ludendi ſignis certis declaraverint. Et forte huc reſpexit etiam

ipſe

ipſe Roſenthal in ratione ultimo loco adducta, dum donationem, in noſtro caſu, non ſimpliciter præſumtam appellat, ſed *valde aperte præſumtam*, ut innuat, inter actus præſumtos eſſe differentiam, ita ut quidam ſint præſumti a legibus, cum quid ex fingunt, quod revera non ſubeſt, quidam aperte præſumti, quos nos actus voluntatis tacitæ appellavimus. Quinimo mediante diſtinctione noſtra forte etiam diſſenſus Doctorum circa veritatem brocardici: quod fictio fictionis non ſit admittenda, conciliari poteſt, ſi dixerimus, illos, qui veritatem eius tuentur, loqui de fictione vera & proprie dicta, iſtos autem qui canonem iſtum oppugnant *b*) afferre exempla fictionum abuſive talium, quanquam in iſtam controverſiam diſtinctius inquirere iam non vacet.

a) in Philoſophia Juris §. *133. & in Inſtit. Juriſprud. divin. l. 2. c. 6* §. *19. ſeqq. p. 93. ſeqq. b) Hertius d. part. 2.* §. *30. p. 93. citat. Didac. Alteſerram de fict. tract. 1. cap. 6. & Vinn. ad* §. *2. Inſt. de Adopt.*

§. 58. Et illa quidem locum habent, ſi ſciens Vaſallus patiatur ſe inveſtiri de re allodiali; quod ſi errans id admittat, aliud dicendum eſſet, ex inveſtitura non oriri feudum oblatum, quoniam nempe conſenſus deficit, fundamentum omnis voluntatis tacitæ. Itaque in hoc caſu inſuper præſcriptione opus haberet Dominus directus. Feuda ſiquidem oblata etiam citra inveſtituram æque per præſcriptionem poſſe acquiri ac data, fuſius jam probavit Hertius *a*), cui aſſentior, niſi quod alios Dd. Feudales ſecutus, qui in feudorum datorum præſcriptione requirunt bonam fidem *b*) etiam hic bonam fidem initio & progreſſu temporis juxta jus Canonicum adeſſe debere poſtulat, quod nec ibi nec in feudis oblatis neceſſarium eſſe duco *c*). Neque quicquam jure Canonico hic immutatum eſſe opinor, quoniam haud dubie diſpoſitio juris Canonici de continuata b. f. non pertinet ad præſcriptionem ſervitutum, cui hac parte ſimilis feudi præſcriptio *d*).

a) d. Part. 2. §. *32. p. 96. ſeqq. b) vide ex pluribus Dn. Struv. cap. 8. aphor. ult. in fine p. 294. c) arg. II. F. 26.* §. *Si quis. II. F. 33. junct. l. 10 ſi ſervit. vindicetur. N. O. II. F. 87. quod eſt capitulum extraordinarium. d) argto. dd. textuum.*

§ 59. Quæ vero hactenus de oblatione & traditione feudi oblati diſſeruimus, locum obtinent de jure communi feudali. Aliud videtur obtinere de jure communi Saxonico, propter textum quem jam ſupra recenſuimus *a*). Exinde enim Doctores Saxonici inferunt, non va-

 lidem

lidum eſſe oblationem in Dominum factam, niſi Dominus ante inveſtituram prædium oblatum per annum & diem poſſederit *b*). Ubi quidem fateor, quotquot hactenus vidi Doctores, textum illum Saxonicum hunc in modum explicaſſe, neque repugnare iſti expoſitioni idioma Saxonicum ſupra adductum, ut adeo ſecundum illam explicationem ſenſus ille evadat, ſi dominus cui feudum oblatum eſt, ante anni & diei elapſum vaſallum offerentem inveſtiat de illo feudo, & poſſeſſionem ejus Vaſallo reddat, non poſſe ipſum Dominum prætendere dominium directum in iſto feudo, ſed Vaſallum aut ejus heredem oblationem factam ut nullam revocare poſſe, quo pacto plane non obtinerent jure Saxonico, quæ fuſius de oblatione ficta diſſeruimus *c*). Verum videtur in iſto textu Juris Saxonici, quod ſenſum illius attinet, adhuc magna obſcuritas latere, ut adeo non mirandum ſit, cur verſio latina & germanica dicti articuli ab ejus verbis & inter ſe diſcrepent, quam diſcrepantiam hic equidem prolixe tangere nolo; ſufficit quod ratio hujus articuli, ſi communem expoſitionem ſequaris, ſit in obſcuro. Etenim, quod heredem Vaſalli, pui feudum obtulit, attinet, ſine magna difficultate reſponderi poſſet, diſpoſitionem Juris Saxonici eo reſpexiſſe, quod iſto jure, ut initium dicti articuli oſtendit, & paſſim occurrit, non liceat alicui alienare bona ſua immobilia per ſucceſſionem ad ipſum devoluta, ſine conſenſu heredum *d*), quodque heredes, ſi alienatio facta fuerit, intra annum & diem habeant jus revocandi talem alienationem *e*). Igitur neceſſe fuiſſe etiam in oblatione rei allodialis in feudalem, ne per illam in fraudem illius juris quid committeretur, ut dominus, antequam vaſallum iterum inveſtiat, fundum oblatum per annum & diem poſſideat, quo heredes, qui forte alienationem revocare volunt, cognitionem de alienatione facta habere poſſint, quod alioqui facillime ignorare poterant, ſi dominus mox poſt oblationem Vaſallo iterum reddidiſſet feudum, aut præcedente ſaltem traditione ficta ipſum inveſtiiſſet. Sed quod Verſio latina & Germanica (in idiomate enim Saxonico verba ultima obſcuriora ſunt) eo inclinant, ac ſi citra poſſeſſionem Domini per annum & diem continuatam periculum ſit, ut etiam ipſe offerens a contractu reſiliat, ejus quidem rationem reddere erit difficile. Nam etſi forte dicere velis, de Jure Saxonico non efficacem eſſe alienationem rei immobilis, niſi alienans coram judicio poſſeſſioni renunciaverit *f*), adeoque ſi mox poſt alienationem iterum

id

id a Domino recipiat, poſſeſſionem rariſſime in Dominum fuiſſe judicialiter translatam; tamen, ut alia multa taceam, hæc expoſitio foret maxime violenta, & haud dubie compilator mentionem magis feciſſet hujus reſignationis judicialis, quam poſſeſſionis, per annum & diem continuatæ, quoniam, uti etiam minori temporis ſpatio reſignatio judicialis fieri poterit, ita poſſeſſio per annum & diem eandem reſignationem nequaquam infert. Quod ſi urgeas, ideo Vaſallum ipſum revocare poſſe alienationem intra præfatum tempus, tanquam propter deficientem heredum conſenſum nullam, regeri poſſet, in ejusmodi caſu nullitatem adhærere contractui ſaltem reſpectu hæredum, non vero reſpectu alienantis, quoniam non in hujus ſed in hæredum favorem jus revocandi eſt inventum: Neque novum eſſe in jure ut actus diverſo reſpectu & ſubſiſtat & pro nullo habeatur, exemplo ejus, qui cum pupillo ſine conſenſu tutoris contraxit, *g)* exemplo domini qui in fraudem creditorum manumiſit *h)*. Quicquid vero hujus ſit, quod uſum practicum iſtius articuli concernit, docet Knichen *i)* illum hodie non obſervari ſe uno & altero caſu notaſſe, ſed ſufficere oblationem & acceptilationem adminiculante inveſtitura firmatam.

a) ſupra §. 9. b) vide Coler. deciſ. 80. Reinhart. p. 3. diff. 8. c.) §. 52. ſq. d) vid. addit. latin. ad d. artic. 34. lit. b. e) d. addit. lit. d. f) d. addit. lit. a. g) pr. Inſt. de aut. tut. h) pr. Inſt. qui & ex quib. cauſ. & ibi Dd. i) De veſtit. pact. Part. 1. c. 3. n. 272.

§. 60. Perluſtrata ſic feudi oblati definitione ordo jam tangit controverſiam *a) ad quam feudorum ſpeciem pertineat feudum oblatum, an ad propria an ad impropria?* Nam varie hic diſſentiunt Doctores, aliis propriis feudis id accenſentibus, aliis referentibus ad impropria. Qui pro propriis habent, urgent potiſſimum, quod in dubio contractus feudalis & hunc ſequens inveſtitura feudum proprium efficiant, niſi in quantum per pacta vel rei ipſius in feudum datæ indolem a proprietate feudi receſſerint partes, quod in feudis oblatis qua talibus, non occurrat, quandoque modus habendi ab ipſius rei conſtituta natura differat, ejusque formam non ingrediatur *b)*. Qui pro impropriis habent, vel fluctuant, vel in notis improprietatis diſſentiunt. Fluctuant qui ſentiunt, feudum oblatum eſſe improprium ratione acquiſitionis, dum revera res mea mihi in feudum datur, vel ego eandem, quaſi feudi nomine acceperim ab altero, recognoſco, quamvis idem etiam ad

feuda

feuda propria ob fictionem brevis manus non male referri poſſit *c.*). A quibus ſimul in determinanda improprietatis nota diſſentiunt, qui vel improprietatem in fine feudorum quærunt, vel in acquiſitione quidem, ſed alio utentes medio termino. Utrumque facit Wurmſerus adeoque & ipſe hac parte non adeo in doctrina ſua certus. Poſteaquam enim initio ſectionis *d.*) iſtam theſin poſuerat: *Ratione finis improprium feudum eſt feudum oblatum*, in explicatione poſtea illius theſeos ſequentem in modum mentem ſuam declarat: *Et hoc propterea eſt feudum improprium, quia revera non eſt beneficium, quando dominus non confert in feudum rem propriam, ſed rem ipſius vaſalli, deficiente autem vero beneficio deficit etiam proprium feudum illudque in improprium degenerat.* (Vides notam improprietatis hîc deſumi ab acquiſitione, quaſi feudum oblatum non acquiratur ut beneficium. Quæ jam ſequuntur, illa demum pertinent ad finem feudorum.) *Proinde non eo intuitu Nobiles res proprias in feudum offerre cenſentur, ut præjudicium ſibi generare velint, ſed ut abundantiori cautela ſibi provideant.* Sunt, qui diſſenſum iſtum conciliare allaborant, pro diverſo conſiderandi modo, diſtinguendo videlicet inter feuda ſpectata in actu conſtitutionis & prout iam conſtituta ſunt, ſic ut illo caſu utique habenda ſint pro impropriis, hoc vero in univerſum propria cenſeri debeant, niſi aliud fuerit actum *e.*).

a.) *Conf. ſupra §. 46 b.*) *Vid. Illuſtrem Dn. de Rhez. Comment. Feud. p. 50. Conf. Tabor. Ichnograph. p. 7. c.*) *Vid. Magnif. Dn. Stryk. Exam. Jur. Feud. cap. 4. qv. 17. p. 66 d.*) *De Feud. impropr. claſſ. 3. Sect. 8. p. 281. e.*) *Vid. Hertium de FF. Oblat. part. 2. §. 1.*

§. 61. Quæ diſtinctio forte clarior evadet, ſi aliis terminis eandem efferamus, ſic, ut ſeparemus Feudum pro contractu feudali acceptum, a feudo quod ius Vaſalli & Domini denotat. Hoc ultimo modo ſi conſideres feudum, verum eſt, oblata feuda pertinere ad propria, hoc eſt, poſtquam dominium directum translatum eſt & antea rem ut allodialem habenti feudum in iſta conſtitutum, eadem feudi illius cum aliis feudis eſt natura, atque vaſallus pariter & dominus eadem iura in iſto & inter ſe exercent, quæ locum habent in feudis datis. Atque hoc communiter volunt ii, qui inter feuda propria referunt oblata *a.*) Quodſi vero feudum pro contractu ſumatur (pro contractu vero in quæſtione de proprietate & improprietate ſumi debere deduximus ſupra in præ-

ſuppo-

ſuppoſito quarto & quinto *b)* nullum erit dubium, feudum oblatum pertinere ad feuda impropria, quia irregulare eſt *c)*, quod in hoc contractu contra regulam præceſſerit alienatio vaſalli, qui rem infeudandam contribuit domino, & contra dominus acquirat hic aliquid & accipiat, non vaſallus, unde etiam contigit, ut quo magis a natura ſua & beneficialis ſeu liberalis conceſſionis indole receſſere feuda, eo frequentari magis cœperint feudorum oblationes. *d)* Nam expreſſe feudiſta feuda propria & quatenus ordinariam habent naturam definit, quod ſint ſpecies beneficii, *ubi ex benevolentia* Dominus vaſallo rem in feudum concedit, at hic, quæ præſtat Dominus, non facit ex benevolentia ſed ad id tenetur ex promiſſo. *e)*

a) Vid. Illuſtr. Dn. de Rhez. d. l. Dn. Struv. Capite 7. aph. 10. n. 10. adde omnino ſupra §. 44. b) §. 32. & 33. c) Vid. præſuppoſ. 10. §. 37. d) Eyben Elect. Feud. cap. 9. §. 12. p. 213. e) Vide ſupra §. 47. 48. 50. & hactenus aſſentimur ex parte Wurmſero, cujus verba dedimus §. præced.

§. 62. Quodſi maxime adverſus nos urgere velis, ſeparandum eſſe actum oblationis ab ipſa in feudum conceſſione: illum præcedere, hanc ſequi, illum fieri a priſtino & allodiali rei domino, mox autem futuro vaſallo, hanc a novo per oblationem facto domino & mox futuro ſeniore, illum transferre plenum ſeu omne dominium, hanc retento directo ſolum dominium utile, quæ profecto multæ ſint, & palpabiles differentiæ *a)*, adeoque nos male applicuiſſe ad ipſum contractum feudalem, quæ eundem antecedunt: reſpondebo; iſtas quidem differentias inter hæc duo & a nobis agnoſci, (niſi quod ſupra monuimus, proprie non translatum fuiſſe dominum plenum per oblationem præcedentem) interim ea nihil obſtare, quo minus propter iſtam præcedentem oblationem, quæ in aliis contractibus feudalibus non eſt, contractus ipſe feudalis pro irregulari habeatur. Nam & iſte contractus irregularibus accenſeri poteſt, qui neceſſario quid prærequirit, quod alii contractus non habent *b)*, & vel maxime hoc de feudo oblato dici poterit, quia præcedens oblatio, quoniam cum conditione inveſtiendi fit, ipſa ſatis perſpicue ad ipſum contractum feudalem ſe refert per modum correlati. Accedit, quod hoc pacto etiam differentia quaſi ſit inter feuda oblata & data ratione objecti, cum in his dominus rem propriam in eum transferat, cujus antea non fuerat, in oblatis vero dominus etſi & ipſe rem propriam transferat, id tamen fiat in eum, cujus paulo ante fuerat, ita ut morali æſtimatione fere idem ſit, ac ſi res non fuerit ipſius do-

 mini.

mini. At vero & illa feuda, quæ aliquid irregulare ratione objecti comitatur, ad impropria pertinent, v. g. quæ fiunt de re mobili.

a) Vid.Eyben.d.l.p.214. b) add: omnino præſuppoſitum 15.16.17.§.42.43.44.

§. 63. Quare mallem feuda oblata referre inter ea, quæ intuitu acquiſitionis aut objecti impropria vocantur, quam aſſerere cum Wurmſero *a*) eſſe illa impropria ratione finis, *quaſi nobiles offerendo feuda non ideo hæc faciant, ut præjudicium ſibi generare velint, ſed ut abundantiore cautela ſibi provideant.* Etſi enim in moralibus ſæpius finis actum aliquem vel negotium ſpecificet, etſi idem obtineat in contractibus etiam, exemplo commodati, depoſiti &c. tamen hoc intelligendum eſt de fine proximo, qui definitionem contractus ingreditur & obligationem contrahentium determinat, qualis iſte finis, quem vaſalli in oblatione feudi habent, nequaquam eſt dicendus, nemo enim & nec ipſe Wurmſerus ejus mentionem facit in definitione feudi oblati.

a) Vid. §.16.

§. 64. Deinde obſcurum paululum eſt, quod per illa verba velit Wurmſerus. Nam ſi illa fuit ipſius intentio, quod nobiles intendant defenſionemque rerum ſuarum ſibi à accerſere *a*) iſte finis parum differt a fine feudi dati, nam in hoc etiam dominus dando vaſallo feudum ad defenſionem rerum ſuarum vaſallum vult obſtringere. Et regulariter in feudo utroque, ſive dato ſive oblato vaſallus domino ſervitia dominus iterum vaſallo defenſionem debet. Quod ſi vero per *abundantiorem cautelam*, qua ſibi providere velle nobiles, ait Wurmſerus, intelligat majora privilegia & jura, quæ vaſallis competant in feudis oblatis quam alias admittat natura feudorum communiter *b*), falſam eſſe omnino hanc Wurmſeri aſſertionem oſtendent, mox dicenda. Similiter dum ait per oblationem rei allodialis in feudum nobiles *nolle ſibi generare præjudicium*, verum quidem, eſt ſi is ſit ſenſus, quod in feudo oblato regulariter non majus jus competat domino, quam in feudo dato, falſum iterum, ſi ea ſit Wurmſeri ſententia, quaſi per oblationem a vaſallo futuro factam is nolit ſibi generare præjudicium, quod regulariter feudum comitatur. Etenim ſi nullum intuitu rei in feudum oblatæ vellet ſibi præjudicium generare, rem non offerret, dum ergo offert, & quidem in feudum, contradictio fere eſſet vel certe reſervatio mentalis facto contraria, ſi nullo pacto expreſſo addito poſtea prætenderet, ſe quidem rem in feudum obtuliſſe, ſed noluiſſe tamen ut res fieret omnino feudalis, id eſt, ut inveſtituram ſequerentur feudi naturalia.

a) Conf. ſupra §.14. b) Fuiſſe hunc ſenſum Wurmſeri oſtendit n. 8. ſtatim ſubſequens d. p. 283.

§. 65.

§. 65. Cum itaque ex dictis pateat feudum oblatum pertinere ad feuda impropria jus non alterantia, quia improprietas potiſſimum afficit occaſionem contrahendi *a*) & præterea ſupra *b*) oſtendimus veritatem canonis, quod feuda impropria in reliquis retineant naturam feudorum communem, jam ſua ſponte corruit communis Dd. obſervatio, quaſi generalis hæc inſuper inter feuda data & oblata ſit differentia, ut tam reſpectu juris Domino directo competentis, quam reſpectu obligationis in Vaſallo radicatæ in feudo oblato ſenſibilis ſit diverſitas. Dominum enim acquirere tantum jus clientelare in feudis oblatis multorum JCtorum ſententia eſt *c*), ac mitius Vaſallos plerumque in ejusmodi oblatis feudis quam in reliquis haberi in priſtinæ libertatis & dominii memoriam, adeoque feuda oblata habere magis naturam protectionis quam feudi *d*). Quoniam vero ibidem adſtruximus, iſtum canonem ſaltem duas admittere limitationes, quarum reſpectu feudum improprium etiam ultra expreſſe acta a natura feudi proprii recedat, ſi iſta receſſio nitatur vel ratiocinatione neceſſario inferente vel per textum feudalem probetur *e*) & vero ex his limitationibus nulla ad præſentem obſervationem poteſt accommodari, nulla ratio ſuadet veritatem iſtius opinionis. De textu feudali res eſt extra controverſiam. Rationem quod concernit, nullam aliam equidem afferri video, quam quæ ſupra *f*) ex Wurmſero fuit recenſita, quod Nobiles non eo intuitu res proprias in feudum obtuliſſe cenſendi ſint, ut præjudicium ſibi generare velint, ſed ut abundantiori cautela ſibi provideant: Præterquam enim quod jam quædam quo ad expoſitionem horum verborum monuimus *g*), nulla eſt neceſſaria connexio inter illam rationem & concluſionem, quod propterea non præſumendum ſit, offerentes ſe voluiſſe obligare ut alios Vaſallos, & jus quod alias Domino feudi competit voluiſſe in ipſum transferre: quippe hæc præſumtio, ut valde levis, excluditur per id ipſum, quod oblatio rei facta ſit non ſimpliciter, non in protectionem, ſed *in feudum*, unde fortior præſumtio adverſus iſtam illationem militat, quod quilibet præſumatur loqui proprie & in ſignificatu rei communi. Accedit, quod hic maxime locum habere videatur diſtinctio inter oblationem & ſubſequentem inveſtituram, in qua perſonæ conſiderantur non amplius ut offerentes & acceptantes, ſed potius ut domini & vaſalli. Eſto vaſallum, dum offert feudum, iſtam intentionem habere, tamen iſte actus oblationis eſt extrinſecus quoad inveſtituram, eique formam non dare poteſt, ubi major pro conditione feudali, ad quam utraque pars cogitationes ſuas retulit, præſumtio valet. Denique

non

non omnia feuda propter tutelam oblata eſſe ex ſupra *b*) dictis affatim liquet. *i*)

a) *Conſ. præſuppoſ. 15. §. 42. b*) *Præſuppoſ. ult. §. 45. c*) *Vide quos citat Itterus di Feudis Imperii & Hertius de FF. oblatis Part. 2. §. 37. p. 110. d*) *Itterus & Hertius dd. ll. ubi obiter noto, parum conſtare ſibi Itterum, quod quoad priorem aſſertionem videatur magis inclinare ad ſententiam noſtram, poſteriorem vero dicat facile ſibi perſuaderi, cum tamen utraque aſſertio ſit de correlatis, ut aut utraque amplectenda ſit aut rejicienda. Conſ. Wurmſer. d. p. 281. de feud. impropr. n. 8. e*) *Vid. d. §. 45. f*) *§ 60. g*) *§. præced. 64. h*) *Supra §. 14. i*) *Hertius d. part. 2. §. 37. p. 110. ſeqq. adde Ill. Dn. de Rhez. Comm. Feud. p. 45. & 49.*

§. 66. Trahi communiter ſolet in partes hujus ſententiæ, quam modo refutavimus, & Monzambano, cujus iſta ſunt verba *a*). *Equidem cui de meo in feudum aliquid concedo eundem & in plenum, utut honoratiorem, ſubditum mihi adſciſcere poſſum, & quas placeat leges ipſius poſſeſſionis præſcribere. Sed qui bona jam antea parta ab altero tanquam feuda deinceps vult recognoſcere, ille nihil aliud agere eſt intelligendus, quam ut iſti, quem Dominum feudi ſalutat ſeſe tanquam inæqualiter fœderatum adjungat, iſtiusque majeſtatem comiter colere teneatur.* Unde videri poſſet, quaſi & ipſe Monzambanus putet in feudis oblatis etiam quoad alias controverſias feudales deteriorem eſſe conditionem domini & meliorem vaſalli quam in datis. Et ita intellexi illum Itterus *b*) qui exponenda ejus intentione mox, exactam modo Doctorum ſententiam, ſubjungit. Sed quod pace Viri docti dictum ſit, iſta quidem intentio Monzambani ibidem non eſt, ut oſtendat differentiam eſſe inter feuda data ac oblata quoad controverſias feudales, ut Dd. communiter volunt, ſed ſaltem ut oſtendat differentiam inter hæc duo reſpectu ſubjectionis, quæ controverſia ad feudales non pertinet, cum regulariter nexus feudalis qui eſt inter dominum & vaſallum, & ſubjectio atque imperium inter principem & ſubditum toto cœlo differant, quodcunque feudi ſeu oblati ſeu dati genus conſideres. Nam neutra propoſitio procedit: Dedi tibi rem in feudum, ergo es meus ſubditus, vel: obtuli tibi rem in feudum, ergo ſum tuus ſubditus. Unde etiam eſt, quod dicitur in Pace Oſnabrugenſi: Von der bloſſen Lehns- oder Affter-Lehns-qualität, ſie kommen vom Königreich Böhmen oder Churfürſten und Ständen des Heil. Römiſchen Reichs oder anders woher, entſtehet die Gerechtigkeit zu reformiren nicht. *c*)

Ergo

Ergo hoc ſaltem vult Monzambano, reſpectu habilitatis ad ſubjectionem eſſe differentiam inter feudum datum & oblatum, quod in illo Dominus (ſi videlicet princeps ſit & jam majeſtate polleat) poſſit vaſallo ſub hac conditione, ut ſimul ſubditus fiat concedere feudum, in hoc autem (ſi offerens antea libertate gaviſus fuerit, & poteſtate ſumma in ſubditos polleat, loquitur enim ibi de feudis a Statibus Imperatori oblatis, quos antea ſui juris tempore oblationis fuiſſe demonſtraverat c) dominum ejusmodi leges vaſallo offerenti non poſſe præſcribere, ſed potius in hujus arbitrio eſſe ſitum, an ſe ſubjicere voluerit nec ne, quorum illud tamen non facile præſumi debeat, nec ne nexu feudali tanquam a ſubjectione diverſiſſimo poſſit præſumi. Quæ differentia non ex nota quadam proprietatis aut improprietatis in iſtis duobus feudorum generibus profluit, ſed ex regula communi de contractibus, quod ille, qui ex contractu minorem utilitatem ſentit, poſſit alteri, ad quem major utilitas ex contractu redundat, leges pacti præſcribere. Ut taceam, Monzambanum hoc loco non comparare in genere feudum oblatum & datum, quod communiter faciunt Dd., ſed in ſpecie feudum datum non regale, cum feudo oblato regali. Igitur ſapienter iſta quidem a Monzambano fuiſſe tradita arbitror, etſi ab illa communi Doctorum opinione de differentia inter feuda data & oblata me alienum eſſe ſim profeſſus, ignorantiam vero ſuam in materia feudali prodidit immodeſtus Monzambani cenſor Pacificus a Lapide d) dum ait, *neminem in jure feudali tantum ſuperficialiter doctum aſſerere, quod feudi vinculum inter dominum & vaſallum fœdus Politicum inæquale conſtituat, cum fœdera Politica inter Summas Poteſtates ac ſeparatas civitates tantum pangantur.* Nam præterquam quod hic terminum *Politici* fœderis inepte pariter ac doloſe immiſceat, cum Monzambano in diſcurſu ſuo illud *Politicum* non adhibuerit, docere ipſum potuiſſet Magnus Grotius nexum feudalem & fœdus inæquale in ſimili negotio parum differre. *Hæc enim*, inquit e) (obligatio perſonalis vaſalli erga dominum) *nihil eſt aliud quam ſpecies fœderis inæqualis, quo alter alteri operam pollicetur, alter alteri præſidium & tutelam.*

a) *De ſtatu Imperii c. 3. §. 4.* b) *D. l. p. 26. & 27.* c) *Vid. Struv. Synt. cap. 11. aph. 2. p. 403. adde Grot. lib. 1. cap. 3. §. 23.* d) *In ſtrictur. ad d. l. p. m. 352.* e) *d. l. 1. c. 3. §. 23.*

§. 67. Antequam præſens caput claudam, illud paucis monendum reſtat, reliquas feudorum diviſiones, ſecundum quas feudum eſt vel novum vel antiquum, vel ſeculare vel Eccleſiaſticum, vel nobile vel ignobile &c.

 etiam

etiam poſſe accommodari ad feuda oblata, quoniam videlicet diviſiones iſtæ a novis quippe fundamentis petitæ, poſſunt applicari tam feudis propriis quam impropriis, quamvis nonnulli Scriptorum feudalium eas ſaltem ſub genere feudi proprii, tanquam hujus ſolius ſubdiviſiones, exponere ſoleant. Quod tamen diſtinctionem feudi in novum & antiquum concernit, notandum, quod communiter Doctores, dum de natura feudi oblati diſſerunt, ſtatuant feudum oblatum eſſe novum *a*). Sed hoc non ita intelligendum eſt, ac ſi negent feuda oblata etiam poſſe eſſe antiqua, verum quod in dubio feuda oblata nova potius quam antiqua cenſeri debeant, niſi in inveſtitura dictum fuerit, quod feudum oblatum conceſſum eſſe debeat jure antiqui *b*), quod veritati omnino eſſe conſentaneum, quoniam, ut probavimus, feudum oblatum, excepta oblatione communia habet jura reliqua cum feudis datis. Extenditur iſta theſis, ut valeat, etiamſi bona allodialia per oblationem feudis antiquis ſint inſerta, ut & tum naturam feudi novi retineant, niſi iterum aliud actum fuerit *c*), quia videlicet & bona illa, quæ feudo antiquo per dominum ex bonis propriis adjiciuntur, ob hanc inſertionem induunt naturam antiqui feudi, cui adjiciuntur, ſed novi qualitatem aſſumunt.

a) *Wurmſer. d. claſſ. 3. Sect. 8. n. 10. p. 283. Hertius d. part. 2. §. 37. p. 111. Speidel voce* aufgetragene Lehn *f. m. 84.* *b*) *Hert. d. l. Zas. Epiſt. uſ. Feud. part. 3. n. ult.* *c*) *Speidel d. l.*

CAP. II.

De *Quæſtionibus ſpecialibus circa Feuda Oblata.*

SUMMARIA.

Connexio dicendorum §. 1. *Regulæ generales de perſonis, quæ feudum offerre poſſunt, ubi de Ganerbiis* §. 2. *Item de rebus offerendis & in ſpecie de Oblatione regnorum aut alicujus eorum partis.* §. 3. *An Vaſallus evicto feudo oblato Domino teneatur de evictione?* §. 4. *Affirmativa ſententia adſtruitur contra Hertium.* §. 5. 6. 7. 8. *An bona avita poſſint in feudum offerri?* §. 9. *An res oneribus publicis ſubjectæ?* §. 10. *An & quatenus pecunia?* §. 11. *An Dominium directum in feudum iterum alii offerri queat?* §. 12. *An & dominium utile? Rationes pro affirmativa.* §. 13. 14 *Negativa.*

gativa. §. 15. Defenditur. 16. 17. 18. An privatus poſſit offerre extraneo bona ſua? §. 19. An licita ſit oblatio potentiori facta? §. 20. 21. Ad intellectum quæſtionem de Feudis Oblatis ex Jure Publico Romano Germanico §. 22. præſupponitur. I. Diſponere de eſſentia formæ alicujus Reipublicæ jam conſtitutæ non pertinere ad poteſtatem Legislatoriam. §. 23. II. Non juſte Principem diſponere ut docent ... ur forma Reipublicæ aliter loquantur, atque eſt. §. 24. III. Non peccare contra officium boni civis, qui irregularitatem Reip. notat. IV. Leges Imperii non præſcribere quomodo de forma Imperii loquendum ſit. V. Pro lege non habendas eſſe nudas aſſertiones in Legibus publicis, & procerum imperii orationibus §. 25. VI. Diviſionem Rerumpublicarum vulgatam eſſe imperfectam. VII. Formam Imperii Romano-Germanici eſſe mixtam ex Monarchia & Syſtemate Civitatum. §. 26. IIX. Statum Imperii & immediatum imperii civem differre. IX. Neceſſarium ſtatus requiſitum eſſe, ut ſit imperio immediate ſubjectus etiam ratione bonorum. §. 27. X. Status Imperii poſſident multa allodialia. XI. Non eſſe ſtatus, qui non habent votum & ſeſſionem in Comitiis. XII. Ex his requiſitis dependere ſtatuum ſuperioritatem territorialem. §. 28. XIII. Superioritatem territorialem cum ſtatibus reciprocari. §. 29. XIV. Reliquis immediatis competere regalia & jus territorii. XV. Superiot. ſtatuum imperii eſſe poteſtatem ſummæ æmulam &c. XVI Jus territorii eſſe exercitium regalium &c. XVII. Differre ſuperioritatem & jus territorii §. 30. XIIX. Status eſſe ſubditos improprie, reliquos cives immediatos proprie tales. §. 31. His præſuppoſitis & notata confuſione aliorum quæritur? §. 32. An & quatenus immediati imperii cives territoria ſua immediata aliis in feudum offerre poſſint? R. Allodialia Imperatori vel alii immediato citra conſenſum Imperatoris offerri poſſe. §. 33. Neque obſtare titulum Cod ne liceat potentioribus &c. §. 34. Extraneo ab immediatis non ſtatibus non poſſe. An a ſtatibus? §. 35. Referuntur opiniones diſſentientium. §. 36. Negativa rejectis rationibus falſis aut dubiis. §. 37. adſtruitur. §. 38. 39. Feudalia vero offerri non poſſe. §. 40. An ſtatus poſt oblationem territorii ſui Status maneat? §. 41. Rejicitur quæſtio ut aliena. An ſtatus Imperii poſſit alterius ſtatus ſubditus fieri? §. 42 An ſtatus alteri ſtatui territorium offerens præſumatur ſe ſubjicere voluiſſe? §. 43 An Imperator feudum ab extraneo oblatum acceptare poſſit? §. 44. An a ſtatu? §. 45. An a cive mediato? §. 46. Hiſtoria ducatus Würtenbergici ab Archiduce Auſtriæ in ſubfeudum accepti. §. 47. An Ulricus Dux Würtenbergiæ ducatum Ferdinando obtulerit, an vero Ferdinandus cum Ulrico dederit. §. 48. 49. An Ulricus per oblationem peccaverit? §. 50.

§. 50. An præjudicaverit immedietati ſuæ? §. 51. An Comites Waldecciæ offerendo Comitatum ſuum Landgrafiis Haſſiæ ſe his voluerint ſubjicere? §. 52. 53. An in feudis oblatis Dominus teneatur jurare fidelitatem? §. 54. An fœminæ ſuccedant in feudis oblatis? §. 55. An feudo oblato privari debeat Vaſallus inveſtituræ renovationem negligens? §. 56.

§. 1.

HIs ita de natura feudi oblati præmiſſis in genere, jam in ſpecie quæſtiones ſpeciales de feudis oblatis conſiderabimus, ubi tamen non expecta applicationem principiorum communium juris feudalis ad feuda noſtra, ſic enim Tractatio prolixior foret, ſed quæſtiones inter Doctores controverſas feuda oblata qua talia concernentes. Oriuntur vero iſtæ controverſiæ potiſſimum ex duplici fonte, vel ex præſuppoſito falſo de natura feudi oblati, vel ſi de hac doctrina ſe recte habeat, ex dubia hypotheſi Jurisprudentiæ publicæ ſtricte ſic dictæ. In illis brevioribus nobis eſſe licebit, provocando videlicet ad ea, quæ capite præcedenti demonſtravimus. In his diſtinctius quædam de præſuppoſitis ex Jure publico erunt diſſerendæ, ſed & ea tamen, quantum fieri commode poterit, paucisſimis.

§. 2. Initio, quod perſonas feuda offerentes concernit, non quæremus, *an mas vel fœmina, minor, infans, ſurdus & mutus feuda efferre poſſint?* Dependent enim hæ quæſtiones ex principiis communibus: quod ille, qui liberam rerum ſuarum adminiſtrationem & poteſtatem alienandi habet, & in ſpecie non eſt prohibitus bona ſua in feudum offerre poſſit; & vice verſa, quod ille, cui alienatio rei eſt prohibita, nec feudum poſſit offerre, ſive ſit perſona publica ſive privata, unde haud dubie *Ganerbii* non poterunt invitis ſociis bona ſocietate illata in feudum offerre, ſive ea clauſula pactis Ganerbinatus expreſſe ſit inſerta, ſive minus, quia pactum Ganerbinatus in genere reſtringit poteſtatem alienandi *a*).

a) *Struv. Synt. J. F. c. 7. aph. 10. n. 12. p. 258. Speidel. de voce. Hert. part. 2 §. 39. p. 118.*

§. 3. Quod res concernit ſimiliter illud axioma generale obſervandum eſt; omnes res, quæ ſunt in commercio, & quarum alienatio non eſt prohibita, ſive ſit mobilis, ſive immobilis, ſive corporalis, ſive incorporalis, ſive res ſingularis, ſive bonorum univerſitas, ſive præſentia ſint bona, ſive futura *a*) poſſunt in feudum concedi. Unde facile jam fieri poteſt applicatio ad *regna, an & ipſa poſſint in feudum offerri?* Paucis enim huc applicanda erit diſtinctio Grotii *b*) inter regna patrimonialia & uſufru-

uſufructuaria; Illa poterit rex absque conſenſu populi ſalva majeſtate ſua; in his requiritur populi conſenſus. Summatim vero illa pro patrimonialibus habemus, quæ Princeps vi bellica ſibi comparavit, aut cui populus neceſſitate aliqua extrinſeca impellente ſe ſubjecit, reliqua vero quæ a populo ex libera voluntate in principem collata ſunt, ſive electiva ſive ſucceſſiva ſint, habemus pro uſufructuariis: Affinem huic quæſtionem: *An rex partem populi renitentem conſentiente reliqua majori populi parte alii offerri poſſit?* diſtincte exponit idem Hertius *e*) cui aſſentimur.

a) *Exemplum & præjudicium vide ap. Struv. d.l.n. 11. p. 254. ſqq. adde Hert. d. part. 2. §. 20. & 21. b) l. 1. de J. B. c. 3. §. 11. ſqq. conf. Hert. d. l. §. 16. p. 70. ſqq. ubi rem declarat exemplis. c) d. l. §. 17. p. 72. ſqq.*

§. 4. Non vero aſſentimur in alterius quæſtionis huc pertinentis definitione. Nimirum cum de oblatione rei propriæ nullum ſit dubium, de *aliena* quæritur, *an Vaſallus offerens Domino teneatur præſtare evictionem?* Ubi Dominus Struvius *a*) poſtquam deduxiſſet, Dominum, in feudo dato evicto vaſallo ad evictionem eſſe obligatum *b*), in feudo oblato diſtinguendum eſſe ait, inter titulum quo res in feudum offertur, utrum id fiat per emtionem venditionem vel ſimilem titulum, in quo alias evictio præſtari ſolet, an vero v. g. per donationem, in qua alias ad evictionem tradens non tenetur: priori caſu etiam Vaſallum teneri ad evictionem feudi oblati, non vero poſteriori. Sed ab ea ſententia poſtea iterum receſſit Vir laudatus alibi *c*), ideo quod donatio in feudo oblato non ſit pura, ſed fiat ob cauſam futuram, nempe ut ille, cui offertur res, reddat eam in feudum, ſimulque fidem reciprocam & tutelam per contractum feudalem promittat, in donatione vero ob cauſam præſtanda ſit evictio *d*). His vero non obſtantibus magis arriſit Hertio prior illa opinio, quod in feudis oblatis non aliter evictio præſtanda ſit, niſi mercenaria fuerint *e*), ob iſtas quidem rationes, 1. quod feuda etiam non oblata evictionis obligationem non ſemper contineant, puta ſi gratuita ſint, & plane libera a ſervitiis, nec quicquam Vaſallus pro illis præſtet, quod iſtorum vicem ſuppleat. 2. quod Evictio, quatenus in feudis oblatis præſtanda ſit, deſcendat ex præambulo pacto oblationis & acceptationis futuri Vaſalli & Domini, non vero ex contractu feudali, cujus vi Vaſallo teneretur Dominus. 3. quod huic ſit conſequens, ſi illa gratuita fuerint, nihil poſſe dominum queri quod res conditioni feudali ſubtracta ſit, 4. quod præterea differant in præſenti materia feuda oblata, quod illic re evicta res vel pretium præſtetur, hic ſecundum jus commune, quo contractus innominati reguntur, pretium quod

Dominus exſolvit cum eo, quod vere intereſt, præſtare neceſſe ſit; quibus 5. ad illuſtrationem addit exemplum illuſtre de præfectura quadam ab Hanovienſibus Electori Palatino in feudum oblata, & a Landgrafio Haſſiæ, qui evincere illam volebat, per modum transactionis pro ſolutione 1200 flor. obtenta. Poſtulaſſe enim Palatinatum ut ſumma 1200. flor. in præfecturæ locum ſuccederet, tandemque amicabili conventione rem eſſe transactam, ut Comes Hanoviæ loco illius præfecturæ partem arcis & urbis Ortenberg Palatino offerret & in feudum reciperet.

a) Synt. Feud. c. 6. aph. 9. n. 7. p 193. ſqq. b) II. F. 8. & 25. c) In diſp. de Feud obl. c. 4. §. ult. d) arg. l. 1. C. de donat. ſub mod. Struv. Synt. jur civ. Ex. 27. th. 17. Frantzk. ad tit. de evict. n. 499. e) d. part. 2. §. 7. p. 52. ſqq.

§ 5. Nobis vero placet poſterior opinio Struvii, contra quam Hertii argumenta nihil videntur evincere: Nam quod *Primum* attinet, putamus Juri feudali convenientiorem eſſe communem Dd. ſententiam, quod etiam in feudo franco Dominus vaſallo evictionem præſtare teneatur, ob generalitatem textus feudalis *a*) & quia adverſa opinio non ſolum textu ſed & ratione deſtituitur. Quamvis enim Hertius ad æquitatem hic provocet, quaſi iniquum ſit, dominum in feudo franco ad æſtimationem vel aliam rem reddendam obſtringere velle, cum credere debeamus illum donationem vel ſimplicem vel remuneratoriam quidem, ſed juris imperfecti, hoc eſt ad actionem vel retentionem inhabilem feciſſe, quæ docente Frantzkio evictioni non ſit obnoxia; tamen huic inſtantiæ facile videtur reſponderi poſſe. Nam initio notandum eſt, quod donatio ſub cauſa & donatio remuneratoria toto cœlo differant, cum illa fiat ob cauſam futuram, hæc ob præteritam *b*). Deinde etſi Frantzkius, dum ea, quæ de evictione in donatione utraque præſtanda diſſeruerat, poſtea *c*) ad feudum applicat, expreſſe afferat, feudum ad donationem remuneratoriam, ut & ad eam quæ ſub cauſa ſit, diverſo reſpectu referri poſſe, nos tamen Struvii poſteriorem opinionem ſecuti, comparationem feudi cum donatione remuneratoria utpote multis difficultatibus obnoxia omiſimus, contenti ſola comparatione cum donatione ſub cauſa facta ut evidentiore. Igitur quæ hoc loco Hertius de donatione remuneratoria juris imperfecti diſſerit, quamvis & ipſa paululum obſcuriora ſint, & verbis apertis in Frantzkio, ad quem provocat, non contineantur, nos non tangunt, quia feudum francum etiamſi plane nullam convenientiam habeat cum donatione remuneratoria, minimum tamen cum donatione ob cauſam habet iden-

titatis

titatis rationem, quoniam & in feudo franco vaſallus citra ſervitia tenetur, tamen fidelitatem præſtare & reliqua obſervare, ob quæ omiſſa feudum amittitur, quod ad donationem ob cauſam ſufficit. Quare falſum eſt, quod Hertius ſcribit in feudo franco eſſe donationem ſimplicem. Taceo, quod, etſi hæc maxime ita ſe habeant, tamen a feudo franco ad feudum oblatum non videatur procedere illatio, quia in feudo franco vaſallus ab omnibus ſervitiis militaribus liber eſt, at in feudo oblato regulariter & quatenus per pacta aliud non eſt expreſſum, dominus tenetur vaſallo ad defenſionem & tuitionem militarem, quæ ſervitiis correſpondet, etſi propter prærogativam Domini in feudo ſervitioſum nomine non appelletur.

a) d. II. F. 8. & 25. b) Frantzk. d. l. n. 499. c) d. l. n. 517.

§. 6. *Secunda* ratio Hertii, ſi a *tertia* ſeparetur, nihil infert, quoniam & nos fatemur, quod obligatio vaſalli offerentis ad præſtandam evictionem non tam oriatur ex contractu feudali, quam ex præcedenti conventione oblationis, ſed id ſaltem negamus, quod exinde deducit Hertius, in ratione *tertia*, quaſi, ſi oblatio gratuito facta fuerit, Dominus nihil poſſit queri, quod res conditioni feudali ſit ſubtracta. Nam hic iterum regerimus, quod fundamentum querimoniæ a Domino inſtitutæ nitatur illa ratione, quod oblatio pertineat ad donationem ob cauſam, in qua ad evictionem donans obligatus eſt. Unde nos quidem non feriunt ea, quæ Hertius pro illuſtratione hujus rationis adducit: *Nec obſtat*, ait, *a) quod alter interea ex hac oblatione inſigne emolumentum obtinuerit, puta tutelam, familiæ conſervationem, & ſi diis placet, levamen adverſus expiatorios & ſiticuloſos ignes. Nam Dominus ex adverſo ſpem habuit, extincta familia ſuccedendi, & Vaſallus iſtis commodis magno cum cordolio impoſterum carere cogitur; non raro vero res obtulit, ut iſtas conſervaret, quibus ſubmotis miſerum, imo indignum foret ad alias ſufficiendas cogi.* Etenim ſicut ironia iſta de levamine paululum intempeſtiva & obſcurior eſt, ita quæ de commodo Domini ex oblatione orto & cordolio vaſalli recenſet, id ſaltem probant, deteriorem eſſe conditionem vaſalli in feudo oblato quam domini; non probant, quod oblatio feudi non pertineat ad donationem ob cauſam, utpote in qua regulariter etiam donantis conditio deterior eſt, quam donatarii; neque enim quis donationem ob cauſam ſibi imaginari debet, quod ſit, ubi quis per donationem meliorem cauſam obtinere intendat, vel ut in Germanico proverbio eſt, ubi quis projectione farciminis meditetur acquiſitionem petaſonis. Ergo invertere poſſumus: Uti in feudo dato Dominus feudi tenetur Vaſallo ad evictionem

non obſtante quod in translatione feudi Vaſalli conditio melior ſit quam Domini, ita in feudo oblato illa ratio Vaſallum non liberabit ab evictionis præſtatione. Quod vero ultimo loco Hertius annectit de intentione Vaſalli, quod non raro res offerat, ut illas conſervet, præterquam, quod non valeat in feudis oblatis in genere, de quibus hoc loco ſermo eſt, non videtur concludere, id quod vult Vir eruditus, quaſi propterea miſerum ſit & indignum, ſi vaſallus feudo evicto aliud cogatur ſubſtituere. Quippe Vaſallus qui in oblatione conſervationem bonorum ſuorum reſpicit, reſpicit, vel certe reſpicere debet conſervationem contra vim injuſtam. At evictio præſumitur facta eſſe per juſtam violentiam, puta judicialem, unde nihil indigne hic ſubeſt, quod Vaſallum ab evictionis præſtatione tueri queat.

a) d. l. p. 53.

§. 7. *Quarta* vero ratio ad Statum controverſiæ, quem ventilamus parum facere videtur; quippe quærimus, an Vaſallus feudi ſub titulo donationis oblati evictionem præſtare debeat Domino? ibi vero adducitur, quod inter ſatisfactionem de evictione in feudo dato, & inter eam quæ facienda eſt in oblato (ſcilicet ex ſententia Hertii ex cauſa oneroſa) differentia ſit, quamvis & hæc differentia facile poſſit tolli, ſi quis obſervaverit ea, quæ fuſius diſſerit Dominus Struve, *a*) quod inter præſtationem evictionis in feudo dato, ubi aliud feudum vel prioris feudi pretium jubetur reſtitui, & præſtationem evictionis communem ubi redditio interesse inculcatur nulla, ſubſit differentia.

a) d. c. 6. aph. 9. n. 2. p. 191. ſeqq.

§. 8. Denique etſi textu & rationibus magis pugnemus quam exemplis, non eſt tamen, cur metuamus exemplum *de præfectura Hanovienſi ultimo loco* ab Hertio allatum. Initio enim controverſia illa de evictionis præſtatione non per ſententiam judicialem, ſed per transactionem eſt finita; deinde transactio ipſa magis favit prætenſioni Electoris Palatini, quam nos defendimus, quam Comitis Hannoviæ, a cujus partibus ſtat Hertius, quia, ſicut Dominus in feudo dato evicto, Vaſallo, per aliud feudum aut pretium prioris, ſatisfacere tenetur, ſic & præfatus Comes ſatisfecit Electori Palatino per oblationem alterius allodii in feudum, quod haud dubie non feciſſet, ſi ipſe vel ejus Conſiliarii ſententiam illam, quæ vult, ut Vaſallus de evictione feudi oblati non teneatur, cenſuiſſent principiis juris eſſe conformem.

§. 9. Porro *an bona avita poſſint in feudum offerri?* Dd. quærunt.

Negat

Negat Sprengerus *a*) quem ſequitur Hertius *b*) eo quod hæc bona æquiparentur feudalibus quoad ſucceſſionem, & quod DD. tradant ea citra conſenſum hæredum alienari non poſſe. Sed quemadmodum prior quidem ratio non ſine cauſa a plurimis vocatur in dubium, quoniam iſta convenientia bonorum avitorum, quæ ſua natura ſunt allodialia, cum feudalibus neque ratione neque textu ſufficiente probatur, *c*) ita, quod poſteriorem concernit, ante omnia videndum erit, an bona avita, quæ offeruntur, ſita ſint in locis, ubi viget jus Saxonicum, an vero, ubi valet jus commune: nam de Jure quidem Saxonico bona avita ſine heredum conſenſu alienari nequeunt, at quoad jus Civile verius eſt, eorum alienationem non eſſe prohibitam. *d*)

a) *deciſ. ult.* *b*) *d. part. 2. §. 10. p. 60.* *c*) *vid. Knipſchild. de fideicomm. fam. illuſtr. c. 9. n. 7. ſeqq. p. m. 418.* *d*) *Knipſchild. d. l. cap. 1. n. 15. ſeqq. p. m. 11. ſeqq.*

§. 10. Rurſus: *an res oneribus publicis ſubjectæ poſſint in feudum offerri, quæſtionis eſt?* Si Princeps conſentiat, aut ex plenitudine poteſtatis (ſub qua etiam comprehendo ſuperioritatem territorialem, quatenus pactis non eſt reſtricta) allodio ſibi oblato qualitatem feudalem induat, oblationem valere, etiamſi rem ita oneribus exuat, ut illa onera ſubeant alii, verius eſt *a*), etſi non diffiteamur, Principibus ſemper operam eſſe dandam, ne quos temere munerum exſortes faciant, iisque alios homines inopes onerent *b*). Non conſentiente vero principe, ſi ſubditus ea privato offerat, diſtinguerem, an eo loco receptum ſit, ut feuda oneribus ordinariis libera ſint? an minus? ita ut hoc caſu putarem procedere oblationem, quia juriſdictio feudalis, utpote diverſiſſima a jurisdictione communi, magiſtratibus competente, huic non præjudicat, ita ut nihil hic poſſit facile in fraudem exactionis publicorum onerum fieri. Quodſi vero feuda regulariter ab ordinariis oneribus ibi forent libera, etſi tum certum ſit, privatos pactis ſuis in præjudicium Reipublicæ rem ab oneribus eximere non poſſe, non putarem tamen propterea, niſi aliud expreſſe per leges publicas conſtitutum ſit, oblationem ipſam eſſe invalidam, & nullam, ſed potius ex tali oblatione fieri feudum aliquod irregulare, ex quo ordinaria onera contra communem conſuetudinem ibi receptam præſtanda ſint. Cum enim id inter accidentia feudi referri debeat, an præſtationi onerum communium eadem ſint obnoxia, arbitrarer, ſalvo tamen aliorum judicio, a negata poteſtate eximendi rem a præſtatione onerum publicorum, ad negandam poteſtatem inducendi rei allodiali qualitatem feudalem, conſe-

quentiam non procedere. Et videtur opinioni noſtræ ſuffragare diſpoſitio Juris Civilis, ſecundum quam equidem conſtituitur, ut omnes pro agris, quos poſſident, publicas penſitationes agnoſcant, nec pactionibus contrariis adjuventur, ſi venditor aut donator apud ſe collationis ſarcinam pactione illicita voluerit retinere *c*), ſed propterea tamen ipſa alienatio non impeditur, verum pactum ſolum alienationi adjectum viribus deſtitui aſſeritur. *d*)

a) *Per ea quæ habet Ill. Dn. de Rhez. Comm. Jur. Feud. L. 1. t. 1. p. 47. ſqq.* *b*) *Quorſum pertinent ea, quæ diſſerit Hertius d. part. 2. §. 18. p. 78. 79.* *c*) *l. 3. C. ſine cenſu vel reliquis fundum comparari non poſſe.* *d*) *Conſ. Ill. Dn. de Rhez. d. l. p. 47. Hertium §. 19. p. 79.*

§. 11. *De pecunia in feudum oblata*, etſi communiter Doctores, ut iſta oblatio effectum habeat conſenſum principis, qui majeſtate aut jure ſuperioritatis territorialis gaudeat, requirant, reliquos vero Comites, Barones, Nobiles ac alios inferioris ordinis homines inde excludant, ut illi quamvis aliquem de pecunia oblata inveſtiant, non poſſint ex pecunia feudali allodialem facere *a*); ex veritate tamen principiorum Juris Feudalis, tenendum eſt, illam opinionem communi juri Feudali non convenire, neque ullo textu aut ejus argumento probari poſſe, quin potius videri originem cepiſſe ex male intellectis verbis, quibus Principes in inveſtitura de ejusmodi feudis fuerunt uſi: Daß ſie ſolches Geld aus Landes-Fürſtlicher Macht und Obrigkeit zu Lehen machen; unde argumentum duxerunt, a contrario ſenſu, in quo tamen argumentandi genere, ne inepte adhibeatur, quam caute procedendum ſit, norunt ii, quibus ars ratiocinandi probe eſt exculta, & declarant paſſim Scriptores Topicorum Legalium. *b*)

a) *Vide Berlich. Part. 3. concluſ. 41. n. 17. Carpz. Part. 3. Conſt. 30. def. 10. n. ult. & plures quos citat. Dn. Struv. Synt. Feud. c. 4. aph. 3. n. 3. p. 118.* *b*) *Adde Dn. de Rhez. d. l. p. 49.*

§. 12. Et iſta quidem intuitu rerum allodialium disquiri poterant, paucis nunc videndum eſt de feudalibus, ubi præſuppono, quod ſecundum leges feudales nec vaſallus dominium ſuum utile plene in alium transferre citra conſenſum Domini, nec Dominus dominium directum ſine conſenſu vaſalli alienare poſſit, vaſallus tamen idem poſſit alii iterum in feudum, quod communiter ſub feudum appellatur, concedere *a*). Quo pacto quæri poterat: *utrum dominus dominium ſuum directum ſive id exerceat in feudum datum ſive in oblatum b*) *iterum alii offerre poſſit in feudum?* Quam quæſtionem, a Doctoribus omiſſam, affirmandam cenſet

Eybe-

Eybenius c) ob paritatem rationis & ſimilitudinem inter ſubinfeudationem, & ejusmodi dominii directi novam oblationem, & adducit illuſtre exemplum de dominio directo Landgraviorum Haſſiæ in Comitatum Waldecciæ ipſis ant. a a Comitibus Waldeccenſibus oblatum, quod poſtea Imperatori & Imperio iterum in feudum conceſſerunt. Eadem vero ratio paritatis & ſimilitudo ſimul oſtendit, quod in ejusmodi nova oblatione domini directi in feudum, domino eadem requiſita ſint obſervanda, quæ a Doctoribus in conſtitutione ſubfeudi notanda eſſe præſcribuntur, ut nempe ſincere fiat & ſine fraude, tum ut is, in quem dominium directum transfertur, æque ſit habilis ad defenſionem & tuitionem Vaſallo priori præſtandam, denique ut per pacta in iſta ſecunda oblatione non deterioretur jus primi Vaſalli, ſed dominium ipſum directum in tertium iterum translatum dependeat a dominio directo domini transferentis. d)

a) II. F. 34. §. 1. & 2. II. F. 52. & 55. b) generaliter ita quæſtionem concipit Eyben. Elect. Feud. c. 10. §. 14. p. 232. in ſpecie vero de dominio directo in feudo oblato quærit Hertius. d. Part. 2. §. 8. p. 55. ſeqq. c) d. l. d) Conf. Struv. S. F. cap. 12. aphor. 11. Hert. d. l.

§. 11. Difficiliorem opinor eſſe controverſiam præcedenti affinem: *An Vaſallus etiam feudum, quod jam poſſidet, alii offerre iterum poſſit in feudum?* Etſi enim Hertius aſſerat, a) in theſi facillimam eſſe reſolutionem hujus quæſtionis, quia Vaſallus neque alienare neque proprietatis cauſam ullo modo mutare poſſit, nobis tamen eadem diſtinctiorem mereri videtur diſcuſſionem, tum quod rationes dubitandi non ſpernendæ omnino ſubeſſe videantur, tum quod ab hujus quæſtionis definitione dependeant controverſiæ illuſtres ſubinde in imperio agitatæ. Et initio quidem, quod rationem Hertii attinet, forte defenſor affirmativæ iſtud afferre poſſet, verum quidem eſſe, quod alias conceſſio rei in feudum ſit ſpecies alienationis, & quod regulæ de prohibita alienatione rerum allodialium etiam ad conceſſionem & oblationem earundem in feudum applicari posſint & debeant b, ſed in quæſtionibus de alienatione feudi aperte ſatis a feudiſta alienationem a datione in feudum ſecerni; *Similiter*, ait, *nec Vaſallus feudum ſine voluntate domini alienabit, in feudum tamen recte dabit.* Quare cum & in noſtra quæſtione non ſermo ſit de alienatione ſimplici, ſed de datione in feudum, apparet rem non conficere, qui absque ulteriori declaratione quæſtionem negare velit, & nihil aliud afferat, quam prohibitam feudi alienationem.

a) d.

a) d. l. §. 9. p. 59. b) vide ſupra cap. hoc ſecundo §. 3. c) II. F. 34. §. 2.

§. 14. Quinimo ex ipſa poteſtate ſubinfeudandi quis pro affirmativa quæſtionis ita argumentari poſſet, quod quemadmodum Vaſallus poſſit ſibi novum Vaſallum quærere citra conſenſum domini, ita & poſſit idem ſibi novum quærere Dominum, cum Dominus & Vaſallus ſint correlata, correlatorum vero ſecundum vulgatum axioma eadem ſit natura. Cui accedit, quod ſupra conceſſimus, eum qui rem ſuam allodialem in feudum concedere poteſt & in vaſallum transferre, poſſe etiam regulariter allodium ſuum offerre alteri, unde & hic a poteſtate ſubinfeudandi recte videtur procedere illatio ad poteſtatem offerendi. Quid quod eodem argumentationis genere uſus, ex definitione quæſtionis præcedentis urgebit, licitam eſſe Vaſallo oblationem rei feudalis in feudum, quoniam hanc oblationem indulſimus Domino intuitu dominii directi, ſive feudum ſit oblatum ſive datum, unde & ipſe affirmativam quæſtionis ſimili modo extendet, ut Vaſallus feudum qua datum qua oblatum iterum novo domino offerre valeat, nam inſuper & de utroque poterit alium ſubinfeudare.

§. 15. Jam quid nos iſta? *Primo* ſupponimus theſin de prohibita alienatione feudi habere vim regulæ, adeoque ſub ſe comprehendere omnes alienationis ſpecies, quæ non ſunt exceptæ: exceptam vero ſolum eſſe ſubinfeudationem, non vero oblationem. Neque obſtare argumentum a ſubinfeudatione deſumtum, ad quod quidem dupliciter reſponderi poterit, ſemel ex vulgari Doctorum hypotheſi docentium, exceptiones omnes eſſe ſtricti juris, adeoque illas plane non admittere interpretationem extenſivam, in qua potiſſimum argumentum eſt a paritate rationis deſumtum. Sed hæc quidem via reſpondendi non placet, non ſolum quod alibi docuimus, illud axioma pugnare cum regulis generalibus & communibus bonæ interpretationis, ſed &, quod æqualem argumentandi libertatem indulgere debeamus adverſariis noſtris, quam nobis ipſis ſumſimus, dum in quæſtione præcedente poteſtatem offerendi dominii directi in feudum, quæ & ipſa verbis diſertis non continetur in legibus feudalibus, per interpretationem extenſivam deduximus a ſubinfeudatione Vaſallo permiſſa.

§. 16. Ergo alia via hic ibimus, quam nobis oſtendunt regulæ artis bene ratiocinandi, docentes non melius poſſe reſponderi ad argumentum a pari deſumtum, quam ſi oſtendatur diſparitatis ratio. Jam autem diſparitas iſta inter ſubinfeudationem & oblationem dominii utilis ſatis eſt evidens. Illa vaſallo indulgetur, quoniam per eam non ſit præjudicium

domino

domino directo, ſi nimirum debita requiſita, quæ modo diximus, obſerventur, at per novam oblationem inſigne præjudicium creatur domino, dum non ſolum vaſallus intuitu ejusdem rei ſe regulariter ad nova ſervitia novo domino obſtringit, ſed & ſemper novam fidelitatem domino ſecundo præſtare tenetur, contra quam, ſi quid committeret, ob feloniam feudo privaretur, & ita non ſolum ad ſervitia primo præſtanda fieret incapax, ſed & per conſequentiam ita plena oriretur feudi alienatio, aut domino directo invito obtruderetur novus vaſallus. Deinde etiam magna eſt diverſitatis ratio inter Dominum dominium ſuum directum alii offerentem, & vaſallum, ſi hic offerre velit dominium ſuum utile: Dominus ejus dominii, quod habet, uſum quaſi feudalem transfert in alterum, vaſallus vero intenderet offerendo rem feudalem alii, ut transferret dominium directum, cujus ipſe non eſt particeps, ſed quod jam alii ex contractu feudali competit. Unde nova iterum ſe offert differentia inter ſubinfeudationem & oblationem a Vaſallo factam, quippe in ſubinfeudatione Vaſallus iterum particulam dominii quam habet ex parte transfert in ſubvaſallum. Ex quibus abunde patet, quod procedat quidem argumentatio a vaſallo ad dominum & vice verſa, item a ſubinfeudatione ad oblationem & reciproce, modo obſervetur rationis paritas. Obſervatur autem iſta, ſi a ſubinfeudatione vaſalli argumenteris ad oblationem novam domini, non ſi ab oblatione domini velis inferre ad ejusdem ſubinfeudationem, neque ſi a ſubinfeudatione Vaſalli concludas ad ejusdem oblationem.

§. 17. Unde potius invertimus argumentum. Nam quemadmodum dominus invito vaſallo non poterit alium vaſallum ſibi quærere, ita nec vaſallus invito domino poterit ſibi quærere alium dominum. Imo uti ne ſubvaſallum quidem dominus invito vaſallo ſibi facere poterit, vel rem feudalem alteri in ſubfeudum concedere, contra vaſallus invito domino ſubinveſtire poteſt, ita nec poterit vaſallus per oblationem novam rem, quam jam ab altero in feudum poſſidet alii ita transferre invito domino, ut ab illo eam recognoſcat per modum ſubfeudi; etſi dominus offerendo dominium directum invito vaſallo ſuo, ex eo certo reſpectu faciat ſubvaſallum. Igitur haud dubie inanis foret diſtinctio, ſi quis reſpondendo ad quæſtionem propoſitam diſtinveret inter oblationem vaſalli in feudum & ſubfeudum, quaſi illa ſaltem prohibita ſit, ſi vaſallus offerendo novum ſibi quæreret dominum, non ſi novum ſubdominum, cujus jura a dominio directo prioris domini dependerent.

§. 18. Simul vero ex dictis perſpicuum eſt, quod ne quidem licita

ſit

ſit oblatio a vaſallo facta, etiam ſi eidem inſerta ſit clauſula: *ſalvo jure omni & intereſſe prioris domini*, quoniam hæc proteſtatio aperte facto eſt contraria, quia hæc oblatio non poteſt non in præjudicium prioris domini fieri, quemadmodum haud dubie inepta foret iſta clauſula, ſi dominus rem feudalem in alium jam translatam vellet iterum transferre in alium vel vaſallum vel ſubvaſallum, *ſalvo jure & omni intereſſe prioris vaſalli*. Hoc tamen forte dici poſſet, adhibendo iſtud argumentum a pari, ut, quemadmodum dominus expectativam poteſt alii concedere, invito vaſallo, de feudo dando, ita vaſallus ſimiliter poſſit alteri, invito domino concedere expectativam de feudo offerendo, ubi tamen ulterius cogitandum foret, annon hæc expectativæ conceſſio a vaſallo facta pugnaret cum reverentia, quam Vaſallus domino, non autem hic illi debet, adeoque iterum in iſta argumentatione non contemnenda ſubſit ratio diſparitatis.

§. 19. Tendo ad quæſtiones, quæ perſonas concernunt, quibus oblatio ſit, ubi potisſimum dubitari poteſt, *an privatus poſſit offerre extranco bona ſua in feudum*? Dico privatus: Nam de eo, qui majeſtatem habet, jam ſupra *a*) mentem noſtram aperuimus; & de hoc oblatio ſaltem extraneo facta poterit venire in controverſiam, cum caſus fere non poſſit concipi, ut princeps ſubdito ſua bona in feudum offerat. Quod igitur offerentem privatum attinet, is vel vult extraneo principi allodium ſuum offerre vel extraneo privato. Neutrum puto procedere, ſi conſideremus obligationem ſubditorum erga principem ſuum: Habent hi dominium verum quidem in bona ſua, ſed vulgare & dependens a dominio eminente principis, cujus intereſt ne ſubditi ſui, quibus alias poteſtas alienandi intra rempublicam indulta eſt, bona territorii alienent extra Rempublicam, ſine ejus conſenſu. Itaque cum oblatio in feudum ſit ſpecies alienationis, exinde videtur ſequi, nec oblationem in extraneum, qua talem, citra conſenſum principis poſſe fieri. Accedit, quod aliquatenus repugnare videatur fidelitati, quibus principi devinctus eſt ſubditus, ſi apud extraneum velit protectionem quærere, quam a principe ſuo expectare debet &c. quamvis mallem Doctores alios hanc quæſtionem excuſſiſſe, quod tamen non deprehendi, ne quidem in feudis datis.

a) *Supra hoc cap. 2. §. 3.*

§. 20. Quodſi vero in Repububliea privatus alicui allodium ſuum offerre velit: *An licitum ſit potentiori offerre*? quærit Hertius *a*), & reſpondet, leges Romanas, ceſſionem jurium in potentiores prohibentes *b*) nondum eſſe abolitas earumque argumentum ad feudorum oblationes

nes ſe porrigere. Equidem verba legum de iis potentibus loqui, qui patrocinium in judiciis præſtant, nihilominus, ſi Legumlatores interrogati fuiſſent, quid de iis ſentirent, qui extra judicium minas jacere, vexare aut concutere poſſunt, ſine dubio reſponſuros fuiſſe, nec hanc valere ceſſionem, præprimis cum alias magiſtratibus & Provinciarum Præſidibus injunctum eſſet abſtinere ab hujusmodi contractibus. *c)* Huic conſequens eſſe, nec rebus ſuis habitum feudalem potentioribus offerendo induere quem poſſe, cum iſti per hoc dominium nanciſcantur, cum ſpe futuræ ſucceſsionis, nec immerito cenſeantur infenſi eſſe his, qui res feudales clientibus evincere conantur, aut ſaltem hoc agunt, ne illas quiete posſideant: Hanc tamen aſſertionem ita temperandam eſſe, ut ſaltem procedat, ſi jus alicujus dubium illiquidum aut controverſum ſit. Ubi enim hæc abſint, ut ceſsionem, ita quoque oblationem ob conjecturam bonæ fidei valere recte affirmari. Fatendum interim ante legem pacis publicæ Wormatiæ 1495. ſtabilitam non raro diverſum eveniſſe.

a) Part. 2. §. 24. p. 85. ſeqq. b) t. t. C. ne lic. potent. c) l. un. C. de contract. Jud. l. 11. C. de his quæ vi met. contrah. l. 2. C. Theod. de iis quæ adminiſtr.

§. 21. Etenim quid per legem iſtam Wormatienſem intendat Hertius, non intelligo, cum non deprehendam in illa lege quicquam reperiri quod oblationi feudorum in potentiores obſtet. Quin potius ſi ante legem illam non raro feuda potentioribus fuere oblata, non dubitarem in plerisque feudis poſt illam legem oblatis oblationem ſimiliter factam fuiſſe in potentiores. Neque hanc oblationem unquam fuiſſe prohibitam arbitror, ſed Hertium hac parte fluctus moviſſe in ſimpulo. De ceſsione iurium in potentiores prohibita agit iſte titulus Codicis, ex quo Hertius ad oblationem feudorum argumentatur: non adeo commode, quoniam oblatio feudi magis ſpectat ad alienationem corporis quam ceſsionem actionis, ſed in iſto titulo ſaltem ceſſio jurium prohibita eſt, alienatio vero corporis tum demum legibus Romanis eſt interdicta, ſi judicii mutandi cauſa fiat, *a)* aut res litigioſa ſit *b)* & quidem absque diſtinctione, an res in potentiorem his caſibus alienetur, an minus: quæ ſi ad feudi oblationem velis applicare, videtur quidem procedere, quantum ad alienationem litigioſæ rei, ſed de ea, quæ judicii mutandi cauſa fiat, vereor, ut res procedat, quoniam etiam is, qui rem in feudum obtulit, manet in poſſeſſione vera adeoque per iſtam oblationem judicium non mutat. Deinde quæ Hertius adducit de alienatione prohibita in Præſides

 &

& alios Magiſtratus nec ea quicquam evincunt. Uti enim prohibitio illa generalis non erat, ſed principaliter ad res immobiles illius provinciæ, in qua magiſtratus officium exercebant, ſpectabat, ita communiter notum eſt, iſtam prohibitionem ob inſignem differentiam inter jus Publicum Romanum & modernum hodie ceſſare. Denique pugnat illa Hertii doctrina de prohibita feudi oblatione in potentiores, etiamſi forte quis controverſiam de eo metuere debeat, cum iis, quæ ſuperius de eorundem origine ex ipſo Hertio notavimus c), ut quæ ſæpisſime & fere ſemper in potentiores facta eſſe conſtat.

a) t. t. ff. de alien, jud. mut. cauſ. fact. b) t. t. ff. de litigioſis. c) ſupra c. 1. §. 14.

§. 22. Jam videamus quatenus ea, quæ hactenus ex principiis juris communis de perſonis & rebus diſſeruimus, ad hypotheſin Juris publici Romano-Germanici applicari valeant: & quid circa feuda oblata notari mereatur intuitu *Imperatoris* & *ſtatuum Imperii*. De *ſtatibus* equidem plures quæſtiones proponit Hertius *a*): *An ſtatus Imperii ſuperioritatem territorialem regali dignitate pollentem offerre poſſit? An etiam alii quam Imperatori eam offerre poſſit illæſa ſtatus dignitate & immedietate? An ſtatus imperii ſuperioritatem ſuam offerendo alteri ſe ſubjicere poſſit? An id feciſſe præſumendus ſit? An territorium ſuum mancipi extero regi in feudum recte offerat?* ad quarum deciſionem præſupponit *b*), Superioritatem territorialem eſſe ſingularem & raram poteſtatis formulam, cujus ſimilis in orbe vix reperiatur. Eam vero eſſe multiplicem. Aliam regali dignitate pollere, aliam non. Hujus exemplum eſſe in ſuperioritate Civitatibus Imperialibus competente. Rurſus aliam Statum imperii referre, aliam iſto charactere deſtitui, & hujus exemplum eſſe in nobilitate libera. Ex his igitur præſuppoſitis quippe in quibus definiendis & diſtinguendis peritisſimi nonnunquam hallucinentur, procliviorem quæſtionum propoſitarum intellectum ſibi pollicetur. Sed profecto res ipſa oſtendit, & forte hinc inde monebimus, formationem quæſtionum ſatis confuſam & obſcuram eſſe, adhuc vero obſcuriorem earundem deciſionem, neque ſufficere omnino pauca iſta præſuppoſita; nam qui ſolide quæſtiones de Statibus imperii & de ſuperioritate territoriali dirimere vult, ei non ſufficit ſtatum nominare, aut dicere ſingularem aliquam poteſtatem denotari illo ſuperioritatis vocabulo, ſed diſtinctiores conceptus de Statu & ſublimi territorii jure exhibere debet, quanquam facilius excuſatum habeam Hertium, cum is defectus multis Juris publici ſcriptoribus

ſatis

ſatis frequens ſit, etiam qui de Statibus & Superioritate ex profeſſo, quod ajunt, tractare ſuſceperunt, omiſſa accurata conceptuum expoſitione controverſias rumpere magis quam ſolvere. Quare neceſſe erit, ut nos procedamus diſtinctius, & ut in capite præcedenti præſuppoſita quædam juris feudalis, ita hic præſuppoſita quædam Juris publici paucis exhibeamus. Incipiemus vero de forma imperii diſſerere, quoniam ab hujus conceptu dependet notitia ſtatus vel certe ſuperioritatis.

a) d. part. 2. §. 11. 12. 13. 14. 15. b) d. l. §. 11.

§. 23. Ergo præſuppono I. Formam dare reipublicæ pertinere quidem ad populum, & illos in quos imperium eſt collatum, ſed diſponere de reip. conſtitutæ forma non pertinere ad poteſtatem Legislatoriam. Leges enim feruntur non intellectui, ſed actionibus voluntatis, at concipere rem actus intellectus eſt legi non obnoxius, quia non poteſt non intellectus ſibi concipere rem aliter ac eſt. Nam etſi falſum ſit, atque ex gentili hypotheſi philoſophiæ Platonicæ ortum traxerit axioma metaphyſicorum, eſſentias rerum eſſe æternas, id tamen facile demonſtrari poteſt, eſſentias rerum eſſe extra poteſtatem principis.

§. 24. Præſuppono II. Principem poſſe quidem legibus diſponere, ut ſubditi de forma reipublicæ certo modo loqui abſtineant, quatenus utilitas Reipublicæ id exigit, at vero ut aliter loquantur, quam revera comparatum eſt, præprimis ii, quibus informatio juventutis commiſſa eſt, id iniquum foret, & cum obligatione principis de tuenda veritate pugnaret, neque Reipublicæ ullam utilitatem aut detrimenti evitationem procuraret, cum veritatis profesſio nullum Reipublicæ damnum afferre queat.

§. 25. Præſuppono III. Non peccare eum contra præcepta, quibus Reipublicæ obſtrictus eſt, ſed potius officio boni civis ſatisfacere, qui ſalva reverentia imperantibus debita, detegit irregularitatem quæ forte formæ Reipublicæ cohæret. *a*) Præſuppono IV. Leges publicas Romano-Germanicas non diſponere, quomodo de forma Reipublicæ loquendum ſit. Præſuppono V. Etiamſi in Legibus publicis aut in publicis procerum conventibus & orationibus forma Imperii monarchica aut ariſtocratica dicta fuerit, eam tamen determinationem non habere vim legis. Quod præſuppoſitum ex præcedentibus fluit & inſuper illis rationibus nititur, quod in legibus ſejungendæ ſint aſſertiones a Præceptis, quodque conſtitutiones non niſi in iis legis vigorem habeant, quæ ab im-

 peran-

perantibus legis ferendæ gratia dicta ſunt, tum quod proceres imperii ſoli non habeant poteſtatem legis condendæ, ac denique, quod vulgatum Politicorum monitum jubeat in examinanda forma Reipublicæ aliquem non pati debere, ut decipiatur per ſchemata & titulos *b.*).

a.) Latius hoc præſuppoſitum deduxit Dn. Præſes in Inſt. Juriſpr. Divin. l. 3. c. 6. §. 41. ſeqq. b.) Inculcat hoc monitum ipſe Boeclerus in Inſtit. Polit. unde jam facile patet quid ſentiendum ſit de alia ejusdem doctrina in Notit. Imperii lib. 22. cap. 2. p. m. 218. In omni bene conſtituta Rep. de forma & ſtatu Reip. nemini licere debere aliter loqvi, qvam leges publicæ loqvuntur & decernunt. Atqvi hujus gratia præſuppoſita hæc 5. poſuimus.

§. 26. Præſuppono VI. quod diviſio Rerumpublicarum Ariſtotelica, multis defectibus laboret & aliunde ſupplenda ſit *a.*) Huc pertinet dictum Boecleri *b*) *Superſtitioni affine eſt, quod nonnulli ſub prætextu Ariſtotelicæ ſapientiæ, quicquid ibi ſe non putant reperiſſe, ignorare malunt, quam intelligere.* Præſuppono VII. Formam Imperii Romano-Germanici non eſſe pure Monarchicam, nec pure Ariſtocraticam, nec ex Ariſtocratica & Monarchia mixtam, ſed mixtam ex Monarchia & Syſtemate Civitatum. Demonſtravit id jamdudum Excell. *Puſendorffius c.*) Et hoc paſſo potiſſimum diſſentimus ab opinione tertia, loco Ariſtocratiæ ſubſtituentes ſyſtema civitatum, illa maxime ratione moti, quod ad eſſentiam Ariſtocratiæ pertineat, ut in legibus publicis ferendis votorum pluralitas etiam attendatur in præjudicium ſingulorum optimatum eorumque bonorum, quod in imperio ſecus eſt, ut in quo ſtatus hoc paſſu valide proteſtari poſſunt *d.*) Pro ſyſtemate inſuper quædam repete ex iis, quæ ſuperius de oblatione feudorum a Statibus facta diſſeruimus *e.*)

a.) Vid. Illuſtr. Dn. Puſend. de J. N. & G. lib. 7. c. 5 & diſſert. de Syſtemat. civit. Dn. Præſid. d. l. 3. c. 6 § 32. usque ad § 61. b.) in Notit. Imper. d. l. c. 3. p. 221. c.) diſſert. de Rep. irregulari. d.) Primarium hoc argumentum contra Ariſtocratiam ne qvidem tangunt communis ſententiæ defenſores adverſus Dn. Puſend. e.) ſupra c. 1. § 23. ſeqq.

§. 27. Præſuppono VIII. Statum imperii & immediatum imperii civem differre ut magis & minus, quoniam ſunt quidam immediati cives, qui tamen non ſunt ſtatus, ut Nobiles immediati. *a.*) Præſuppono IX. Neceſſarium ſtatus requiſitum eſſe ut imperio immediate ſubjectus ſit, non modo ratione perſonæ ſed etiam bonorum. *b.*)

Non

Non obſtat quod in legibus imperii aliquando expreſſa fiat mentio immediatorum & mediatorum Statuum *c.*) item eorum qui vel mediate vel immediate imperii ſtatus ſunt *d.*) Uti enim quod prius attinet aliud eſt eſſe Statum mediatum, aliud eſſe ſtatum imperii mediatum, cum per ſtatus imperii denotentur die Reichsſtände, per ſtatus mediatos, quos appellare ſolemus Landſtände, ad quos in priore loco reſpici ſatis dilucide monſtrat contextus; ita quoad poſterius notandum eſt, applicata ſemel ſtatuum voce ad Status Provinciales poſtea eveniſſe etiam, ut & ſtatuum imperii vox ad eosdem extenderetur, non proprie, quaſi de imperio participarent ipſi Status, ſed abuſive, quod in Imperio contineantur: Hos autem in inſtrumento pacis ſub vocabulo ſtatuum imperii mediatorum intelligi oſtendit iterum contextus qui vult, ut loca, oppida, urbes, arces non ſolum ſtatibus imperii, ſed & provincialibus debeant reſtitui. Accedit, quod nullus poſſit oſtendi ſtatus in toto imperio, qui non poſſideat bona immediata, & quamvis aliqui ad exemplum Ducis Würtenbergici provocent, tamen inferius dicenda oſtendent, hoc fieri inconvenienter. Denique etiamſi pro defendenda opinione contraria afferatur dicterium quod ſtatus imperii ſit, non qualitas patrimonii, ſed perſonæ dignitas, aut ut alii efferunt; quod quis ſit ſtatus Imperii non eſſe glebæ pretium ſed ſummi Principis & Ordinum imperii præmium; *e.*) tamen ſatis evidenter dicterium iſtud petit id, quod eſt in principio, & peccat in leges juſtæ oppoſitionis. Verum eſt, ſtatus imperii non fit per ſolam poſſeſſionem bonorum immediatorum *f.*) ſed ex conceſſione Imperatoris & ſtatuum, ſed ſufficit tamen, quod Imperatores & ſtatus etiam nolint ſine poſſeſſione bonorum hoc privilegium cuiquam indulgere *g.*) Videtur vero, ut obiter notem, opinioni adverſæ, originem dediſſe id primum falſum, quod putaverint Dd. definitionem Status Imperii hauriendam eſſe ex Politica Ariſtotelis *h.*) quod præſuppoſitum tamen falſiſſimum eſſe, iis facile patet, qui doctrinam de principiis juris publici & regulas artis recte ratiocinandi tenent *i.*)

a.) R.J. 1564. §. Und wollen wir ꝛc. *ibi* gegen denen, ſo nicht Stände des Reichs, jedoch dem H. Reich *immediate* unterworffen. *b.) Capit. Ferdinand. IV. art. 45. Leop. art 44. R. I. 1654. §. 197. ibi* und ſoll ferhin ohne vorhergehende Re[illegible]-Erfüllung. *Ill Dn. Rhez Inſt. Jur. Publ. l. 15. §. 3. p. 238. Dn. Schweder. Introd. in Ju. pub*

Par

Part. ſpec. ſect. 2. c. 1. §. 2. p. 720. c.) R. I. 1634. §. 180. *d.) Inſt. Pacis Caeſ. Svec. art. 16. §. 14. e.) vid. Maurit. de matricula §. 20. Hertium d. Part. 2. §. 13. p. 63. & Dd. ibi citatos. f.) per praeſuppoſit. praecedens. g.) per textus adductos lit. b. h.) huc pertinent maxime ea, quae diſſerit Mauritius d. l. §. 19. i.) Conſ. locum Baecleri in Praeſupp. 6. §. 26. adductum.*

§. 28. Præſuppono X. ſtatuum Imperii bona immediata non omnia eſſe feudalia, ſed inſuper multa allodialia ab iisdem poſſideri. *a.)* Præſuppono XI. præter poſſeſſionem bonorum immediatorum requiſitum eſſentiale ſtatus imperii eſſe, ut habeat votum & ſeſſionem in Comitiis. *b.)* Præſuppono XII. Ex his requiſitis conjunctim ſumtis dependere quod ſtatus habeant ſuperioritatem territorialem. *c.)* Dico ex his requiſitis conjunctim ſumtis, non ex immedietate ſola, quia non omnes immediati habent ſuperioritatem, ut mox, neque ex jure ſuffragii, quia ſuffragium exercent ratione imperii & conſiderati tanquam coimperantes, ſuperioritatem vero ratione territoriorum ſuorum ut poteſtate regia prædití. *d.)*

a.) Hoc diſerte probat Itterus de Feud. Imperii cap. 5. §. 18. & 19. p. 204. ſeqq. b) per tradita a Schwedero d. Part. ſpec. ſect. 2. cap. 1. §. 2. p. 722. ſeqq. ubi plures hanc in rem adducit textus juris publici. c.) Schweder. d. p. 722. d.) Schweder. cap. 10. d. ſect. 2. §. 1. p. 866.

§. 29. Præſuppono XIII. ſuperioritatem territorialem cum ſtatibus reciprocari ita ut nullus ſit ſtatus, qui non gaudeat ſuperioritate territoriali, & vice verſa nullus ſuperioritate territoriali gaudeat, qui non ſit ſtatus. Prius probatur per inductionem. De Electoribus & Principibus imperii nullum eſt dubium, quin ſuperioritate territoriali gaudeant. De civitatibus imperii quamvis alii dubitaverint, probatur tamen per textus in inſtrumento pacis & quod ſtatus ſint *a.)* & quod jure ſuperioritatis gaudeant, *b.)* quamvis ratione denominationis forte ſit variatio, ita ut ſuperioritas Principum vocetur die Landes-Fürſtl. Gräfl. hohe Obrigkeit, & Civitatum, die hohe Landes-Obrigkeit, Landes-Oberherrlichkeit *c.)* Poſterius probo exemplo Nobilium imperii. Quia enim hi ſunt ſtatus *d.)* nec habent ſuperioritatem territorialem. Nullibi enim ſuperioritatis territorialis vox prædicatur in legibus de nobilibus, quinimo ſatis dilucide poteſtas Nobilibus competens & ſuperioritas territorialis ſibi invicem opponuntur. *e.)*

a.)

a.) Art. 5. §. Liberæ Imperii civitates u. *(al. 28.) verbis : ſub appellatione ſtatuum imperii indubitate continentur, b.) eod. art. 5. §. quantum deinde 12. (al. 29.) verbis: ſtatibus immediatis cum jure Territorii & ſuperioritatis. c) Schweder. d c. 10. §. 5. p. 872. d.) non enim habent ſeſſionem & votum in comitiis per præſupp. XI. Deinde expreſſe diſtinguuntur a ſtatibus imperii in legibus publicis ut in Cap. Leop. §. 8.* Churfürſten und Stände des Reichs, ſammt der unmittelbaren Reichs-Ritterſchafft. *Simile in §. 15. ejusd. Capit. Quod ſi ſub Statibus imperii comprehendantur, id fit, per expreſſam additionem, & modum parentheſeos ad denotandam improprietatem, ut in artic. 3. Inſtrum. pacis Svec. §. 1. Electores, Principes, Status, (comprehenſa immediata Imperii nobilitate.) Idem fit in artic. 5. ibid. §. 2. Denique notanter vocantur quidem ſtatus immediati in art. 4. §. 17. ſed non ſtatus imperii. Ill. Dn. de Rhez, de jure Statuum circa Sacra. c. 2. n. 16. e.) §. 3. Capit. Leopold. verbis :* keinen Churfürſten und Stand, die unmittelbare Reichs-Ritterſchafft mit begriffen, ꝛc. mit Landes-Fürſtlichen auch andern Pflichten : *item* wegen Landes-Fürſtlicher hoher Obrigkeit und ſonſten ꝛc. *Illuſtr. Dn. de Rhez. d. l. n. 17. confer. Schweder. Sect. 2. c. 18. §. 10.*

§. 30. Præſuppono XIV. Nobilibus Imperii immediatis & ſi qui alii immediata bona poſſident in imperio competere regalia & jus territorii, *a.*) quod ad differentiam ſuperioritatis territorialis poſſes appellare Landes-Obrigkeit. *b.*) Præſuppono XV. quod ſuperioritas territorialis ſit poteſtas ſummæ æmula in omnes & omnia, quæ ſunt de territorio competens uſu & praxi imperii munita niſi in quantum lege publica & pactis cum ſubditis derogatum ipſi probari poſſit. *c.*) Quod autem ſtatus imperii non utantur voce poteſtatis ſemper, ſed ſuperioritatis, inde eſt, quod nexu feudali teneantur imperio, intuitu vero ſui territorii & ſubditorum ſuorum tali enunciatione uti non verentur, v. g. aus hoher Fürſtlicher Macht, &c. einen Machtſpruch thun, &c, *d.*) Præſuppono XVI. Jus territorii competens civibus immediatis non ſtatibus eſſe exercitium regalium quorundam per privilegium ab Imperatore & imperio ipſis in inveſtitura de territorio conceſſum *e.*) aut per præſcriptionem acquiſitum, Nam, quod XVII. præſuppono, in effectu inſignis differentia eſt inter ſuperioritatem & jus territorii; Illa enim complectitur omnia regalia ſub ſe ut qui ſuperioritatem habet, non debeat probare in ſpecie regale aliquod, ſed alteri qui de regali controverſiam facit incumbat probatio. *f.*) Hoc vero non amplius infert, quam quod demonſtratur in inveſtitura conceſſum eſſe, unde allegans regale ſibi competere id probare debet. *g.*) Ratio haud dubie in eo ſita eſt, quod ſupra *h.*) late probavimus originem feudorum regalium in imperio derivandum

dum eſſe a feudis oblatis, & quod Principes Germaniæ, qui ſtatus ſunt, ditiones ab Imperatoribus ſibi concreditas in ſtatu turbulento Germaniæ in plenum veluti Patrimonium ſibi vindicaverint & poſtea Imperatoribus in feudum obtulerint; reliqui vero cives immediati non ſtatus ſua bona poſſident per modum feudorum datorum, unde & ſtatus communiter dicuntur ſuperioritatem poſſidere jure proprio *i.*) nobiles contra ſua regalia jure privilegii.

a.) *d.* §. *3. Cap. Leop. verbis:* denen Ständen ſammt der Reichs-Ritterſchafft ihre *Regalia* und Obrigkeiten. *Dn. de Rhez. d. n. 17. Regalia illa recenſet Schweder. d c. 18.* §. *4. 5 ſeqq. b.*) *Differre jus territorii & ſuperioritatis videtur defendi poſſe arg. art. 5. inſtr. pac.* §. *12. (29.) verbis: cum jure territorii & ſuperioritatis: quæ verſio Germanica in Theatro Pacis Part. 1. p. m. 121. reddidit:* neben der Landes- und hohen Obrigkeit, *adde cap. Leopold.* §. *3. verbis:* deren Botmäſſigkeit und *jurisdiction. c.*) *Ita definio cum Domino meo Ill. de Rhez. d. l.* §. *12. d.*) *verba ſunt iterum Ill. Dn. de Rhez. in not. MSS. ad Bräutl. l. 3. c. 5. p. m. 76. e.*) *vide Strauch. diſp. exot. 4. aphor. 22. f.*) *huc facit inſignis textus in art. 8.* §. *1. Inſtr. Pacis verbis: Omnes & ſinguli Electores &c. in antiquis ſuis juribus &c. g.*) *Ill. Dn. de Rhez. d. diſp. c. 2. n. 12. 13. & 17.. Adde elegantem locum in art. 5.* §. *10. (27.) verbis: vigore Pacis religioſæ & præſentis conventionis &c. idem jus habeant. h.*) *cap. 1.* §. *23. ſeqq. i.*) *conf. ſupra d. c. 1.* §. *25.*

§. 31. Ex dictis fluit præſuppoſitum XVIII. cives quidem immediatos non ſtatus eſſe proprie ſic dictos imperii ſubditos, Status contra ſubditos analogice, vel ſi mavis, improprie ita dici, quoniam ſuperioritas, quam ipſis tribuimus, cum hoc prædicato conſiſtere nequit. Nec obſtat quod ſæpe in receſſibus appellentur ſubditi. Unſere und des Reichs Unterthanen, item quod ſe ſcribant unterthänigſt gehorſamſte, quia per ſchemata & titulos nemo in definiendis controverſiis ejusmodi ſe decipi pati debet, cui accedit quod tempore Caroli M. & ſucceſſorum, ubi Imperatorum poteſtas paulo intenſior fuit, ejusmodi formulæ curiales videantur ortum cœpiſſe, & poſtea, feudis a ſtatibus ſe eximentibus Imperatori oblatis, ad memoriam priſtinæ attinentiæ, uſu retentas, quæ, ſi juxta normam hodierni ſtatus eas examinare velimus, minime temporibus noſtris convenirent. Denique etſi in Status banno animadverti poſſit, ſi contra Imperium quid gravius tentent, tamen hanc animadverſionem in ipſos magis tanquam hoſtes, quam tanquam vere ſubditos, fieri jamdudum animadverterunt accuratiores. *a.*)

a.) *Vid. Ill. Dn. Rhez. inſt. jur. publ l. 3.* §. *1. & 2. c. 6.* §. *1. lib. 4. c. 23.* §. *13. & diſp. de Statu Germaniæ circa ſubditos c. 2. n. 127. ſeqq.*

§. 32. Ex

§. 32. Ex dictis patet, ſuperioritatem territorialem eſſe jus quod ſine territorio non poterit concipi, unde Hertius non ita commode, dum de oblatione ſuperioritatis territorialis in feudum agit, inter quæſtiones de oblatione jurium incorporalium rebus corporalibus oppoſitorum illam tractationem ſuſcipit *a.)* neque commodius ad quæſtionem de oblatione ſuperioritatis territorialis an illa fieri poſſit, ita in genere reſpondet, poſſe eam fieri Imperatori & alii inferiori, exemplo comitatus Waldeccenſis, *b.*). non poſſe fieri regi extraneo. *c.)* Ut taceam ſine ratione prægnante quæſtiones de ſuperioritate alicui in imperio & extra imperium oblata ab eodem nimis divelli. Quare tentabimus, ut controverſias illas cum deciſionibus debitis ſecundum ductum præſuppoſitorum hactenus recenſitorum proponamus diſtinctius.

a.) d. Part. 2. §. 11. b.) d. part. 2. §. 12. c.) ibid. §. 23.

§. 33. Quod ita commodiſſime fieri poſſe arbitramur: *An & quatenus immediati imperii cives territoria ſua immediata, quorum intuitu, ſi Status ſint, ſuperioritate territoriali pollent a.) ſin minus, jus territorii b.) in iis exercent, aliis in feudum offerre valeant?* Hic ante omnia diſtingvo inter allodialia bona immediata & feudalia *c.*). Quod allodialia concernit, ea Imperatori vel alii cuidam immediato civi imperii etiam citra conſenſum Imperatoris in feudum offerri poſſe non dubito, non ſolum, quia alias in genere bona allodialia a privatis in republica libere alienantur *d.*), ſed &, quia idem tacite indultum videtur in capitulatione Leopoldina *e.*), tum denique quod hæc ſententia videatur probari poſſe, aliquot exemplis ejusmodi oblationum in imperio factarum. Ut alia taceam *f.*) oblatio comitatus Waldeccenſis hoc teſtatur, utpote quem fuiſſe ante oblationem allodialem teſtantur verba & oblationis *g.*), die unſer frie eygen Erbe iſt, und unſre Ober Aldern, noch wir von keinen Herren nie zu Lehen gehabt, noch getragen han, & ſimilia in literis inveſtituræ *h.*), quarum utraque, & oblatio & inveſtitura, facta fuit absque Imperatoris conſenſu.

a.) per præſuppoſ. 8. v. 12. 13. b.) per præſuppoſit. 14. ſeqq. c.) vide præſuppoſ. 10. d.) Ill. Dn. de Rhez. Inſt. Jur. Publ lib. 3. tit. 32. §. 2. p. m. 503. e. §. 39. verbis. Allein des H. Reichs Churfürſten und Ständen ꝛc. die von der gefreyten Ritterſchafft mit begriffen ꝛc. über die *edition* der Alten *pactorum familiæ* mit *exhibition* neuen ein oder ander Hauß allein *concernirende* und von dem Lehenthum kein *dependenz* habenden nicht beſchweren. *f.) repete ex dictis c. 1. §. 19. g) ap. Hertium Part. 3. p. m. 133. h.) ibid. p. 120.*

§. 34. Et hoc reſpectu fruſtra quæri ab Hertio *a)* arbitror: An Status imperii vel alii immediati cives obligati ſint ad obſervantiam tituli Codicis: Ne liceat potentioribus patrocinium præſtare, ita ut non poſſint al-

lodia ſua offerrē potentioribus in imperio? ad quam quidem recte reſpondet, poſſe utique Principes imperii potentioribus offerre feuda, ſed dubitanter tamen, & cum hæſitatione, ob falſam hypotheſin ſupra rejectam, ac ſi per iſtum titulum Codicis privatis interdiceretur oblatio allodiorum in potentiores facta. Cujus contrarium cum demonſtraverimus, ex noſtra hypotheſi Domitianam quæſtionem ſaperet, ſi de eo velimus quærere, an, quod privatis non eſt interdictum, liceat etiam civibus imperii immediatis?

a.) d. Part. 2. §. 23. b.) h. cap. §. 20.

§. 35. Quodſi vero civis immediatus extraneo velit allodium ſuum offerre in feudum, ante omnia diſtingvo inter immediatum non ſtatum & qui eſt ſtatus imperii. De eo qui non eſt ſtatus minus puto eſſe dubii ut oblatio abſque conſenſu Imperii non procedat, quoniam ejusmodi immediatum præſuppoſuimus eſſe verum ſubditum *a.*) unde non incommode huc applicari poſſunt, quæ ſupra *b.*) de prohibita ſubditis oblatione in extraneum diſſeruimus, ſi modo caſus in ejusmodi cive immediato eſt dabilis, ut iſte poſſideat bona immediata in imperio allodialia, quod, uti quidem non implicat, ita ante omnia de exemplis hic foret diſpiciendum. Sed quod ſtatus concernit, quoniam ſupra diximus, eos eſſe ſubditos improprie tales *c.*) dicendum videbatur, illos non eſſe obſtrictos, ut conſenſum imperii adhibeant in oblatione allodiorum exteris facta. Et fatendum controverſiam hanc difficilioribus & maxime intricatis eſſe annumerandam, ob defectum eorum, qui de allodiis imperii quid literis ex profeſſo conſignarunt, ut adeo optandum foret ut Clariſſimi Itteri exemplo, qui Doctrinam de feudis Imperii, hactenus ſatis confuſam, laudabiliter & perſpicue explicuit, quisquam de allodiis imperii tractationem ſuſciperet.

a.) præſuppoſ. 18. §. 31. b.) hoc cap. §. 19. c.) per præſuppoſ. 18. §. 31.

§. 36. Tractavit tamen quæſtionem iſtam & Dn. Struvius & Hertius. Ille *a.*) arbitratur, concedendam eſſe hanc poteſtatem ſtatibus, eo quod leges publicæ eam nusque prohibeant, & quod regulariter qui plenum rei dominium habeat eam etiam valide alienare poſſit. Neque obſtare intereſſe Imperii Germanici, ne ad exterum in caſu feudi aperti devolvantur imperii provinciæ, & illud ita imminuatur, quia hæc alienatio non poſſit, niſi ſalvis juribus imperii fieri, ſique contingat caſus, ut feudum domino aperiatur, illum tamen non plus juris, quam vaſallus habebat, accipere poſſe, imo, ſi tali alienatione damno imperium afficiatur, putandum eſſe eam haberi pro nulla. Accedere, quod, cum contractus feudalis aliquid inſtar fœderis inæqualis obtineat, *b.*) & vero ſtatibus poteſtatem fœdera faciendi hodie indubie habeant, *c.*) videatur etiam di-

cendum

cendum eſſe, quod poſſint bona ſua offerre exteris in feudum, modo non fidem promittant contra Imperatorem vel imperium, præprimis cum fœdera cum exteris pro emplaſtris languidæ noſtræ Reip. habenda ſint, hoc rerum ſtatu valde neceſſariis. Hertius *d.*) contra periculoſam hanc quæſtionis affirmationem eſſe arbitratus pro negativa in contrariam partem opponit, quod translatio bonorum in extraneos legibus imperii ſit vetita, & quod difficulter ſtatus confirmationem pactorum ſucceſſoriorum impetrare valeant, cum tamen ea decus & publicam utilitatem reſpiciant. Magis timendam imperio & multorum incommodorum feracem eſſe illam conventionem per quam exterus ipſis Comitiis inſeritur & in ordinum numerum recipitur. Nec vero feuda hæc oblata proprie & in communi notione fœdera eſſe, ſed dominium alteri adjicere cum ſpe pleniſſimæ ſucceſſionis, aliquando ſub onere ſecuritatis præſtandæ.

a.) *diſp. de feud. oblat. c. 3. §. 9.* *b.*) *vide ſupra c. 1. §. 66.* *c.*) *Inſtrum. pac. art. 8. §. gaudeant.* *d.*) *d. part. 2. §. 23. p. 83.*

§. 37. Mihi ventilatis hinc inde rationibus convenientius videtur accedere opinioni Hertii, ut nempe ſtatus ſine conſenſu Imperatoris imo & aliorum ſtatuum, minimum Electorum, non poſſint allodia ſua immediate in diſtrictu Germanici Imperii ſita offerre extraneo. Sed ſelectus rationum hic erit inſtituendus. Nam argumentum a pactis ſucceſſoriis ad oblationem feudorum hic quidem procedere non videtur. Ut enim omittam inquirere an tanta difficultate opus fuerit in confirmatione imperatoria pactorum ejusmodi impetranda, ratio diverſitatis in eo maxime ſita eſt, quod in pactis ſucceſſoriis actum ſimul vel tantum fuerit de alienatione feudorum, quæ regulariter abſque conſenſu domini procedere nequit, hic vero ſermo nobis ſit de imperii allodiis, ubi regulariter ratio illa prohibitionis ceſſat. Deinde nec reſponſio ad rationem Domini Struvii a poteſtate fœderum pangendorum deſumta, videtur eſſe ſufficiens, ſi dixerimus cum Hertio, illa fœdera non eſſe proprie dicta, in quibus agitur de dominio rei alteri adjiciendo cum ſpe ſucceſſionis, aut cum onere ſecuritatis præſtandæ, cum verendum ſit, ut Politici nos remittant ad eos, qui de fœderibus ſcripſerunt, atque definitionem fœderum ab iis traditam, & exinde falſitatis aſſertum iſtud convincant. Illa ratio haud dubie eſſet firmiſſima, qvod translatio bonorum in extraneos legibus imperii ſit vetita, cum per eam non ſolum aſſertio noſtra directo aſtrueretur, ſed etiam ex illa perſpicue poſſit reſponderi ad obiectionem adductam, ſcilicet conceſſam eſſe ſtatibus poteſtatem fœdera pangendi, quæ non cum alienatione bonorum ſit coniuncta; ſi modo eadem ſatis firmiter adſtrueretur, ſi modo proferretur lex iſta

publica alienationem illam vetans. Provocat equidem Hertius ad Gylmannum *a.*) ſed is quidem iam non eſt ad manus. Video tamen Clariſſimum Itterum *b.*) provocare indefinite ad leges publicas translationem bonorum Imperii ad exteros prohibentes, ut adeo hæc res a ſcriptoribus iuris publici pro confecta, & quæ nulla probatione indigeat, videatur haberi.

a.) *Symphor. tom. 4. p. 2. tom. 3. p. 2. inprimis 186. b.*) *de feudis imperii cap. 22. §. 6. p. 957.*

§. 38. Nos autem incivile eſſe opinamur, niſi inſpectis legum verbis velle iudicare. Quare tentabimus, an non ſequeſtrata interim iſta ratione etiam aliunde opinio Hertii confirmari poſſit. Quidſi enim ab eadem poteſtate fœdera pangendi, quæ ſtatibus competit, argumentum deſumamus? Conſtat quippe, quod ſtatus absque conſenſu Imperatoris fœdera cum exteris pangere valeant, modo duo obſervent, initio ut non cedant in imperii detrimentum ac damnum, deinde ut Imperator cum imperio in iis excipiatur. Poſterius hoc excipiebat ſaltem Dominus Struvius *a.*) ſed utrumque diſtincte exprimitur in inſtrumento pacis *b*). Jam vero plus una vice diſceptatum fuit, & a Scriptoribus Juris Publici & in Conventibus publicis ab Ipſis Proceribus Imperii, & eorum legatis *c.*), an expediat imperio externos Principes vel ab imperio ditiones quasdam ſub fiduciæ lege recognoſcere, vel in conſortium ordinum imperii adſciſci? non absque ratione, quoniam videl. exteri Imperii Germanici arcanis alias nimium quantum incubantes, ſi recipiantur, abdita & aliis inacceſſa conſilia eo facilius expiſcaturi eſſe timeantur, plures hoc modo commodioresve ex inſidiis oppugnandi Germaniam occaſiones nacti. Per oblationem autem ejusmodi allodiorum in exteros transferretur ſpes in locum ordinum imperii, extincto videlicet vel alio modo amiſſo feudo ab offerentibus, ſuccedendi: Unde illa cautio, quam ſuppeditat Dn. Struvius, oblationem fieri debere ſalvo jure imperii, parum proſpiceret ejusdem ſecuritati, neque eam adjuvaret, quod addit idem, ſi feudum illud Domino aperiatur, non plus hinc juris in imperio acquirere poſſe, quam Vaſallus antea habebat, quippe hoc ipſum, & quod idem jus, quod habent ſtatus imperii votum dandi in Comitiis, Dominus tunc acquiſiturus eſſet, fieret in damnum & præjudicium imperii. Et quamvis non diffitear, diſſenſiſſe ac diſſentire adhuc quosdam ab hac opinione, putans e re imperii potius eſſe, quod exteri in numerum ſtatuum alliciantur *d.*), ſufficit, tamen nobis, quod maxime dubia ſit hæc quæſtio. Nam eorum quæ dubia ſunt, utrum e re imperii ſint an minus, deciſio non pertinet ad Status ſingulos ſed ad Comitia, ut adeo videatur nobis omnino repugnare nexui, quibus ſtatus etiam nulla feuda ab

Impe-

Imperio tenentes, Imperio obſtricti vivunt, ſi allodia ſuo proprio auſu extraneis offerre velint.

a.) vide §. 36. b.) d. art. 8. §. gaudeant. verbis, ne ejusmodi fœdera ſint contra Imperatorem & Imperium, pacemque ejus publicam, vel hanc inprimis transactionem, fiantque Salvo per omnia juramento, quo quisque Imperatori & Imperio obſtrictus eſt. c.) vide omnino Itter. cap. 6. §. 1. de feud. imper. p. m. 212. d.) vide Itter. d. l.

§. 39. Accedit quod Imperator non ſolum bona Imperii alienare absque conſenſu Electorum non valeat *a.*), ſed nec feuda aperta de novo in feudum dare absque eorundem præſcitu *b.)* unde inconveniens videbatur, ſi ſtatus ſibi majus privilegium vindicarent in oblatione allodiorum ſuorum, quam Imperator haberet in datione feudorum apertorum, quæ poſt aperturam iterum quaſi fiant allodia. Et quamvis ejusmodi major poteſtas non ſit adeo infrequens, cum per capitulationes & alias leges publicas multum poteſtati imperatoris detractum ſit, aut ipſorum poteſtati additum, deberet tamen certe hoc augmentum poteſtatis a ſtatibus allodia ſua offerre volentibus demonſtrari. Ulterius ſententiæ noſtræ magnum robur accedere videtur, quod ſcribat Itterus, Status imperii ne quidem ſubinfeudare poſſe extraneos de territoriis ſuis *c.*) aut ſi feuda poſſideant hæreditaria, ea in extraneos transferre *d.*), unde videbatur firmiter inferri poſſe ad prohibitam alienationem allodiorum, a ſubinfeudatione quidem per argumentum a minori ad majus, a feudis hæreditariis vero per argumentum a pari. Verum cum Itterus iſtas duas aſſertiones non textibus legum publicarum immediate demonſtret, ſed ex regula illa, quod leges publicæ alienationem rerum imperii in extraneos prohibeant, (de quo modo *e.*) dubia noſtra dedimus,) per modum concluſionum ſaltem deducat, malo & iſtis hic abſtinere.

a.) Capit. Leop. art. 12. & in reliquis capitulationibus paſſim. b.) Cap. Leop. art. 30. c.) d. l. cap. 22. §. 6. p. 957. d.) cap. 23. §. p. 982. e.) vid. §. 37. & 38.

§. 40. Pergo nunc ad bona ſtatuum & reliquorum civium immediatorum feudalia *a.*) & paucis infero ex iis, quæ ſupra *b.)* prolixius deduximus, illa ſine conſenſu Imperatoris non poſſe offerri alii, ſive is ſit alius imperii ſtatus ſive extraneus, quia utrumque repugnat obligationi vaſalli quo domino ſuo vivit obſtrictus. Neque intereſſe putamus ſive territorium ſuum offerunt ſtatus alii, ut per modum feudi id iterum ab illo recipiant, ſive per modum ſubfeudi, quia nec hoc poſterius procedere demonſtravimus. *c.*)

a.) vid. §. 33. b.) hoc capite §. 13. ſeqq. c.) ſupra §. 17. plura vide apud Itterum d. l. cap. 22. p. 4. p. 950.

§. 41. Cæterum ſi ſtatus imperii allodium ſuum alii quam Imperatori

tori in feudum aut feudum ſuum cum conſenſu Imperatoris alii in ſubfeudum conceſſerit, *an id illæſo ſtatus ſui ornamento fieri poſſit?* diſceptatum fuit. Nos arbitramur: quia tria requiſita, quæ ſupra *a.)* in Statu imperii præſupponimus per oblationem ejusmodi non tolluntur: non 1. ſuperioritas territorialis, quia quemadmodum majeſtas poterit ſubſiſtere, etiamſi regnum alicui fuerit oblatum in feudum *b.)* ita etiam ſuperioritatem in feudo alii oblato retinebit Status: non 2. votum & ſeſſio in comitiis; quo refero vulgatum ſcriptorum dicterium, ſtatum imperii non eſſe glebæ pretium, ſed ſummi Principis & Ordinum imperii præmium *c.*): neque 3. immedietas, quia infeudatio facit ſolum vaſallum; medietas autem ſeu ſubjectio mediata non dependet ex infeudatione: Facit enim ſubditum poteſtati territoriali non vaſallum. *d.*)

a.) Præſuppoſ. 9. 11. & 12. ſſ. 27. & 28. b.) Grot. l. 1. c. 3. c.) conf. Hertium Part. 2. §. 13. p. 63. d.) R. I. de anno 1548. §. Wiewohl auch *verbis:* nicht *immediate* Glieder und Stände des Heil. Reichs ſo dern der Landes-Fürſten Unterthanen und Land-Leute. *Strauch. diſſ. Exoter. diſſ. 10. th. 21. p. m. 292. Speidel. Specul. notab. voce* gewärtig und gehorſam, *fol. 499.*

§. 42. Unde patet, quod non adeo bene procedant, qui in quæſtionis formatione feudi oblationem cum medietate confundunt, qvales ſunt illi, qui quærunt; An is, qui nulla alia præter mediata bona poſſidet, *translato* forte ſuo Comitatu in aliam familiam, vel alteri ſtatui Imperii *in feudum dato*, nomen & qualitatem ſtatus immediati adhuc retineat? *a.)* Ipſa vero quæſtio *an ſtatus imperii ſalva ſua dignitate poſſit alterius ſtatus ſubditus fieri?* proprie ad doctrinam feudorum oblatorum non pertinet, & quamvis Hertius eum ad feuda oblata? trahat, quærendo *b.)* An ſtatus Imperii territorium ſuum mancipi alteri in feudum ita offerre poſſit, ut non ſolum vaſallus, ſed & ſubditus fiat? tamen eadem quæri poſſunt de feudis datis, an ſtatus imperii a ſtatu altero poſſit feudum datum ita acceptare, ut ſimul ſubditus ejus fiat? Ejusmodi vero quæſtiones a noſtro inſtituto alienas eſſe ſupra *c.*) monuimus. *d.*)

a.) vid. Myler de Statibus Imperii Part. 1 cap. II. §. 8. p. m. 79. ſeqq. Eandem mixturam admittit Speidel. in voce Graff. f. m. 528. b.) d. l. §. 14. p. m. 65. c.) vid. §. 1. hujus cap d.) vide interim Hertium d. §. 14. Myler. d. l. & c. 90. §. 9. p 853. Beſold. Theſaur. Pract. voce Huldigung *f. m. 402. Speidel. d. f. 528.*

§. 43. Magis huc pertinere videtur quæſtio priori affinis: *an ſtatus territorium ſuum alteri ſtatui offerens præſumatur ſe ſubjicere voluiſſe?* Notat quippe hac parte differentiam a Dd. aſſeri, Hertius *a.)* inter feuda oblata & reliqua, ut in illis præſumendum ſit, ſubjectionem factam non

fuiſſe,

fuiſſe, in his vero aliud ſit dicendum: quæ opinio forte ex illa hypotheſi orta fuit, quam ſupra *b.*) examinavimus, quaſi in feudis oblatis minus jus ſit domini directi & mitior vaſalli obligatio, quam in datis, quam uti ibidem rejecimus, ita putamus, nec feudi oblationem, nec feudi dati acceptationem abſtrahendo ab aliis circumſtantiis importare ſubjectionem *c.*), adeoque iſtam differentiam feudorum oblatorum & datorum eſſe imaginariam.

a.) *d. l.* §. *15. p. 66.* *b.*) *cap. 1.* §. *65. & omnino* §. *66.* *c.*) *conf modo* §. *41. Paurmeiſter. de Juriſd. d. p. m. 521.*

§. 44. Vidimus hactenus quid Status imperii & Cives immediati poſſint intuitu feudorum oblatorum, nunc paucis penſitemus, quid poſſit Imperator? Offerre res imperii extraneis in feudum non poteſt, quia certum eſt, quod bona imperii alienare hodie nequeat. Sed *annon feuda ab aliis oblata acceptare valeat, diſpiciendum?* Proponit hanc quæſtionem, ab Hertio omiſſam, Struvius *a.*), qui diſtinguit, utrum feudum Imperatori oblatum ſit ab extraneo, an a Statu imperii, vel cive immediato? cui diſtinctioni liceat tertium membrum addere, ſi nempe oblatio fiat a cive Imperii mediato. Quod *exteros* attinet, recte quidem reſpondetur id fieri abſque conſenſu ſtatuum, vel certe Electorum, non poſſe, quoniam in capitulatione promiſit, fœdera ſe abſque dicto conſenſu cum extraneis pangere nolle. *b.*) Sed huic reſponſioni tamen quædam videntur addi debere. Primo quod iſta ratio prohibeat quidem Imperatorem, ne acceptet feuda ipſi oblata, ut Imperator & nomine Imperii, non autem prohibeat, ne acceptet, ſi offerantur ipſi ut Regi Hungariæ vel Bohemiæ, vel intuitu aliarum Provinciarum, quarum reſpectu ad Status Imperii pertinet, quia hoc paſſu fœdera abſque conſenſu Statuum pangere poteſt, modo non tendant in præjudicium Imperii. *c.*) Secundo quod iſta ratio pertineat ad eum caſum, ſi quis ſolo nexu feudali Imperio velit obſtringi, ita ut pro cive vel ſtatu Imperii haberi nolit, quia hic etiam poſt oblationem maneret extraneus? At quid ſi offerrendo territorium ſuum in feudum imperii vellet ſtatus imperii fieri aut civis immediatus: An & tunc opus foret conſenſu ſtatuum? Ita puto, quia nec Imperator alicui dignitatem ſtatus conferre poteſt ſine conſenſu ſtatuum *d.*), a qua hactenus, ob affinitatem civium reliquorum immediatorum cum ſtatibus, ad illos putarem procedere argumentum, præprimis cum ſtatuum & hac parte interſit, ne ipſis invitis aliquis ut concivis obtrudatur.

a.) *de feudo oblato c. 3.* §. *15.* *b.*) *vid. Cap. Leopold.* §. *10.* *c.*) *d.* §. *10. Cap. Leopold. verbis*: Wenn wir auch ins künfftig. *junct. art. 8 inſtr. Pac.* §. *gaudeant.* *d.*) *d. Cap. Leop.* §. *44. verbis*: und über ſolches alles neben dem Churfürſtl.

L §. 45. Por-

§. 45. Porro ſi *ſtatus imperii* territorium ſuum Imperatori offerat in feudum, Dn. Struvius dicit: acceptationem ab Imperatore fieri poſſe, quoniam jam Imperator ante oblationem ad defendendum ſtatum obligatus ſit, adeoque Imperio inde nullum oriri poſſit præjudicium, idque magis locum invenire ſi ſtatus in renovatione inveſtituræ feudis ſuis adjungat bona allodialia, & ſe de iis ſimul cum feudalibus curet inveſtiri. Quæ omnia recte ſe habent, ſi ſermo eſt, ut videtur, de oblatione allodiorum Imperatori facta, ſive hæc in renovatione inveſtituræ feudalibus bonis fuerint adjuncta, ſive ſeparatim oblata, & inveſtitura de iis petita. At quod bona feudalia concernit, quæ ſtatus jam ab imperio recognoſcit, uti illa quidem ab Imperatore ut tali ſeu prout eſt imperii caput non de novo in feudum accipere vel eidem offerre poteſt ſtatus, ita tamen poſſet oblatio Imperatori fieri, ut eſt Rex Bohemiæ, vel Archi-Dux Auſtriæ. Quo caſu putarem oblationem eſſe nullam, & fruſtraneam absque Statuum reliquorum conſenſu, tum quod ſimilia hic videantur locum habere, qualia notavimus in quæſtione de oblatione feudorum imperii ſtatui a ſtatu facta *a.*), tum quod Imperator hoc paſſu in re magni momenti, in qua totius Imperii intereſt non poſſit ſibi ut Regi Bohemiæ conſenſum impertire, ut Imperator; tum quod tempore Caroli V. Imperatores promiſerint, quod feuda Imperii aperta nolint in alios conferre ſed patrimonio imperii eadem incorporare *b.*) cui promiſſioni certe fraus fieret, ſi ipſe Imperator ut ſtatus Imperii oblationem a ſtatu factam acceptare valeret.

a.) *vide ſupra* §. *40.* *b.*) *vid. cap. Leop. art. 30. adde omnino Itter. c. 7. de Feud. Imper.* §. *6. ſeqq. p. 309. ſeqq.*

§. 46. Denique quod *cives mediatos* attinet, an & horum bona allodialia Imperatori ut tali in feudum offerri poſſint? affirmandum videbatur, ſi res ex principiis communibus foret decidenda, quia quoad obligationem vaſalli perſonalem jam citra hanc oblationem, major eſt obligatio ſubditorum erga Principem ſupremum cui adeo non repugnat acceſſio obligationis feudalis tanquam minoris; quoad dominii vero directi translationem etiam Princeps in Republica jam ante oblationem in allodialibus ſubditorum exercet dominium eminens longe præſtantius dominio vulgari ſubditorum, etiam pleno, cui iterum non repugnare videtur acceſſio dominii feudalis minus pleni. Sed quoniam Reſpublica Romano Germanica multa habet peculiaria, quæ ex regulis communibus Politicis Reipublicæ Monarchicæ determinari nequeunt, iſtæ quidem rationes huc non quadrant, ſed potius negativa veritati magis congruere videtur, eo quod Imperator promiſerit in Capitulatione, quod nolit cives mediatos Electorum ſtatuum & nobilium imme-

immediatorum a ſuperioritate eorum & jurisdictione ſub prætextu dominii feudalis vel alio quocunque eximere *a.)*.

a.) vid. Cap. Leop. §. 3. in med.

§. 47. Venerunt hæ quæſtiones hactenus expoſitæ in controverſiam aliquot factorum illuſtrium, quorum primum eſt de Ulrico Duce Würtenbergico Ducatum ſuum, qui erat feudum imperii, a Rege Ferdinando tanquam Archi Duce Auſtriæ per modum ſubfeudi accipiente. Rem totam fuſius expoſuit Strauchius peculiari diſſertatione de ejectione & reſtitutione Ducis Würtenbergici *a.)*. Summa eo redit. Maximil. I. 1495. comitatum Würtenbergicum in Ducatum evexerat *b.)*; ab hujus poſſesſione Ulricus IX. ejectus fuit per vim bellicam a fœderis Svevici ſociis, varias juſtæ ejectionis cauſas prætendentibus *c.)* qui Ducatum Würtenbergenſem Carolo V. Imperatori tradiderunt titulo emtionis, ipſe vero Carolus fratrem ſuum Ferdinandum Regem Romanorum & Arhi-Ducem Auſtriæ de Ducatu Würtenbergico inveſtivit *d.)*. Sed Ulricus poſtea ope Philippi Landgrafii Haſſiæ iterum armata manu Ferdinandum ejicit & agrum Würtenbergenſem recuperat *e.)* donec interponentibus ſeſe Archi Epiſcopo Moguntino & Saxoniæ Principe Georgio in transactione Cadamenſi *f.)* Anno 1534. res ita fuit compoſita, ut Cæſar retineret titulum Ducis Würtenbergici, Ulricusque Princeps & ipſius Heredes maſculi eſſent Ferdinandi Regis, qua ille Archi Dux Auſtriæ eſt, beneficiarii & agri Würtenbergici poſſeſſionem jure feudi referrent acceptam tanquam ſubfeudum domui Auſtriacæ *g.)*. Quamvis autem hanc transactionem inſecuta fuerit ſubinfeudatio, qua Ulricus fidelitatem Ferdinando promiſit *h.)*, tamen in transactione Pragenſi 1599. ab Imperatore Rudolfo hæc ſubinfeudatio remiſſa fuit Friderico Duci Würtenbergico nec aliud quicquam reſervavit ſibi Imperator, quam exſpectativam deficientibus maſculis Würtenbergicis, in quem finem titulum ſibi Ducis Würtenbergenſis retinuit domus Auſtriaca. Occaſione hujus facti variæ tum temporis ortæ fuerunt controverſiæ. 1. An jure Ulricus a ſociis Svevici fœderis fuerit oppugnatus & de territorio ſuo dejectus? *k.)* 2. Quo jure confœderati Svevici Imperatori Carolo vendere Ducatum potuerint? *l.)* 3. An Imperator juſte Ducatum iterum in feudum conceſſerit Fratri? 4. An Ulricus ditiones juſte vi bellica recuperaverit? *m.)* 5. An juſte fecerit Ulricus, quod Ducatum ſuum obtulerit familiæ Auſtriacæ in ſubfeudum? 6. An per illam oblationem immedietati ſuæ præjudicaverit? Ex his priores quatuor a præſenti inſtituto alienæ ſunt, quinta & ſexta vero ad materiam feudorum oblatorum pertinet.

a.) quæ eſt 10. in Diſſert. ejus exoter. b.) Strauch. d. l. §. 1. c.) Id. ibid. §. 2. d.) Id. §. 4. e.) Id. §. 8. f.) quam refert Goldaſt. Part. I. der Reichs-Satzungen *f. 769. Hortleder* von Urſachen des teutſchen Kriegs. *f. m. 886. ſeqq. g.) Vid. Hortleder f. 886. Strauch. d. l. §. 21. h.) Vid Ant.*

 Quet.

Quettam conſ. 6. n. 1. i.) *Strauch. d.* §. 21. k.) *Id.* §. 2. l.) *Id.* §. 4. 5. 6. *ſeqq.* m.) *Id.* §. 8.

§. 48. An juſte fecerit Ulricus feudum ſuum offerendo Archi-Duci Auſtriæ in ſubfeudum? a quæſtione dependet: an ſtatus Imperii feuda imperii aliis poſſint offerre? *a.*) Sed ante omnia hic præſupponendum eſt: An Ulricus territorium ſuum obtulerit Ferdinando? Certe Antonius Quetta, *b.*) in ea potius opinione eſt, quod Ferdinandus Ulrico Ducatum in ſubfeudum dederit, quam quod Ulricus Ferdinando eundum obtulerit. Præſupponit quippe, fœderatos Svevicos juſte privaſſe Ducem Ducatu ſuo, juſte hunc Ducatum vendidiſſe Carolo, juſte Carolum inveſtiiſſe Ferdinandum, injuſte Ducem Ulricum ſe in Ducatum, qui per bellum ejus eſſe deſierit, intruſiſſe, poſtea tamen per tranſactionem Cadamenſem cauſam poſſeſſionis injuſtæ ſibi mutaviſſe accepta ſubinfeudatione ab Archi-Duce Auſtriæ *c.*) Quærit item: An Ferdinandus cum ipſe jam extiterit vaſallus imperii intuitu Ducatus, potuerit ſubinfeudare Ulricum? *d*) quæ omnia indicio ſunt, quod Antonius Quetta ſubinfeudationem iſtam ex tranſactione Cadamenſi pro feudo dato magis quam oblato habuerit. Unde vides quam bene Hertius *e.*) hunc Autorem in materia feudorum oblatorum pro ſe adducat: *Quæri poteſt*, ait, *an princeps ſalvo feudi jure, quo imperio Germanico obſtringitur, alteri ſe vaſallum facere poſſit. Affirmat hoc Antonius Quetta f.*) *& probat factum Ducis Würtenbergici.* Non venerunt illa Quettæ, ne quidem per ſomnium in mentem, quin potius ibidem probat factum Ferdinandi, non Ulrici, quærit, an Princeps Imperii poſſit ſubvaſallum ſibi facere? non an Princeps Imperii poſſit ſe alteri Vaſallum facere.

a.) *quam tractavimus* §. 40. *b.*) *Conſil. 6.* *c.*) *d. conſ. 6. n. 1. ſ. m. 27.* *d.*) *d. l. n. 7.* *e.*) *d. Part. 2.* §. 9. *p. 57. quem ſequitur Itterus de Feud. Imperii. cap. 22.* §. 4. *p. 950.* *f.*) *d. Conſ. 6. n. 8.*

§. 49. Quicquid vero ſit de intentione Antonii Quettæ, magis tamen ego ſubinfeudationem iſtam referrem ad feuda oblata, quam data. Præterquam enim, quod non deſint rationes pro Ulrico, quod injuſte a Sociis Svevicis ſpoliatus fuerit, quod hi ducatum illum Carolo non juſte vendiderint, nec adeo Jure hic Fratri ſuo eundem in feudum dederit, quod idem Ulricus vim injuſtam vi non injuſte repulerit *a.*), illud maxime opinionem noſtram firmat, quod Ulricus tempore tranſactionis Cadamenſis fuerit in poſſeſſione Ducatus. Nam etſi demus dubiam juſtitiæ cauſam fuiſſe utrum ea a Ferdinandi vel Ulrici partibus ſtare, in dubio tamen melior eſt conditio poſſidentis, quæ facit ut hoc caſu præſumendum fuerit, quod Ulricus magis quid de ſuo obtulerit Ferdinando, quam quod Ferdinandus aliquid dederit Ulrico.

a.) *quas vide ap. Strauch. dict. diſſert. 10. exoter.*

§. 50. Jam

§. 50. Jam non injuſte feciſſe Ulricum quod Ducatum ſuum, quem antea ab Imperio poſſidebat, obtulerit Archi-Duci Auſtriæ in ſubfeudum, exinde patet, quia transactio illa facta fuit cum conſenſu Imperatoris. *a.*) Quodſi Imperator conſentire non debuit, id Ulrici peccatum non erat, præprimis cum hic neceſsitate bellica premeretur, ad quam alias leges de prohibita rerum alienatione non pertinent, ut quæ magis reſpiciunt alienationes voluntarias quam neceſſarias. Adde, quod nec vera hæc infeudatio, ſed ſimulata & nihil aliud ad Archi-Duces translatum fuiſſe videatur, quam mandata ab Imperio poteſtas inveſtiendi cum pacto ſucceſsionis, in caſum aperti feudi, quia in dicta transactione mox ſubjungitur, quod penes ſolum Imperium ſuperior poteſtas & omne jus manere debeat, ſervitiorum jura, obſequium, contributiones & reliqua, non Archiducibus ſed imperio præſtari debeant. In vero enim ſubfeudo remanent primo vaſallo ſervitiorum jura ab eoque peti poſſunt, & ſubvaſallus Domini ſuperioris non eſt Vaſallus nec tenetur ei ſervire & jurare fidelitatem. *b.*)

a.) *vide ſupra* §. 40. *b.*) *Strauch. d. diſſert.* 10. §. 21.

§. 51. Deinde per hanc oblationem Ulricum non præjudicaſſe immedietati ſuæ docent ea, quæ paulo ante diximus *a.*). Et ita pro Duce Würtenbergiæ jam olim pronunciaſſe, accuratisſimum Jure Conſultum Andream Alciatum *b.*) notat Mylerus *c*) quin & hæc immedietas per pacificationem Osnabrugenſem Domui Würtenbergicæ fuit confirmata. *d*)

a.) §. 41. *b.*) *Conſil.* 451. *c.*) *de Statibus Imperii. Part. I. c.* 11. §. 9. *p.* 80. *d.*) *Inſtrum. Pac. art.* 4. §. 24. & 25.

§. 52. Secunda controverſia illuſtris fuit occaſione Comitatus Waldeccenſis oblati in feudum Landgrafiis Haſsiæ *a.*). An nempe per iſtam oblationem Comites Waldecciæ ſe ſubjicere voluerint Landgrafiis Haſſiæ? Publica ſcripta hanc in rem edita: Deductio Haſsiaca ex una parte, ex parte Waldecciæ Comitum defenſio ſub titulo Waldeckiſche Ehren-Rettung *b.*), neutrum tamen a nobis inſpectum. Haud dubie vero quæſtio non de jure fuit, ſed de facto. Nam de jure oblationem feudi immedietatem non tollere ſupra *c.*) jam oſtendimus; Quod factum concernit, quantum ex ipſo inſtrumento oblationis & primæ inveſtituræ, quæ Hertius tractationi ſuæ ſubjunxit, videre licet, magis pro Comite Waldecciæ pronunciandum videtur, quia in neutro mentio fit ſubjectionis, neque verbis expreſsis, neque talibus ex quibus ſubjectionis conjectura rite formari poſsit. Promittunt equidem Comites Waldecciæ, quod velint Landgrafiorum Haſsiæ Nobiles Fideles Ihre getreue Edle Mann ſeyn und verbleiben, & quod ea ſervitia velint Landgrafiis præſtare, ad quæ Vaſallus Domino ſuo Hæreditario ſeinem Erbe-Herrn *d.*) obſtrictus eſt, & quod ad confirmationem hujus oblationis cives & ſubditi Waldec-

cenſes Homagium eine rechte Huldunge præſtare teneantur Landgrafiis Haſſiæ *e.*) quæ omnia in literis inveſtituræ repetuntur *f.*) ſed hæc tamen ſubjectionem non important.

a.) *vid. ſupra cap.* 1. §. 19. *b.*) *Hertius Part.* 2. §. 15. *p.* 70. *c.*) §. 41. & 43. *d.*) *Hert. p.* 135. *e.*) *Id. p.* 139. *f.*) *Id.* 143. 144. 147.

§. 53. Nam I. per verbum Edle Mannen non videntur idiomate Germanico indigitari Nobiles ſubditi, Erb-Männer, Unterthanen und Landſaſſen, ſed potius, ſive uſum feudalem reſpicias, quemadmodum per Viros Mannen intelliguntur Vaſalli, ita per Edle Mannen denotari commode poſſunt Vaſalli Nobiles vel poſſeſſores feudorum nobilium, quæ ſub lato ſuo ambitu complectuntur etiam feuda regalia; ſive ad ſtylum publicum alias conſvetum oculos flectas, olim vocem Juncker und Edelmann ſæpius ſignificaſſe Comites, Limnæus *a.*) docet. Quin etſi ſe appellaſſent Erb-Edelmann (quamvis hoc verbum in dictis inſtrumentis non legam) tamen verius eſt, nec hujus iſtam vim eſſe, ac ſi, qui ita appellatur, protinus in ſubditorum conditionem rejiciatur, quin potius ſignificare poteſt nativam & ingenitam quandam nobilitatem, non opera demum oblationis acquiſitam. *b.*) 2. Nec id demonſtratum eſt, quod titulus Erb-Herr perpetuo in idiomate Teutonico denotet Dominum territorialem, & ſit adeo Synonymum eines Landes-Fürſten oder Landes-Herrn. 3. Poſito etiam quod ſtatus provinciales Comitum Waldecciæ, Landgrafiis Haſſiæ homagium verum præſtiterint, quale alias a ſubditis præſtari ſolet, poſito quod addiderint, daß ſie alles, was ſich vermöge Erb-Huldigungs-Recht gebühret, thun wollen, ſimul tamen attendenda erat exceptio Comitum; homagii illam præſtationem conditionalem ſaltem fuiſſe, perinde ut in pactis illis, quæ Principes quoſdam & illorum principatus fraternitatis titulo ligant & connectunt *c.*). Quare etiam non ſolum univerſitas Ingolſtadienſis conſuluit pro Comitibus *d.*), ſed & in Judicio Cameræ imperialis ita ſubmiſſum fuit Ao. 1620. 17. Junii *e.*) ac tota controverſia in favorem Comitum per pacta 1635. & 1648. celebrata & per Inſtrumentum pacis approbata *f.*) ſopita eſt.

a.) *Tom.* 1 *addit. ad lib.* 6. *cap.* 1. *ab init.* *b.*) *Hertius Part.* 2. §. 15. *p.* 69. *c.*) *exemplum vide in Homagio ſubditorum Electoratus Saxonici ap. Dn. Stryk. in append. Exam. Feud. p. m.* 409. 410. *d.*) *vid. Klock. in append. de contribut. conſ.* 10. *f.* 94. *e.*) *Myler de Stat. imper. cap.* 11. §. 10. *p. m.* 81. *f.*) *vid. Inſtrum. pacis art.* 15. §. 14. *Lundorp. act. publ. tom.* 2. *lib.* 6. *c.* 120.

§. 54. Vi-

§. 54. Vidimus huc usque ſuſius de perſonis feudum oblatum conſtituentibus, reſtat, ut pauca dicamus de jure ex feudi oblatione orto. Quod Dominum concernit, is quidem in feudis datis juramentum Fidelitatis vaſallo præſtare non tenetur; *a.) ſed an non ſaltem in feudis oblatis exigetur a Domino jurata fidelitas?* Ita videbatur dicendum eſſe, ſi rationes reſpicias, quas Dd. ſuppeditant, cur in datis vaſallus quidem, non vero Dominus de fidelitate juret, quas inter ſunt & iſtæ, quod in feudo dato Dominus Vaſallo præſtet beneficium, unde pro ſe habeat præſumtionem quod ei in omnibus ſit fidem præſtiturus *b.*) item quod in feudo dato dominus quærat ſibi fidelem. At in feudis oblatis contrariæ adſunt rationes, quia hic vaſallus allodium ſuum offerendo beneficium exhibet Domino, ac fidem Domini ad ſui defenſionem exoptat. Quoniam tamen ſupra *c.*) jam monuimus, non confundendam eſſe oblationem præcedentem, cum contractu feudali ipſo ſubſequente, item quod feuda impropria in reliquis retineant naturam communem feudorum, niſi rationes evidentisſimæ aut Jure Feudali confirmatæ (quarum neutrum de rationibus adductis prædicari poteſt) oſtendant contrarium *d.*), quæſtionem negandam potius eſſe arbitror.

a.) Struv. cap. 2. aph. 5. b.) Finckelth. diſputat. Feud. 7. th. 23. c.) ſupra cap. 1. §. 7. 47. & 48. d.) d. c. 1. §. 45.

§. 55. Vaſallum quod ſpectat, potisſimum de eorum *ſucceſſione* diſpiciendum erit. *Mutos* in feudis oblatis non ſuccedere, neque ullam hac parte differentiam inter feuda data eſſe jam obſervarunt alii *a.*). Item non ſuccedere *fratres* primi acquirentis Doctores communiter obſervant *b.*) quæ obſervatio tum maxime uſum habebit, ſi bona allodialia per oblationem feudis antiquis fuerint inſerta, & offerens moriatur relictis ſolum agnatis *c.*). De *fœminis an ea in feudis oblatis ſuccedant?* diſſentiunt. Communiter affirmant *d.*), & graviter ea de re diſputatum fuiſſe in cauſa Comitatus Sarwerdenſis, item in cauſa dominii Borkelo notat Hertius *e.*) qui tamen recte negativam defendit, & ad argumentum Gœddæi, a feudo emto deſumtum, quaſi & in eo fœminæ ſuccederent, reſpondet. Nos manemus in regula. Feudum improprium in reliquis retinere naturam communem feudorum *f.*).

a.) Vid. Ill. Dn. de Rhez. Comm. Jur. Feud. p. 286. b.) vid. Wurmſ de feud. impropr. claſſ. 3. ſect. 8. §. 12. p. m. 284. Dn. Stryk. Exam. Feud. c. 4. qu. 18. c.) conf. ſupra c. 1. §. ult. d.) vide quos citant Vultejus l. 1. c. 9. n. 46. p. 421. ſeqq. Maurit. Conſil. Chilon. II. 2. 16. Adde Grotium de

tium de J. B. lib. 2. c. 7. §. 20. Hert. Part. 2. §. 37. p. 112. e.) d. l. f.) vid. c. 1. §. 45.

§. 56. Denique circa cauſas feudi amittendi quæritur: *An in feudis oblatis Vaſallus, qui inveſtituram petere neglexerit, feudo ſit privandus?* Et hanc communiter negant *a.)*. Nos affirmamus, quia ſententia negativa nititur hypotheſi, quod in feudis oblatis mitior ſit Vaſallorum conditio, quam in datis. At hanc hypotheſin jam ſupra *b.)* refutavimus. Quamvis non diffiteamur, ſi non de jure ſed æquitate ſit quæſtio, præſuppoſitis terminis habilibus facilius gratiam omiſſæ petitionis in his facturum eſſe Dominum, quam in iis quæ a mera liberalitate ejus proceſſerunt *c.)*

a.) vide Wurmſ. d. l. n. 9. Dn. Stryk. c. 4. qv. 17. Beſold. & Speidel. voce: Auffgelaſſene Lehen. *b.) c. 1. §. 65. c.) Ill. Dn. de Rhez. Com. Feud. p. 50.*

S. D. G.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE